

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน
เผด็จการแห่งชาติ (นปช.): กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ประสงค์ บุญพงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมือง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ประสงค์ บุรณ์พงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมือง ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงยศ บัวเพื่อน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา บุรณเดชาชัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ คังคะศรี)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมือง
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด บุญเกิด)

วันที่ ๑๖ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

กิตติกรรมประกาศ

ความสุขของข้าพเจ้าคือ การได้ทำในสิ่งที่ตนเองรักงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้นจากประสบการณ์การทำงานด้านการเมืองและความรักในการเป็นนักการเมืองที่ต้องการเห็นประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้าได้มาศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัตกรรมการสื่อสารทางการเมือง ทำให้ได้มีมุมมองในการวิเคราะห์บริบททางการเมืองไทยได้กว้างขวางมากขึ้นและที่สำคัญสามารถนำมาใช้ในการทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชนได้เป็นอย่างมาก

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้แก่ นายจตุพร พรหมพันธุ์ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ อาจารย์ธิดา สุวรรเศรษฐ์ นายแพทย์หญิง ไตรจิตรากร ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ที่ศึกษาต่อไป

กราบขอบพระคุณ รศ.ดร. สุกัญญา บุรณเดชาชัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลักเป็นอย่างสูงสำหรับความเมตตาในการให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์แก่ข้าพเจ้าและขอบพระคุณ ผศ.ดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้และนอกจากนี้ต้องขอบพระคุณ ผศ.ดร.ทองยศ บัวเผื่อน ที่ได้ประสพทวิชาความรู้ในการวิจัยให้แก่ข้าพเจ้าขอบพระคุณ ดร.ชนภา ปุญญนนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าในการให้คำแนะนำในการเขียนบทคัดย่อ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากขึ้น

คุณูปการของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าโดยอาศัยความรู้จากการเรียนและประสบการณ์ทางการเมืองของข้าพเจ้าขอมอบให้แก่คนรุ่นหลังที่สนใจศึกษาทางการเมืองและขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทั้งที่เอยนามและไม่เอยนามทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านผู้มีพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ประสงค์ บุรณพงศ์

58920702: สาขาวิชา: นวัตกรรมสื่อสารทางการเมือง; นศ.ม. (นวัตกรรมสื่อสาร
ทางการเมือง)

คำสำคัญ: กระบวนการสื่อสาร/ การเมือง/ เฟซบุ๊ก/ แนวร่วมประชาธิปไตย/ การต่อต้านเผด็จการ/
รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ

ประสงค์ บุรพงค์: กระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กของกลุ่มแนวร่วม
ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.): กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 (THE POLITICAL PROCESS OF COMMUNICATION
THROUGH THE FACEBOOK OF THE UNITED FRONT FOR DEMOCRACY AGAINST
DICTATORSHIP: A CASE STUDY OF INTENT TO REJECT THE DRAFT CONSTITUTION
OF THE REFERENDUM 2559) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุกัญญา บุรณเดชาชัย,
Ph.D., บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, Ph.D., 132 หน้า. ปี พ.ศ. 2561

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษากระบวนการของการสื่อสารแกนนำของกลุ่ม
แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ผ่านกรอบแนวคิดและทฤษฎี S M C R ของเบอร์โลว์
(Berlo) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth interview) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง
แบบเจาะจง (Purposive sampling) และวิธีวิจัยเอกสาร (Document research) นำเสนอ
ผลงานวิจัยโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญรัฐฉุฉิม ไสยเกื้อมี
การ Post ในประเด็นดังกล่าวมากที่สุด มีจำนวนการโพสต์ 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.24 ประเด็น
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติรัฐฉุฉิม ไสยเกื้อ มีการ Post ในประเด็นนี้มากที่สุด มีจำนวน 47
ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.47 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ธิดา สุวรรเศรษฐ์ มีการ Post
มากที่สุดจำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.62 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก
นายจตุพร พรหมพันธ์ มีการ Post มากที่สุด 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.5 ประเด็นการบิดเบือน
ประชาธิปไตยจตุพร พรหมพันธ์ มีการ Post มากที่สุด 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.0 ประเด็น
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ธิดา สุวรรเศรษฐ์ มีการ Post
มากที่สุดจำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.67

58920702: MAJOR: POLITICAL COMMUNICATION INNOVATION; M.Ca.
(POLITICAL COMMUNICATION INNOVATION)

KEYWORDS: COMMUNICATION PROCESS / POLITICAL/ FACEBOOK/
DEMOCRATIC ALLIANC AGAINST/ DICTATORSHIP/ CONSTITUTION
REFERENDUM

PRASONG BOONPONG: THE POLITICAL PROCESS OF COMMUNICATION
THROUGH THE FACEBOOK OF THE UNITED FRONT FOR DEMOCRAZY AGAINST
DICTATORSHIP: A CASE STUDY OF INTENT TO REJECT THE DRAFF CONSTITUTION
OF THE REFERENDUM 2559. ADVISORY COMMITTEE: SUKANYA
BURANADACHACHAI, Ph.D., BOONYOO KHORPORNPRASERT, Ph.D. 132 P. 2018

The purpose of this research is to study the history and role of the anti-dictatorship of the united front for democracy against dictatorship. To study the process of communication of the leaders of the united front for democracy against dictatorship through facebook on the issue of intent. Through the framework of Berol's SMCR concept and theory. It is a Qualitative Research. In-depth-interviews were used to construct structured interviews using a purposive sampling technique. The results of the research were analyzed by descriptive analysis.

This is a study of documents that appeared in the facebook channel of the leaders of the united front for democracy against dictatorship. The maximum post on this issue was 47 time or 47.47%. The disapproval of Article 44 the maximum posts posted by Thida Thawornsedth was 16 time or 29.62%. The disagreement with prime minister from outsiders Mr.Jatuporn Promphand there are 27 posts in the post, equivalent to 37.5%. The case of the deviation of democratic constitution of Jatuporn Promphand post was 28 times or 70.0%. The Constitutional issues that limit the freedom of the people and the mass media. The most popular post was Thida Thawornsedth. The post was 24 times or 40.67%.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	9
ขอบเขตการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร	12
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	14
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	18
แนวคิดเกี่ยวกับเฟซบุ๊ก	25
แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	29
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองแบบเผด็จการ	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 ระเบียบวิธีวิจัย	52
ประชากร	52
กลุ่มตัวอย่าง การเลือกตัวอย่าง	53
การวิจัยเอกสาร	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การนำเสนอข้อมูล	54
4 ผลการวิจัย.....	55
ความเป็นมาและบทบาทแกนนำ	55
กระบวนการของการสื่อสารแกนนำของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงความไม่รับร่าง รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559.....	80
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96
สรุปผลการวิจัย	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	118
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก.....	125
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ความเป็นมาและบุคลิกภาพของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.)..... 64
2	บทบาทของกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)..... 67
3	จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของจตุพร พรหมพันธุ์ 69
4	จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ 72
5	จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของเหวง โตจิราการ 75
6	จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของ ธิดา สุววรรเศรษฐ์ 78
7	เปรียบเทียบกระบวนการของการสื่อสารของแกนนำกลุ่มแนวร่วม ประชาธิปไตย ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในการ Post ประเด็นการแสดงเจตนาไม่ รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 81
8	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การกด Like ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่าง รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559..... 86
9	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การแสดงความคิดเห็นในประเด็นการแสดงเจตนา ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 89
10	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 92
11	สรุปการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กในการกด Like Comment Share 95

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษาตามรูปแบบจำลอง SMCR ของเบอร์โด้..... 11
2	รูปแบบจำลอง SMCR ของเบอร์โด้..... 13
3	แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของแมคแนร์..... 15
4	นายจตุพร พรหมพันธุ์ 55
5	นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ..... 58
6	นายเหวง โตจิราการ..... 60
7	ธิดา สุวรรณเศรษฐี..... 61

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกิดรัฐประหารในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ได้ทำลายหลักการประชาธิปไตย ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ. 2540 ทำให้กลุ่มนักกิจกรรมและประชาชนผู้รักประชาธิปไตย จำนวนหนึ่งออกมาแสดงพลังต่อต้านการทำรัฐประหารแม้จะอยู่ภายใต้กฎอัยการศึกนอกจากนั้น รัฐประหารยังโค่นล้มรัฐบาลพรรคไทยรักไทยภายใต้การนำของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนสร้างความไม่พอใจให้กับกลุ่มคนและประชาชนผู้ที่ได้รับประโยชน์ จากนโยบายของรัฐบาลพรรคไทยรักไทยที่มีอยู่จำนวนมากแต่ในช่วงแรกมีเพียงกลุ่มคน จำนวนหนึ่งเริ่มออกมาเคลื่อนไหว โดยเริ่มจากการเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่มผู้รักประชาธิปไตย ต่อมาได้จัดกิจกรรมทางการเมืองขึ้นเองภายใต้ชื่อต่าง ๆ อาทิเช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ หลังจากนั้นกลุ่มนักการเมืองสังกัดพรรคไทยรักไทยก็เริ่มออกมาเคลื่อนไหวบนท้องถนนเมื่อ กลุ่มนักการเมืองออกมาเคลื่อนไหวเนื่องด้วยความพร้อมในการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ ทั้งกำลังคนและกำลังเงินจึงตัดสินใจพนักำลังกับกลุ่มนักการเมือง เมื่อได้รับการติดต่อขอ ประสานความร่วมมือกันภายใต้ชื่อองค์กรแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) แต่เมื่อ สถานการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนไปจึงเปลี่ยนชื่อเป็นองค์กรแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จ การแห่งชาติ (นปช.)

อุบลพรรณ กระจ่างโพธิ์ (2555, หน้า 1) บทบาทแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จ การแห่งชาติหลังพรรคพลังประชาชนชนะการเลือกตั้งแต่ก็ยังคงเคลื่อนไหวต่อไปแต่บทบาทหลัก อยู่ที่แกนนำฝ่ายประชาชนเพราะฝ่ายนักการเมืองเข้าไปทำงานในสภาโดยนปช. เคลื่อนไหวภายใต้ ประเด็นการเรียกร้องรัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ. 2540 ที่บังคับใช้ก่อนที่คณะรัฐประหาร จะฉีกทำลายลงไปแล้วร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ. 2550 และมีผลบังคับใช้ในขณะนี้ขึ้น มาแทนพรรคการเมืองภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่เคลื่อนไหวตั้งแต่ก่อนเกิด รัฐประหารซึ่งเมื่อพรรคการเมืองเครือข่ายของพ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ประสบชัยชนะกลับ สู่อำนาจอีกครั้งก็เริ่มปรากฏตัวต่อต้านขึ้นจนกระทั่งมีการประกาศชุมนุมยืดเยื้อและมีข้อเรียกร้อง ในการขับไล่รัฐบาลซึ่งทำให้ประเด็นการแก้รัฐธรรมนูญถูกทำให้เลื่อนรางไปซึ่งนปช. ก็ได้ปรับตัว ตามสถานการณ์โดยหันมาขับไล่ประเด็นลดความชอบธรรมในการเคลื่อนไหวของ กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยแทนการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชน

เพื่อประชาธิปไตยมีมาตรการที่เข้มข้มขึ้นเรื่อยๆจากสงครามเก้าทัพเพื่อยึดพื้นที่รัฐบาลปักหลักชุมนุมต่อมาจึงเกิดเหตุการณ์ปะทะกับเจ้าหน้าที่รัฐที่หน้ารัฐสภาในวันที่ 7 ตุลาคมจนกระทั่งการยึดสนามบินสุวรรณภูมิเป็นที่ปักหลักชุมนุมซึ่งรัฐบาลไม่สามารถมีมาตรการมาจัดการกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยได้สำเร็จกลับดูเหมือนว่ากลไกรัฐอีกด้านหนึ่งหนุนเสริมการเคลื่อนไหวดังกล่าวอย่างสอดคล้องกันเนื่องจากการเคลื่อนไหวดังกล่าวส่งผลให้นายสมัครสุนทรเวชนายกรัฐมนตรีในช่วงนั้นถูกศาลรัฐธรรมนูญปลดจากตำแหน่งด้วยคดีเพียงเล็กน้อยต่อมารัฐบาลภายใต้การนำของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะซึ่งเป็นผลจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยขึ้นสู่อำนาจได้เกิดปรากฏการณ์ที่ประชาชนสวมเสื้อแดงออกมาต่อต้านรัฐบาลและบุคคลที่สนับสนุนรัฐบาลหลังการเปลี่ยนชื่อของรัฐบาลโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนปช. กลับมาชุมนุมเคลื่อนไหวครั้งใหญ่เพื่อขับไล่รัฐบาลในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2552 จนเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบเมื่อเมษายน พ.ศ. 2552 ช่วงเวลานี้ได้เกิดปรากฏการณ์ที่น่าสนใจคือมีประชาชนและกลุ่มคนที่ไม่พอใจรัฐบาลชุดนี้รวมตัวกันขับไล่รัฐบาลและสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลและกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่สนับสนุนการขึ้นมาใช้อำนาจของรัฐบาลชุดนี้และมีการเคลื่อนไหวไปยื่นหนังสือต่อเอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องให้ผู้นำแต่ละประเทศทบทวนการเดินทางมาเข้าร่วมประชุมสุดยอดอาเซียนในประเทศไทยที่จะมีขึ้นในวันที่ 27 กุมภาพันธ์-1 มีนาคม พ.ศ. 2552 โดยระบุว่ารัฐบาลไทยภายใต้การนำของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะไม่มีความชอบธรรมเพราะเป็นการเข้าสู่อำนาจโดยการจัดการของพลังภายนอกที่ไม่ได้มาจากประชาธิปไตยอย่างแท้จริงซึ่งพลังดังกล่าวมีเจตนาฉ้อฉลอันแท้จริงของประชาชนและสิทธิของประชาชน เมื่อถึงกำหนดการประชุมในวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2552 การชุมนุมครั้งนี้ใช้ชื่อว่า “แดงทั้งแผ่นดิน” เริ่มปักหลักชุมนุมที่ท้องสนามหลวงแล้วเคลื่อนขบวนไปยังทำเนียบรัฐบาลเพื่อเรียกร้องข้อเสนอกับ 3 ข้อคือ

1. ให้เร่งรัดการดำเนินคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาชน
2. ปลด กษิต ภิรมณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
3. ให้รัฐบาลแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2550

เมื่อรัฐบาลมีท่าทีมีเจตนาฉ้อฉลข้อเรียกร้องของขบวนการต่อมาวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จึงได้จัดการชุมนุมขึ้น (ศูนย์ข้อมูลมติชน, 2552)

การเคลื่อนไหวของขบวนการภายใต้การนำของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เข้าสู่ช่วงชุมนุมใหญ่ในวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2552 โดยมีการรวมตัวกันที่ท้องสนามหลวงแล้วเคลื่อนพลไปยังทำเนียบรัฐบาลช่วงบ่ายและเตรียมการเพื่อระดมพลใหญ่ในวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2552 โดยการชุมนุมครั้งนี้มีความคาดหวังให้ผู้ร่วมชุมนุมจำนวน

30,000 คน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการชุมนุมคือขับไล่รัฐบาลและล้มล้างระบอบอำมาตยาธิปไตยซึ่งนปช. มองว่ามีพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ประธานองคมนตรีเป็นหัวหน้าโดยแกนนำบางส่วนเชื่อว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองตามเป้าหมายของขบวนการที่วางไว้ได้เป็นผลสำเร็จจากการประกาศว่าจะทำการปักหลักชุมนุมยึดเยื้อจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายมิฉะนั้นจะไม่เลิกชุมนุมและมีกิจกรรมคือ การฟังปราศรัยจากแกนนำ มีการโฟนอินของอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตรเข้ามาพูดคุยกับกลุ่มผู้เข้าร่วมชุมนุมโดยมีประเด็นที่น่าสนใจในการโฟนอินครั้งนี้คือมีการเฉลยว่าผู้มีบารมีนอกรัฐธรรมนูญที่เขาอ้างถึงมาตลอดคือ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์และบุคคลผู้ใกล้ชิดเช่น พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ไปร่วมประชุมที่บ้านปรี๊ มาลากุลเพื่อหาทางทำให้พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร หายไปส่งผลเป็นประเด็นที่สาธารณชนให้ความสนใจทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพาดพิงดังกล่าวออกมาชี้แจงจำนวนมาก

เหตุการณ์การสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครในระหว่างวันที่ 7-19 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งรัฐบาลได้ส่งกำลังทหารพร้อมอาวุธสงครามและรถหุ้มเกราะเข้าปิดล้อมพื้นที่การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) บริเวณแยกราชประสงค์ระหว่างการชุมนุมทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะยุบสภาและจัดการเลือกตั้งใหม่ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตในวันที่ 7 พฤษภาคม ทั้งสิ้น 59 ศพ ในบรรดาผู้เสียชีวิตมีชาวต่างประเทศรวมอยู่สองศพและเจ้าหน้าที่กู้ชีพอีกสองศพและมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 480 คน การประท้วงและการชุมนุมมีความสูญเสียจนแกนนำประกาศเข้ามอบตัวกับตำรวจเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม และได้เกิดเหตุการณ์เผาอาคารหลายแห่งทั่วประเทศจนมีการขนานนามดังกล่าวว่าพฤษภา อำมหิตและในช่วงนั้นได้มีทหารไปปิดสถานีดาวเทียมไทยคมและ ASIA UPDATE ซึ่งเป็นทีวีของคนเสื้อแดงซึ่งเป็นช่องทางการถ่ายทอดสดผ่านสื่อโทรทัศน์ที่ทำให้กลุ่มคนเสื้อแดงต่างจังหวัดรับรู้การเคลื่อนไหวและการปราศรัยของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (การสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์ พ.ศ. 2553, 2561)

หลังจากที่กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติเรียกร้องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 ที่ให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 และเลยมาจนถึงชุมนุมเรียกร้องให้นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะยุบสภาจนเกิดการสลายการชุมนุมและการเรียกร้องของกลุ่ม นปช. ก็ไม่เป็นผลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีจนถึงปี พ.ศ. 2554 และประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 หลังศาลรัฐธรรมนูญมีมติชี้ร่างกฎหมายพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง 3 ฉบับไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและมีพระราชกฤษฎีกา

ประกาศยุบสภาอย่างเป็นทางการลงมาพร้อมกำหนดการเลือกตั้งในวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ในที่สุดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้เริ่มขึ้นซึ่งการลงสมัครเลือกตั้งครั้งนี้ได้รับความสนใจจากประชาชน นักวิชาการต่าง ๆ วิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554 ไว้เป็นอย่างมากเนื่องจากพรรคเพื่อไทยได้มีการส่งนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรซึ่งเป็นน้องสาวแท้ ๆ ของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ลงเล่นการเมืองและถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นตัวแทนของทักษิณ ในส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้มีการส่งนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะอดีตนายกที่ขึ้นชื่อว่าเป็นพรรคช่าประชาชนลงสมัครในครั้งนี้นามเวทีการเลือกตั้งดุเดือดอย่างมากพรรคเพื่อไทยได้มีอดีตนายกนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติเป็นส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อ ได้แก่ นายจตุพร พรหมพันธุ์ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ นายแพทย์เหวง โตจิราการ ฯลฯ ในส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ก็ได้มีส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อที่เป็นทั้งอดีตนายกรัฐมนตรี ได้แก่ นายชวน หลีกภัย นายกษิต ภิรมณ์ และผลสรุปอย่างเป็นทางการพรรคเพื่อไทยชนะด้วยคะแนน 15.7 ล้านคะแนน ส.ส. รวม 265 ที่นั่ง ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ได้คะแนนส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ 11.4 ล้านคะแนน ได้ส.ส. รวม 159 ที่นั่ง

วันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 พรรคเพื่อไทยแถลงข่าวจัดตั้งรัฐบาลโดยมีพรรคร่วมรัฐบาลเตรียมเสนอให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีและวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2554 สภาผู้แทนราษฎรมีมติให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรีและวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2554 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งให้นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรเป็นนายกคนที่ 28 ของประเทศไทยและเป็นนายกหญิงคนแรกบนเส้นทางทางการเมืองของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร คุณไม่ค่อยราบรื่นเท่าที่ควรเนื่องจากได้มีเหตุการณ์ชุมนุมขับไล่นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรอีกครั้งจากการเสนอพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมทั่วไปซึ่งครอบคลุมตั้งแต่เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับรัฐประหาร พ.ศ. 2549 รวมถึงการยึดทำเนียบรัฐบาลกับท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ และท่าอากาศยานดอนเมืองของพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยการสลายการชุมนุมของทหารใน พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2553 และการวินิจฉัยคดีที่ทักษิณถูกกล่าวหาทางการเมือง จนนำไปสู่การโจมตีของพรรคประชาธิปัตย์

31 ตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 เกิดการประท้วงต่อต้านพรบ. นิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมืองการแสดงออกทางการเมืองของประชาชน ลุกลามไปทั่วประเทศและเป็นจุดเริ่มต้นของกลุ่มกปปส. นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ การประท้วงมีสาเหตุจากรัฐบาลพรรคเพื่อไทยได้เสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมซึ่งรัฐบาลอ้างว่าจะนิรโทษเฉพาะผู้ชุมนุมแต่ฝ่ายกปปส. มองว่าเป็นการเปิดทางให้ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ

ชินวัตร ผู้ที่มีความผิดทางการเมืองกลับมาการชุมนุมครั้งนั้นฝ่ายรัฐบาลตอบโต้การชุมนุมด้วยการออกพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในเขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตดุสิตต่อมานายประยุทธ์ ศิริพานิชย์ได้แปรญัตติซึ่งจะนิรโทษกรรมย้อนหลังไปถึงปี พ.ศ. 2547 โดยถูกหลายฝ่ายคัดค้านฝ่ายหนึ่งมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณและพรรคประชาธิปัตย์เป็นผู้นำ และอีกฝ่ายหนึ่งคือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และคนเสื้อแดง บางส่วนวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 วุฒิสภาลงมติเป็นเอกฉันท์ไม่เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แต่ว่าการชุมนุมซึ่งนำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ยังดำเนินต่อไปโดยเป็นการต่อต้านรัฐบาลแทนและรัฐสภาพิจารณาร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าด้วยที่มาของวุฒิสภา เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทั้งหมดพรรคประชาธิปัตย์ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นการให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองโดยไม่เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ศาลวินิจฉัยตามคำขอแต่พรรคเพื่อไทยปฏิเสธคำวินิจฉัยนั้นและขอถอนร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวคืนจากพระมหากษัตริย์ (วิกฤตการณ์การเมืองไทย พ.ศ. 2556–2557, 2561, 2561)

ฝ่ายกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) จัดชุมนุมตอบโต้ขึ้นที่ราชมังคลาก็ฟ้าสถานตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน ถึง 1 ธันวาคม 2556 ระหว่างนั้นในวันที่ 25 พฤศจิกายน ผู้ชุมนุมฝ่ายสุเทพเข้ายึดสถานที่ราชการเพื่อบีบบังคับให้ปิดทำการมีเหตุรุนแรงเกิดขึ้นโดยการปะทะกันบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหงการยกระดับการชุมนุมในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2556 ก่อให้เกิดการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและตำรวจมีการใช้แก๊สน้ำตาและหัวฉีดน้ำเพื่อยับยั้งไม่ให้ผู้ชุมนุมเข้าทำเนียบรัฐบาลการชุมนุมรุนแรงขึ้นในวันที่ สุเทพ เทือกสุบรรณนัดชุมนุมปิดถนนสายหลักในกรุงเทพมหานครเพื่อกดดันรัฐบาลนำไปสู่การใช้ความรุนแรงและการใช้อาวุธเป็นระยะจนมีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตรัฐบาลได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในกรุงเทพมหานครและพื้นที่โดยรอบเหตุการณ์เข้าสู่ความตึงเครียดรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตร ประกาศยุบสภาในวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2556 และศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งล่วงหน้าในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 แต่ได้มีกลุ่มผู้ชุมนุม กปปส.ขัดขวางการเลือกตั้งโดยยกทัพผู้ชุมนุมไปปิดสถานที่เลือกตั้งจึงทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้าไปเลือกตั้งได้และขัดต่อพระราชกฤษฎีกาขัดต่อรัฐธรรมนูญมาตรา 108 วรรค 2 เพราะไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้ส่งผลให้ไม่สามารถจัดรัฐบาลชุดใหม่เข้ามาบริหารประเทศทำให้เกิดสุญญากาศทางการเมืองกระแสเรียกร้องของประชาชนให้ทหารออกมาเคลื่อนไหวทางออกให้ประเทศยุติความรุนแรงและปกป้องประชาชนทหารจึงมีโอกาสอาศัยอำนาจกฎหมายตามพระราชบัญญัติ

กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457 เพื่อยุติความรุนแรงและเป็นคนกลางในการหาทางออกให้แก่ประเทศ ส่งผลให้ทหารมีอำนาจเพิ่มขึ้นว่าภาวะปกติ จนทหารมีอำนาจเหนือกว่าทางการเมือง มีการเรียกประชุม 7 ฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พรรคการเมือง กลุ่มผู้ชุมนุม กกต. ส.ว. และรัฐบาล เมื่อที่ประชุมหาทางออกไม่ได้ ทหารซึ่งมีความชอบธรรมจากประชาชน มีอำนาจตามกฎหมายและมีอาวุธยุทโธปกรณ์ ทหารจึงยุติปัญหาด้วยการรัฐประหารวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เวลา 03.00 น. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก ได้ลงนามในประกาศกองทัพบกฉบับที่ 1/2557 เรื่อง การประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎอัยการศึก เพื่อให้การรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำความสงบสุขกลับคืนสู่ประชาชน ทุกกลุ่มทุกฝ่ายโดยเร็วต่อมาได้มีการออกประกาศฉบับที่ 2/2557 เรื่อง การจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) ขึ้นมา ลงนามโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบก โดยประกาศฉบับดังกล่าว อ้างอำนาจตามมาตรา 2 และมาตรา 6 แห่ง พ.ร.บ. กฎอัยการศึก 2457 และแก้ไขเพิ่มเติมให้ดำเนินการดังนี้คือ 1. ให้จัดตั้งกองอำนาจการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) โดยมี ผู้บัญชาการทหารบก 2. ให้ศูนย์อำนาจการรักษาความสงบเรียบร้อย (ศอ.รส.) ที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศ เรื่อง พื้นที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรลงวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2557 ให้ยุติการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 เวลา 03.00 น. และให้กำลังของหน่วยต่าง ๆ ตามโครงสร้างการจัดของ ศอ.รส. เว้น กำลังของกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศเคลื่อนย้ายกลับที่ตั้ง เพื่อไปปฏิบัติภารกิจตามปกติของแต่ละหน่วย นอกจากนี้ ตามคำสั่งข้อ 2.2 ของประกาศฉบับที่ 2/ 2557 ยังระบุด้วยว่าให้กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ทั้งตำรวจและทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ รวมถึงกระทรวงมหาดไทย และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องส่งมอบกำลังในอัตราให้ขึ้นควบคุมทางยุทธการแก่ กอ.รส. ทั้งหมดอีกด้วย

วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 กอ.รส. ได้มีการออกประกาศฉบับที่ 7/ 2557 เพื่อเรียกตัวแทนจาก 7 ฝ่ายเข้าร่วมประชุมที่สโมสรกองทัพบก ถนนวิภาวดีรังสิตโดยห้ามมิให้ผู้ใดเดินทางติดตามมาด้วยโดยรายนามผู้ที่ถูกเชิญได้แก่ ผู้แทนรัฐบาลประกอบด้วย รักษาการณีนายกรัฐมนตรีและผู้ติดตาม 4 ท่าน ผู้แทนวุฒิสภาประกอบด้วย รองประธานวุฒิสภาท่านที่ 1 พร้อมคณะอีก 4 ท่าน คณะกรรมการเลือกตั้งอีก 5 ท่าน ผู้แทนพรรคเพื่อไทยประกอบไปด้วย นายจากรุงพงศ์ เรื่องสุวรรณ หัวหน้าพรรคและผู้ติดตาม 4 ท่าน ผู้แทนพรรคประชาธิปัตย์ประกอบด้วย นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคและผู้ติดตาม 4 ท่าน ผู้แทนคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(กปปส.) ประกอบไปด้วยนายสุเทพ เพื่อสุขบรรณพร้อมคณะอีก 4 ท่าน ผู้แทนกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ประกอบไปด้วยนายจตุพร พรหมพันธุ์และคณะอีก 4 ท่าน การประชุมในครั้งนี้มีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางเนื่องจากแต่ละฝ่ายไม่ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา สั่งจับกุมสมาชิกคณะรัฐมนตรี ตลอดจนแกนนำ กปปส., นปช. และพรรคการเมืองที่เข้าร่วมเจรจา ทั้งหมดถูกนำไปกักขังที่กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์ต่อมา เวลา 16:30 น.

พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ประกาศตั้ง "คณะรักษาความสงบแห่งชาติ" (คสช.) ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการทันที รวมถึงให้กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย (กอ.รส.) หมดอำนาจ แต่คำสั่งต่าง ๆ ยังมีผลต่อเนื่องอยู่คสช. ออกคำสั่ง เรียกตัวอดีตรัฐมนตรี 18 คน และ บุคคลสำคัญต่าง ๆ เข้าพบ คสช. ที่หอประชุมกองทัพบก เทเวศร์ วันที่ 24-25 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ทหารจับ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก และสมศักดิ์ ภัคดีเดช บรรณารักษ์เว็บไซต์ไทยอีนิวส์ วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขึ้นเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 คสช. ได้ปรับเวลา ห้ามประชาชนออกจากเคหสถาน เป็น 0:00 - 4:00 น. ต่อมา วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2557 คสช. ประกาศยกเลิกห้ามประชาชนออกจากเคหสถานทั่วราชอาณาจักรในวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2557 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2557 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2558 มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (วิถุการณการเมืองไทย 2556-2557 และเหตุการณ์รัฐประหาร 2557, 2561)

หลังจากนั้นได้มีการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราวพ.ศ. 2557 และได้บัญญัติมาตรา 44 มีผลบังคับใช้แทนกฏอัยการศึกโดยเนื้อหาใจความมีดังนี้ในกรณีหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นจำเป็นเพื่อปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ และเสริมสร้างความสามัคคีและความสมานฉันท์ของประชาชนในชาติหรือเพื่อป้องกันระงับหรือปราบปรามการกระทำอันเป็นบ่อนทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของชาติหรือราชการแผ่นดินไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักรให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมีอำนาจสั่งการหรือระงับยับยั้งหรือกระทำการใด ๆ ได้ไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ บริหาร หรือ ทางตุลาการซึ่งเป็นการรวมอำนาจเบ็ดเสร็จไว้ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่เพียงผู้เดียว

การรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง มีการเรียกบุคคลมารายงานตัว มีการจับกุมและควบคุมความประพฤติตามกฎอัยการศึก เสรีภาพการชุมนุมหมดไป มีการตั้งข้อหาทางการเมืองนำไปสู่ศาลทหาร เสรีภาพของสื่อหายไป สื่อดั้งเดิมถูกควบคุม ถูกปิด ถูกบล็อก มีแต่สื่อโซเชียลเน็ตเวิร์ค เท่านั้น ที่พอจะทะลุทะลวงไปได้ โดยเฉพาะ เฟซบุ๊ก ซึ่งกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) นำมาเป็นเครื่องมือใช้อย่างมากในบริบทนี้ เพราะเครื่องมือต่าง ๆ เช่น Peace TV, TV24 การรวมตัวเพื่อชุมนุมกันทางการเมืองถูกปิดกั้น เวลาต่อมาได้มีการร่างรัฐธรรมนูญโดย ดร.บวรศักดิ์ ก่อนของนายมีชัย ฤชุพันธ์ คือรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 มีทั้งหมด 279 มาตรา 16 หมวดและบทเฉพาะกาล ประกอบด้วย 10 ประเด็นสำคัญคือ การเปิดโอกาสให้คนนอกที่ไม่ผ่านการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญกำหนดให้พรรคการเมืองเสนอชื่อ 3 ชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง สภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้เลือกนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญในบทเฉพาะกาลกำหนดว่าหากมีความจำเป็นจะต้องเลือกบุคคลนอกเป็นบัญชี พรรคการเมืองมาเป็นนายกรัฐมนตรี ต้องให้ที่ประชุมรัฐสภา (ส.ส+ส.ว.) มีมติไม่ต่ำกว่า 2 ใน 3 คือ 500 คน จาก ส.ส. ส.ว.ทั้งหมด 750 คน เพื่อขอมติงดเว้นบังคับใช้บทบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถเลือกบุคคลภายนอกบัญชีพรรคการเมืองมาเป็นนายกรัฐมนตรีได้ ส่วนสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ในบทเฉพาะกาลมีจำนวน 250 คน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เลือกมา 194 คน อีก 6 คนมาจากปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการกองทัพไทย ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เลือกอีก 50 คนจากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เสนอมา 200 คนรวมเป็น 250 คน

จากข้อมูลการร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2559 ฉบับทำประชามติข้างต้นพบว่า เกิดกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มแกนนำออกมาเคลื่อนไหวและแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอย่างหลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่ออกมาแสดงความคิดเห็นในช่องทางต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.): กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและบทบาทของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)
2. เพื่อศึกษากระบวนการของการสื่อสารแกนนำของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก (เฟซบุ๊ก) ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ซึ่งเป็นแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) เกี่ยวกับความเป็นมาและบทบาทของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา คือ สัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ความเป็นมาและบทบาทของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ ทั้งก่อนการได้รับการแต่งตั้งให้รับตำแหน่งแกนนำกลุ่มนปช. และภายหลังจากการได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิกในองค์กรให้มีบทบาทในฐานะแกนนำกลุ่มนปช. จากนั้นใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Document research) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาในเฟซบุ๊ก ที่แกนนำแต่ละท่านสื่อสารไปยังประชาชนระหว่างในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2559 จนถึงวันที่ 31 กันยายน พ.ศ. 2559 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 122 วัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อได้ทราบถึงความเป็นมาและบทบาทของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)
2. เพื่อได้ทราบถึงกระบวนการของการสื่อสารแกนนำของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองโดยเฉพาะการสื่อสารของแกนนำทางการเมืองได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การที่แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ส่งข้อมูลข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นในลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองโดยเน้นที่การสื่อสารผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก

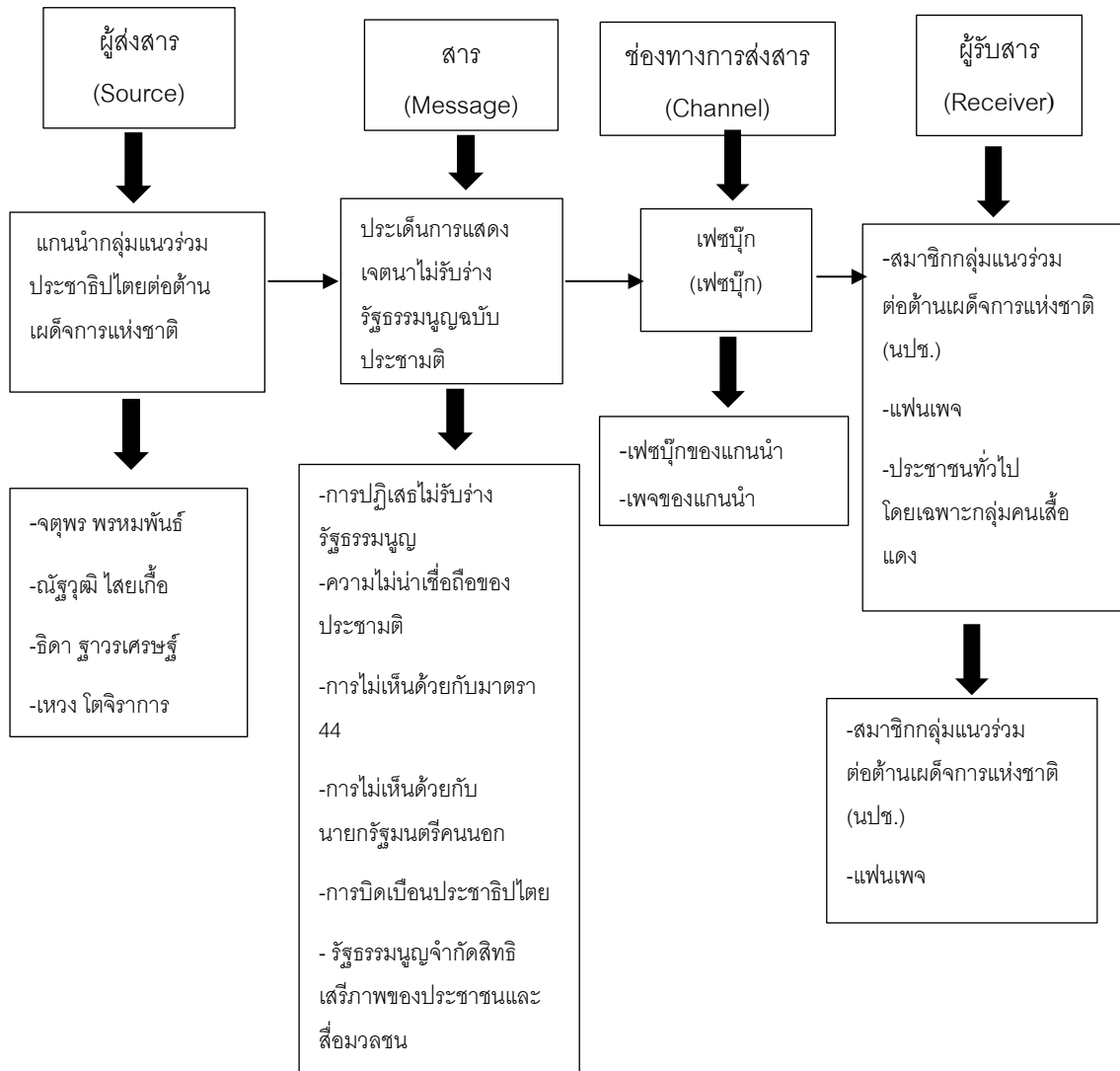
ผู้ส่งสาร (Source) หมายถึง แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ได้แก่ จตุพร พรหมพันธุ์ ณ์ัฐวุฒิ ไสยเกื้อ ธิดา สุวรรเศรชฐุ เหวง ไตจิราการ สาร (Message) หมายถึง เนื้อหาหรือข้อความที่แสดงเจตนาความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติพ.ศ. 2559 ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นการปฏิเสศไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก การบิดเบือนประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน

ช่องทางการส่งสาร (Channel) หมายถึง ช่องทางการส่งสารของแกนนำแต่ละคนผ่านช่องทางเฟซบุ๊กหรือเพจของแกนนำ

ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง สมาชิกกลุ่มแนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แฟนเพจ ประชาชนทั่วไปโดยเฉพาะกลุ่มคนเสื้อแดงรวมทั้งประชาชนทั่วไปที่เข้ามาเปิดรับข้อมูลจากเฟซบุ๊กหรือเพจของแกนนำ

แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หมายถึง กลุ่มทางการเมืองที่บุคคลจำนวนมากเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อต้านเผด็จการ โดยใช้ชื่อว่าแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติในวงวิจัยชิ้นนี้ประกอบไปด้วยจตุพร พรหมพันธุ์ (ประธานกลุ่ม นปช.) ณ์ัฐวุฒิ ไสยเกื้อ (เลขาธิการ นปช.) ธิดา สุวรรเศรชฐุ (ที่ปรึกษา นปช.) เหวง ไตจิราการ (รองประธาน นปช.)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาตามรูปแบบจำลอง SMCR ของเบอร์โลว์ (Berlo,1960)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.): กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ประกอบไปด้วยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. แนวคิดเกี่ยวกับเฟซบุ๊ก
5. แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย
6. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองแบบเผด็จการ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า Communis แปลว่า ทำให้เหมือนซึ่งต่อมาได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการสื่อสารไว้มากมายตั้งนั้นการสื่อสารจึงมิใช่แค่การพูดและการเขียนเท่านั้นแต่รวมถึงการแสดงออกและพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ การสื่อสารยังครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่บุคคลหนึ่งส่งต่อความรู้สึกของอีกคนหนึ่ง การสื่อสารสามารถแบ่งเป็นการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร การสื่อสารมวลชน Lasswell (1949) นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันได้อธิบายการสื่อสารคือ ใคร (Who) คือ ผู้ที่กำหนดเนื้อหาของสาร กล่าวอะไร (Said what) คือ เนื้อหาของสารที่ถูกส่งออกไป ในช่องทางใด (In which channel) คือ สื่อหรือช่องทางที่สารถูกส่งออกไปถึงใคร (To whom) คือ ผู้รับสาร เกิดผลอย่างไร (With what effect) คือ ผลที่เกิดจากการสื่อสารเป็นการอธิบายว่าการสื่อสารนั้นถูกส่งจากใครด้วยสารอะไร ไปถึงใคร ด้วยสื่ออะไร เกิดผลอะไรในการสื่อสาร Berlo (1960, pp. 40-71) เป็นผู้คิดกระบวนการของ

การติดต่อสื่อสารไว้ในลักษณะรูปแบบจำลอง SMCR Model (ดังภาพที่ 2) อันประกอบด้วย

ภาพที่ 2 รูปแบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล (Berlo, 1960, pp. 40-71)

1. ผู้ส่ง (Source) คือผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการ "การเข้ารหัส" (Encode) เนื้อหาข่าวสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะส่ง และควรจะสามารถในการปรับระดับข้อมูลให้เหมาะสมและง่ายต่อระดับความรู้ของผู้รับ ตลอดจนพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับผู้รับด้วย
2. ข้อมูลข่าวสาร (Message) เกี่ยวข้องทางด้านเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่งข่าวสารนั้น
3. ช่องทางในการส่ง (Channel) หมายถึง การส่งข่าวสารโดยให้ผู้รับรับข่าวสารข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าคือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น
4. ผู้รับ (Receiver) คือผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร โดยมีความสามารถในการ "การถอดรหัส" (Decode) เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคมวัฒนธรรมเช่นเดียวหรือคล้ายกันกับผู้ส่งจึงจะทำให้การสื่อความหมายหรือการสื่อสารนั้นได้ผลตามลักษณะของ S M C R Model มีปัจจัยสำคัญที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถของผู้ส่งและผู้รับที่จะทำให้การสื่อความหมายนั้นได้ผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ได้แก่

1. ทักษะในการสื่อสาร (Communication skills) หมายถึง ทักษะซึ่งทั้งผู้ส่งและผู้รับควรจะมี ความชำนาญในการส่งและการรับสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันได้อย่างถูกต้อง
2. ทักษะคติ (Attitudes) เป็นทัศนคติของผู้ส่งและผู้รับซึ่งมีผลต่อการสื่อสาร ถ้าผู้ส่งและผู้รับมีทัศนคติที่ดีต่อกันก็จะทำให้การสื่อสารได้ผลดี ทั้งนี้เพราะทัศนคติย่อมเกี่ยวข้องไปถึงการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับด้วย
3. ระดับความรู้ (Knowledge levels) ผู้ส่งและผู้รับควรมีระดับความรู้ที่เท่าเทียมกันจะทำให้การสื่อสารนั้นลุล่วงไปด้วยดี แต่ถ้าหากความรู้ของผู้ส่งและผู้รับมีระดับที่แตกต่างกัน ย่อมจะต้องมีการปรับความยากง่ายของข้อมูลที่จะส่งไปเช่นภาษา ถ้อยคำ หรือสำนวนที่ใช้
4. ระบบสังคมและวัฒนธรรม (Socio-culture systems) ระบบสังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีส่วนกำหนดพฤติกรรมของประชาชนในชาตินั้น ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงขนบธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ ซึ่งสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชาติย่อมมีความแตกต่างกันไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

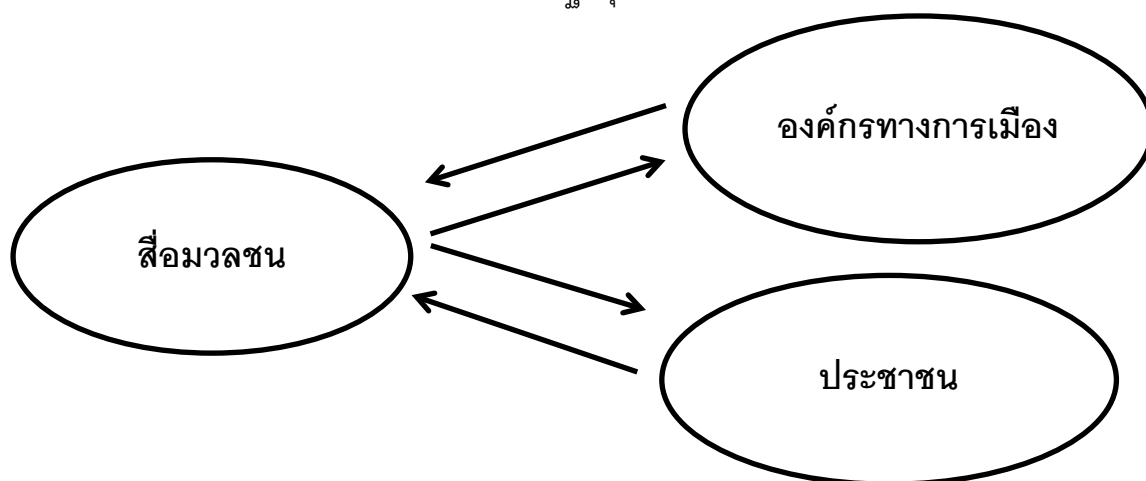
การสื่อสารทางการเมืองเป็นแนวทางการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในฐานะที่เป็นเครื่องมือของการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อไปสู่เป้าหมายทางการเมืองทั้งของระบบรัฐและระบบของผู้นำ โดยอาศัยการสื่อสารและสร้างแนวทางการยอมรับในกลุ่มประชาชนผู้รับสารและปริมาณของสารที่ไหลเวียนตามช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ จะรองรับกลไกการสื่อสารซึ่งเป็นพลังอำนาจทางการเมืองในการควบคุมระบบการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ด้วยวิธีการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการใช้สิทธิพลการกล่อมเกลางานสังคมและการบูรณาการทางการเมืองตกอยู่ในภาวะเหนียวรั้งหรือภาวะล้าหน้าไปได้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางการเมือง (พิชิต ทนงค์, 2550, หน้า 39)

พิชิต ทนงค์ (2550, หน้า 39 อ้างถึงใน สมควร กวียะ, 2535, หน้า 25) ระบุว่า การสื่อสารสามารถทำหน้าที่ส่งเสริมระบบสังคมทางการเมืองให้มีความเข้มแข็งและมั่นคงขึ้นได้ โดยการป้อนข้อมูลข่าวสารและความรู้ให้แก่ประชาชนได้เข้าใจโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของรัฐบาลและประชาชนในขณะเดียวกันก็เก็บข้อมูลและข้อคิดเห็นจากสื่อมวลชนและประชาชนเพื่อนำมาพัฒนาวิถีของรัฐและแสวงหาหนทางแก้ไขปัญหาของประเทศร่วมกัน McNair (1999) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองมี 4 ลักษณะดังนี้ 1. การสื่อสารทุกรูปแบบ ที่ดำเนินการโดยนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง 2. โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง 3. การสื่อสารที่

สื่อมวลชนและผู้เลือกตั้งส่งถึงนักการเมือง 4. กิจกรรมการสื่อสารที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับการเมืองเช่น การรายงานข่าว การถ่ายทอดรายการของการอภิปรายของรัฐสภา

พททิสถาณ ชุมพล (2534, หน้า 4) ระบุว่ากิจกรรมทางการเมืองทั้งหมดคือการสื่อสารทางการเมือง ไม่เพียงการพูด การเขียน แต่ทุกอย่างที่ปรากฏสู่สายตา ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ทรงผม ตราสัญลักษณ์ ล้วนเป็นองค์ประกอบของการสื่อสาร อันจะนำไปสู่สิ่งที่เป็นภาพลักษณ์ (Image) หรืออัตลักษณ์ (Identity) ของบุคคลประเด็นสำคัญของการสื่อสารทางการเมืองที่ควรพิจารณาคือ กับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

3. เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในทางการเมืองแมคเนียร์ (McNair) อธิบายว่า การสื่อสารทางการเมืองนั้นมีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ องค์การทางการเมือง (Political organization) หมายถึง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มกดดัน องค์การสาธารณะ กลุ่มก่อการร้าย และรัฐบาล สื่อ (Media) เป็นสื่อทางการเมืองส่งไปยังองค์การทางการเมืองและประชาชน ในรูปแบบที่บรรณาธิการ หรือบทวิเคราะห์ ประชาชน (Citizens) หรือผู้รับสาร (Audience) เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของพรรคการเมือง และถ้าผู้รับสารหรือประชาชนสะท้อนความรู้สึกนึกคิดตอบมา หรือทางการสำรวจความคิดเห็นจะเป็นสิ่งประเสริฐที่สุด

ภาพที่ 3 แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองของแมคเนียร์ (McNair, 1999)

1. กลุ่มองค์การทางการเมือง ได้แก่ พรรคการเมือง รัฐบาล องค์การสาธารณะ กลุ่มพลังทางการเมือง กลุ่มก่อการร้าย รวมทั้งกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อเรียกร้องในสิ่งที่ตนต้องการ เช่น การเรียกร้องให้ ดร.ทักษิณ ชินวัตร กลับประเทศและสนับสนุนต่อต้านการรัฐประหาร ต่อต้าน

การรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2559 เป็นต้น ซึ่งในแบบจำลองนี้จะเน้นไปที่การสื่อสารของพรรคการเมือง โดยมีฐานคติที่ว่าพรรคการเมืองคือกลุ่มคนที่ร่วมกัน มีอุดมการณ์เหมือนกัน ตกลงที่จะเอาองค์กรไปสู้เป้าหมายเดียวกัน โดยการนำเสนอแนวนโยบายสู่ประชาชน และหาวิธีการที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนเพื่อเป็นทางไปสู่การนำนโยบายไปปฏิบัติ ภายหลังได้รับการเลือกตั้ง

2. กลุ่มสื่อมวลชน ทำหน้าที่ 2 อย่าง คือเป็นตัวส่งผ่านข้อมูลจากพรรคการเมืองและส่งสารที่สร้างขึ้นเอง เช่น บทบรรณาธิการ บทวิเคราะห์ วิจัยต่าง ๆ ไปยังกลุ่มที่สาม คือ ประชาชน

3. กลุ่มประชาชน ไม่ว่าจะธรรมชาติและจำนวนกลุ่มผู้รับสารจะเป็นอย่างไร การสื่อสารทางการเมือง ก็มุ่งที่จะบรรลุผลสำเร็จจากการส่งสารนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการหาเสียงเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นักการเมืองเหล่านี้ ก็จะสร้างภาพเชิงบวกให้เกิดขึ้นในใจของประชาชนและส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนด้วย

McNair (1999) ได้อธิบายการไหลเวียนของข่าวสารตามแบบจำลองนี้ โดยเริ่มต้นจากองค์กรทางการเมือง ทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แนวทางนโยบาย และกิจกรรมของตนผ่านทางสื่อมวลชน จากนั้นสื่อมวลชนจะเลือกมานำเสนอ ตามกรอบแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda setting) ที่อธิบายเสนอหรือไม่เสนอข่าวเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสื่อมวลชน มีผลให้สาธารณชนเกิดความคิดคล้ายตามว่า เรื่องนั้นเป็นหัวข้อหรือประเด็นที่มีความสำคัญหรือไม่มีความสำคัญที่จะนำมาคิดพิจารณา ส่งผลให้องค์กรทางการเมืองทั้งหลายพยายามที่จะเป็นผู้ทรงอำนาจในการกำหนดวาระของสื่อ และต้องการโน้มน้าวทัศนคติของประชาชน โดยวิธีการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งมีรูปแบบกว้าง ๆ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การสื่อสารระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสารโดยตรง (Face-to-face-communication) การสื่อสารทางการเมืองรูปแบบนี้นับเป็นการสื่อสารขั้นพื้นฐานที่สุด อีกทั้งยังเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดในการทำความเข้าใจกับผู้รับสาร เพื่อเปลี่ยนความคิดเห็นหรือต่อยอดความคิดเห็นของผู้รับสาร ให้คล้ายตามผู้สื่อสาร เพราะสามารถโต้ตอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้ทันที แตกต่างจากการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน แต่ในปัจจุบันความนิยมต่อการสื่อสารรูปแบบนี้ลดลงเป็นอย่างมากเมื่อมีโทรทัศน์เกิดขึ้น การสื่อสารรูปแบบนี้อาจสื่อสารโดยผ่านตัวกลางที่เรียกว่าผู้นำทางความคิด (Opinion leader) โดยอาจเป็นผู้นำตามธรรมชาติ เช่น พระ ครู ผู้ที่มีการศึกษาสูง หรือเป็นผู้นำที่เป็นทางการเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้ผู้นำทางความคิดมักเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูง และชอบเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จากนั้นก็จะนำข่าวสารเหล่านั้นส่งผ่านไปยังบุคคล

อื่น ๆ ในสังคม โดยใช้การสื่อสารแบบซึ่งหน้า ทั้งนี้ในระหว่างการส่งต่อข่าวสารนั้น ผู้นำทางความคิดอาจจะตีความข้อมูลข่าวสาร หรือสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวลงไปด้วย ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลข่าวสารบิดเบือนไป

2. การสื่อสารผ่านสื่อมวลชน (Mass media) ความแตกต่างและข้อได้เปรียบที่สำคัญของการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนที่เหนือกว่าการสื่อสารระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสารโดยตรง คือ ความสามารถในการสื่อสารกับผู้รับสารเป็นจำนวนมาก ซึ่งย่อมต้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือมีมติมหาชนเป็นจำนวนมาก ความแตกต่างอีกประการหนึ่งก็คือ การสื่อสารรูปแบบนี้เป็นการสื่อสารทางเดียว ในกรณีของโทรทัศน์ ผู้ชมสามารถเปลี่ยนช่องไปชมรายการอื่น หากไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่นักการเมืองกำลังพูด ซึ่งผู้พูดย่อมไม่รู้ตัวว่าผู้ชมรู้สึกอย่างไร แตกต่างจากการสื่อสารระหว่างผู้สื่อสารกับผู้รับสารโดยตรง ที่ทั้งสองฝ่ายสามารถตอบโต้หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ทันทีการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนเป็นรูปแบบหลักของการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้สื่อดังที่กล่าวไปแล้วนั้น ในปัจจุบันยังมีสื่อทางอินเทอร์เน็ตที่กำลังเป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง

Deutsch (1969) ได้เปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองไว้ว่า เป็นเสมือนเส้นประสาท (nerves) ของระบบการเมือง เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-way communication) หรืออาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นกระบวนการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตัดสินใจ และนโยบายของรัฐบาล ไปให้ประชาชนได้รับรู้ ทั้งนี้เพื่อให้รัฐบาลสามารถปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนต่อไป

นันทนา นันทวโรภาส (2548) ระบุว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในทุกขั้นตอนทางการเมืองเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้งผู้ที่เสนอตัวเป็นผู้รับสมัครเลือกตั้งก็จะต้องสื่อสารให้ผู้เลือกตั้งได้รู้จักถึงแนวทางนโยบายของพรรคเพื่อเป็นการประกอบการตัดสินใจในการเลือกผู้สมัครซึ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งถือว่าการสื่อสารทางการเมืองที่เข้มข้น

มานีร์ล พาเลซ มายซัส ได้นิยามความหมายของการสื่อสารทางการเมืองดังนี้ การสื่อสารใด ๆ ที่สัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับระบบสังคมได้แก่ รัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มกดดันทางการเมือง การเคลื่อนไหวของประชาชนซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ อาจจะเป็นทั้งผู้ส่งสารและรับสาร การสื่อสารทางการเมืองเป็นเรื่องของการโน้มน้าวใจจัดกระทำหรือการหลอกลวงเพื่อที่จะนำไปสู่อำนาจ อุดมการณ์ ผลประโยชน์ ความขัดแย้ง ประชามติ การสื่อสารอาจเป็นในรูปแบบของข่าว เหตุการณ์เสมือนจริง การโฆษณาชวนเชื่อ การเบี่ยงเบนข้อเท็จจริงโดยวิธีการโฆษณาและ

ประชาสัมพันธ์ การสื่อสารทางการเมืองเกี่ยวข้องกับการตลาดทางการเมืองโดยเฉพาะ กระบวนการเลือกตั้ง การหยั่งเสียง อันเป็นเครื่องมือสำคัญในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน การเปลี่ยนแปลงจากผลของการสื่อสารก่อให้เกิดผล 3 ประการคือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ การเปลี่ยนทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยการเปลี่ยนแปลงสามารถแบ่งได้ตามหลักเกณฑ์ ความดีและไม่ดีของผลที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นการพิจารณาว่าผลของการสื่อสารในครั้งนั้นก่อให้เกิดผลดีต่อบุคคลหรือเป็นผลที่ทำให้ผู้ส่งสารบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจหรือไม่ทั้งนี้สามารถแบ่งได้สองประเภทคือ ผลทางบวกและผลทางลบเมื่อผลของการสื่อสารมีทิศทางไปในทางบวกหรือลบก็ตาม สิ่งที่เกิดขึ้นคือความพึงใจของการสื่อสารทัศนคติหรือและความพึงพอใจต่อสิ่งหนึ่งสามารถชี้แทนกันได้เพราะทั้งสองคำนี้หมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้นหากผู้รับสารมีทัศนคติในด้านบวกก็จะแสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจในสิ่งนั้นและในทัศนคติด้านลบก็จะแสดงให้เห็นถึงความไม่พึงพอใจเช่นกันเพราะมนุษย์ไม่อาจที่จะมีชีวิตอยู่ด้วยตัวเองคนเดียวในโลกโดยไม่พึ่งพาอาศัยหรือติดต่อกับคนอื่นมนุษย์เป็นสัตว์สังคมมีการสื่อสารเพื่อการดำรงชีวิตมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ความเข้าใจร่วมกันซึ่งการสื่อสารของมนุษย์ได้รับการพัฒนาการตั้งแต่มัยดึกดำบรรพ์ ตั้งแต่การใช้สัญลักษณ์ ภาษา ตัวอักษร ปัจจุบันได้มีการพยายามคิดค้นหาเทคโนโลยีและพัฒนาเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาทำให้โลกทุกวันนี้แคบลงแม้จะอยู่ในส่วนใดของโลกก็สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วซึ่งยอมรับกันว่าการสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งเพื่อการดำรงอยู่ร่วมกันของชีวิตทุกชีวิตในสังคมโลกการติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานที่ช่วยให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปด้วยความราบรื่นสำเร็จตามวัตถุประสงค์

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างต่อเนื่องในปีพุทธศักราช 2475 ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการขยายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบการเมืองไทยในระบบการเมืองไทยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลให้ข้าราชการไทยทั้งทหารและพลเรือนระดับกลาง มีบทบาทสำคัญทางการเมืองและยินยอมให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการหนึ่งในแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นกิจกรรมที่บุคคลมีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมืองถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของระบบทางการเมืองสมัยใหม่ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนมีความตื่นตัวหรือสนใจทางการเมืองสูงกว่าในระบบจารีต

ประเพณีการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจจะเป็นไปทั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการของการพัฒนาที่เป็นจุดมุ่งหมายนั้นเป็นเพราะความเชื่อที่ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะของสังคมที่พัฒนาแล้วสำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถือว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งนั้นหมายถึงวิธีการของผู้นำเพื่อนำไปสู่จุดประสงค์อีกอย่างหนึ่งเช่น เพื่อเสริมสร้างอำนาจของผู้นำหรือเพื่อพัฒนาประเทศ

พินส์ ทศนียานนท์ (2543, หน้า 328) ระบุว่าภายใต้หลักการทางกฎหมายเกี่ยวกับที่มาแห่งอำนาจรัฐในระบอบประชาธิปไตยประชาชนที่เป็นเจ้าของแท้จริงย่อมสามารถแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของอำนาจนั้นอยู่ได้ในหลายระดับและรูปแบบโดยเริ่มจากการใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึงการมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ได้อีกในภายหลังแนวความคิดในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบเดิมจะพึงพอใจแค่เพียงการที่ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน โดยการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรแล้วอำนาจนั้นก็หลุดไปอยู่ในมือของผู้แทนโดยปล่อยให้ผู้แทนได้รับการเลือกตั้งใช้อำนาจไปตามลำพังตามกลไกระบบการปกครองที่เข้าทำนองประชาธิปไตยทางอ้อม แต่ต่อมาได้มีการพัฒนาแนวคิดให้ประชาชนสามารถแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของได้ตลอดเวลาซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับเสรีประชาธิปไตยนี้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่คุณไทยยังไม่ได้ตระหนักและคุ้นเคยนั่นคือ การรู้จักความต้องการของตนเองพบว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่รู้จักความต้องการของตนเองและไม่รู้ว่าอะไรคือปัญหาของตนเองคนไทยส่วนใหญ่มักมองไม่เห็นหรือไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของตนเองมองไม่เห็นว่ามีบทบาทในปัญหาที่เห็นจะทำให้ตนได้ประโยชน์อะไรมากขึ้น การมีอำนาจซึ่งสังคมไทยสะท้อนภาพให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันกล่าวคือ รัฐเปรียบเสมือนผู้คุ้มครองประชาชนและประชาชนเป็นผู้คอยรับความช่วยเหลือจากรัฐโดยหลักการแล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการบริหารการปกครองท้องถิ่นสามารถทำได้ คือการมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือหรือการให้สนับสนุนเป็นความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยริเริ่มและพัฒนาจากเบื้องล่างโดยสถาบันหรือองค์การปกครองตนเองในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ได้จัดให้ประชาชนได้เข้าควบคุมและมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและการบริหารโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่เกิดจากอำนาจของประชาชนที่ทำให้การพัฒนาไปอย่างรวดเร็วระดับพลังงาน ระดับพลังความคิด ขวัญและกำลังใจของประชาชนในท้องถิ่นโดยกระบวนการกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมนับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดใน

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสำหรับการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผลจากการกระจายอำนาจมาให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีสิทธิมีเสียงดำเนินการปกครองตามแนวทางประชาธิปไตยถ้าการปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนไม่ให้ความสนใจและไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง แล้วระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ จะไม่เกิดประโยชน์ในสิทธิทางการเมืองของประชาชนอย่างแท้จริง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2533, หน้า 80) ได้ระบุว่า สำหรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในปัจจุบันสามารถสรุปได้คือเป็นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงวิชาการที่ถือว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุดและสามารถวัดค่าของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ให้ความเที่ยงมากที่สุดและการเข้าร่วมทางการเมืองในบทบาทของผู้สื่อข่าวสารนั้นก็หมายถึงการที่บุคคลจะติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองส่งจดหมายแสดงความสนับสนุนต่อผู้นำทางการเมืองในการดำเนินการที่เห็นว่าเหมาะสมถูกต้องส่งคำประท้วงต่อการดำเนินงานที่เห็นว่าไม่ดีรวมถึงการเข้าพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองการข่าวสารทางการเมืองแก่เพื่อนบ้านแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อเจ้าหน้าที่รัฐบาลเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นไปยังหนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนต่าง ๆ สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองยังรวมไปถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องพรรคการเมืองและการรณรงค์หาเสียงกิจกรรมนี้ ได้แก่ การชักชวนให้ผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครที่ตนสนับสนุนการทำงานให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น การให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมืองการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกของชมรมทางการเมืองนอกจากนั้นยังรวมไปถึงกิจกรรมของชุมชน ได้แก่ การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและการจัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นรวมทั้งการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในชุมชนหรือองค์กรอย่างกระตือรือร้นในอันที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น

Millbrath (1965 อ้างถึงใน ณิชรา บุญเฉลิม, 2546, หน้า 46) ระบุว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นต้องรวมไปถึงส่วนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งได้แบ่งระดับไว้ดังนี้ การรับฟังหรือรับทราบข่าวสารทางการเมือง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ชักชวนให้ผู้อื่นสนทนาเหตุบ้านการเมือง ชักชวนให้ผู้อื่นใช้สิทธิออกเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการต่างๆ ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีต่าง ๆ ติดต่อแสดงความคิดเห็นข้อเรียกร้องต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือนักการเมือง สนับสนุนการบริจาคเงินให้พรรคการเมือง

หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งติดตามการหาเสียงของนักการเมืองบางคนหรือหลายคน ช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งรณรงค์หาเสียง เป็นสมาชิกพรรคโดยการทำงานให้พรรคการเมืองเป็นประจำเสมอ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนของพรรค ช่วยหาเงินเข้ามาเป็นกองทุนของพรรค 13. สมัครเข้าแข่งขันรับเลือกตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นเจ้าหน้าที่หรือกรรมการบริหารพรรคหรือได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร

Scott (1992 อ้างถึงใน ธีรยุทธ บุญมี, 2535, หน้า 199) ระบุว่า นอกจากระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการปกครองประชาธิปไตยความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนระหว่างคนในสังคมที่มีฐานะบทบาทต่างกัน และอาจพิจารณาเป็นแบบหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนซึ่งเป็นความผูกพันของมิตรภาพแบบประโยชน์ใช้สอย โดยคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงกว่าหรือเรียกว่าผู้อุปถัมภ์ จะใช้อิทธิพลและสิ่งที่ตนมีอยู่คุ้มครองให้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างแก่ผู้มีฐานะต่ำกว่าหรือเรียกว่าผู้รับอุปถัมภ์ ซึ่งผู้ได้รับการอุปถัมภ์ก็มักจะต้องตอบแทนผู้อุปถัมภ์ด้วยการให้ความจงรักภักดีแบบช่วยเหลือตอบแทนซึ่งทั้งนี้รวมทั้งการอุทิศตนรับใช้ผู้อุปถัมภ์โดยการตอบแทนผู้ที่รับการอุปถัมภ์ให้แก่ผู้อุปถัมภ์ของตนซึ่งสามารถทำได้ดังนี้ คือการตอบแทนด้านแรงงานหรือด้านวัตถุเช่น ในบางโอกาสผู้รับการอุปถัมภ์ก็มักจะนำเอาสิ่งของมากำหนดแก่ผู้อุปถัมภ์ เพื่อแสดงถึงความผูกพัน ความจงรักภักดี หรือ ตอบแทนโดยการทำงานให้แก่ผู้อุปถัมภ์ การช่วยเหลือในการต่อสู้เป็นการนำพรรคพวกช่วยเหลือเมื่อผู้อุปถัมภ์ของตนถูกรังแกจากฝ่ายอื่นการช่วยเหลือตอบแทนทางการเมืองเป็นการหาหวัคະແນນให้ผู้อุปถัมภ์ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้หรือให้ความช่วยเหลือทางการเมืองในด้านอื่น ๆ ให้กับผู้อุปถัมภ์ การตอบแทนเชิงพิธีกรรมหรือศาสนาอันเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีเช่นการที่ให้ผู้อุปถัมภ์ไปรดน้ำขอพรผู้อุปถัมภ์ในวันเกิดหรือวันสงกรานต์การไปร่วมงานและช่วยงานในการประกอบพิธีที่ผู้อุปถัมภ์จัดขึ้น

อคิน รพีพัฒน์ (2540 อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์, 2543, หน้า 3) ระบุว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นลักษณะเด่นประการหนึ่งของสังคมไทยเนื่องจากเป็นสังคมที่มีการกำหนดสถานภาพของบุคคลลดหลั่นจากบนมาสู่ล่างกล่าวคือ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เน้นความแตกต่างระหว่างฐานะ ตำแหน่ง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะสูงกว่าและผู้ได้อุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่าเมื่อมีการยึดถือความแตกต่างในระดับสูงและต่ำของฐานะและตำแหน่งเป็นสิ่งที่ตัดสินจึงพบว่า ความสัมพันธ์ของบุคคลที่แตกต่างกันเป็นแบบแผนที่

มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดระเบียบสังคมในด้านพฤติกรรมความสัมพันธ์ที่สำคัญและเห็นได้ง่ายที่สุดคือ ความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่หรือผู้น้อยหรือความสัมพันธ์แบบลูกพี่ลูกน้องอันเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานความไม่เสมอภาคในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสำหรับผลกระทบทางการเมืองจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากความเป็นผู้นำในเชิงอุปถัมภ์หมายถึงระดับอิทธิพลซึ่งมีต่อประชาชนหรือกลุ่มบุคคลการมีอิทธิพลดังกล่าวจะส่งผลมากน้อยเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับบารมีของผู้หน้านั้น ๆ เป็นสำคัญประชาชนหรือกลุ่มบุคคลภายใต้ผู้นำดังกล่าวหมายถึงคะแนนเสียงที่จะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งประสบความสำเร็จหรือพ่ายแพ้ก็ได้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชนท้องถิ่นกับประชาชนเหล่านี้ในกระบวนการเลือกตั้งถูกเรียกว่า ระบบหัวคะแนน

ชัยอนันต์ สมุทวนิช (2543 อ้างถึงใน เพียงกมล มานะรัตน์, 2547, หน้า 36-42) ได้อธิบายลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์เป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมมูลเกิดจากผู้อุปถัมภ์มักจะมีทรัพย์สิน อำนาจและสถานภาพมากกว่าผู้รับอุปถัมภ์เหตุเพราะผู้อุปถัมภ์มักจะเป็นผู้ควบคุมหรือผูกขาดทรัพยากรที่มีความสำคัญเช่น เงิน อำนาจอิทธิพล สถานะทางเศรษฐกิจสังคมและความมั่นคงทำให้คนอื่น ๆ ที่ไม่มีทรัพยากรเหล่านี้จำใจหรือเต็มใจเข้าไปพึ่งพาผู้อุปถัมภ์เพื่อขอใช้ทรัพยากรเหล่านั้นกระบวนการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมมูลจึงเริ่มต้นขึ้นในที่สุดผู้ที่เข้าไปพึ่งพิงผู้ที่มีทรัพยากรก็ตกเป็นผู้รับการอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวเป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้อุปถัมภ์และผู้รับการอุปถัมภ์ผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนกันจึงเป็นผลประโยชน์ที่เฉพาะเจาะจงเป็นการส่วนตัวผลจากการแลกเปลี่ยนที่ไม่สมมูลทำให้เกิดความรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณ ความจงรักภักดีเช่น เมื่อผู้รับการอุปถัมภ์ต้องการเงินหรือต้องการให้มีคนช่วยติดต่อกันไกลเกลี่ยพูดจากับผู้มีอำนาจอื่น ๆ เขาก็จะรู้สึกว่าเขาจะต้องพึ่งพาอาศัยผู้อุปถัมภ์ของเขาส่วนผู้อุปถัมภ์ก็จะรู้ว่าคนของเขาก็จะช่วยเหลือเขาในยามที่เขาต้องการหรือการเอื้อประโยชน์ต่อกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับพ่อค้าเจ้าหน้าที่ก็มีอำนาจที่จะให้ผลประโยชน์แก่พ่อค้า พ่อค้าก็ให้เงินหรือสิ่งของแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์แบบรอบด้านหรือซับซ้อนเป็นความสัมพันธ์ลักษณะไม่แน่นอนตายตัวเหมือนเหมือนความสัมพันธ์แบบเป็นทางการผู้อุปถัมภ์ก็อาจจะมีความสัมพันธ์กับผู้รับอุปถัมภ์ของตนได้ในหลายลักษณะและซับซ้อนเช่นจากการให้เช่าทรัพย์สินอาศัยความผูกพันระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างรุ่นพ่อของผู้รับการอุปถัมภ์ความสัมพันธ์ที่มีหลากหลายนี้ทำให้เกิดการตอบแทนหรือการแลกเปลี่ยนกันอย่างหลากหลายและรอบด้าน เช่น ผู้อุปถัมภ์อาจขอให้ผู้รับการอุปถัมภ์ช่วยเหลือกิจการของตนผู้รับการอุปถัมภ์อาจขอให้ผู้อุปถัมภ์ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ความสัมพันธ์ในลักษณะเปราะบางเป็นความสัมพันธ์ซึ่งจะต้องมี

การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกันอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาเสถียรภาพของความสัมพันธ์ไว้แต่
 ตรายใดที่แต่ละฝ่ายไม่ได้สิ่งที่ตัวเองพึงปรารถนาก็จะมีการเปลี่ยนผู้อุปถัมภ์คนใหม่หากเห็นว่า
 ผู้อุปถัมภ์คนเก่าไม่สามารถเชื่อมผลประโยชน์หรือตอบสนองความต้องการได้

Weiner (1971, pp. 161-163 อ้างถึงใน เสน่ห์ นนทะโชติ, 2524) ระบุว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีขอบเขตความสนใจต่าง ๆ ดังนี้ การกระทำในเชิงสนับสนุนและเรียกร้อง
 ต่อผู้นำรัฐบาลความพยายามที่สำเร็จผลในการส่งผลกระทบต่อการทำงานของรัฐบาล
 หรือในการเลือกผู้นำในวงการรัฐบาล การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึงการกระทำของพลเมือง
 ที่ได้รับการรับรองว่าถูกต้องตามกฎหมาย นักคิดแนวประชาธิปไตยบางกลุ่มเห็นว่า การมีตัวแทน
 (Representation) เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุดสำหรับสังคม
 ขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนมาก เพราะประชาชนนับล้านคนย่อมไม่สามารถเข้ามีส่วนร่วม
 ทางการเมืองในกระบวนการของรัฐบาลได้โดยตรงอย่างมีประสิทธิภาพ ความห่างเหิน
 ทางการเมือง (Alienation) ก็อาจถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
 ความห่างเหินทางการเมืองเป็นความรู้สึกอย่างรุนแรงที่จะไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง เนื่องจาก
 เห็นว่าแม้เข้ายุ่งเกี่ยวก็ไม่ทำให้เกิดผล มองไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งแตกต่าง
 จากความเฉยเมยทางการเมือง (Apathy) กล่าวคือ การขาดความสนใจสิ้นเชิง และไม่กระทำ
 การใด ๆ ทางการเมืองเลยผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participant) หมายถึง ผู้ที่กระตือรือร้นที่จะ
 เข้าเกี่ยวข้องทางการเมือง เช่น การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง เป็นสมาชิกพรรคการเมือง
 และสนใจกับปัญหาสาธารณะ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในความหมายนี้ อาจรวมถึงกิจกรรมที่ไม่ชัดเจนเท่า
 การลงคะแนนเสียง บางครั้งแม้จะไม่ไปลงคะแนนเสียง แต่มีการติดตามข่าวสารการเมือง
 ถกเถียงแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาทางการเมือง ก็ถือว่า มีส่วนร่วมทางการเมืองการกระทำที่
 “ต่อเนื่องอย่างคงเส้นคงวา” (Persistence continuum) ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่มี ความเป็น
 สถาบันและมีการจัดตั้ง หรืออาจเป็นการกระทำที่ประทุขึ้นทันทีทันใด ความพยายามที่จะมี
 อิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของระบบราชการและข้าราชการ ในบางความหมายการมีส่วนร่วม
 ทางการเมือง หมายถึงเฉพาะกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อการเมืองระดับชาติเท่านั้น การกระทำ
 ที่มีลักษณะเป็นการกระทำทางการเมือง (Political act) สำหรับในความเห็นของ ไมรอน ไวน์เนอร์
 เองนั้น อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าการปฏิบัติการโดยสมัครใจใด ๆ ที่ไม่
 ว่าจะเป็นผลสำเร็จหรือไม่ มีการจัดองค์กรหรือไม่ก็ตาม จะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือต่อเนื่อง

และจะใช้วิธีที่ถูกต้องโดยได้รับการยอมรับตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารนโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะป็นระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นจากความหมายนี้ ไวนเนอร์ ได้เน้นประเด็นสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ประเด็น คือ ต้องเป็นการกระทำ (Action) มิได้หมายรวมถึง ทศนคติหรือความรู้สึกด้วย ประการที่สอง หมายความว่าเฉพาะกิจกรรมหรือการกระทำที่เป็นไปได้โดยสมัครใจ (Voluntary) จึงไม่รวมไปถึงการกระทำที่ไม่ได้เป็นไปโดยสมัครใจ เช่น การถูกเกณฑ์ทหาร หรือการเสียภาษี และประการที่สามในระบบการเมืองนั้น ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลด้วย

ลิขิต ธีรเวคิน (2546) กล่าวว่า การเมืองภาคประชาชน หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น สามารถแยกแยะได้เป็นสี่ประการคือ ประการที่ 1 ในส่วนของการมีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานในฐานะที่เป็นพลเมืองของชาตินั้น ได้แก่ สิทธิอันชอบธรรมที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การคัดค้าน การวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งการกดดันทางการเมืองในนโยบายของรัฐบาลหรือของหน่วยราชการ อันก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนประการที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมืองที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย ประชาชนทุกคนที่อยู่ในหน่วยการเมืองที่มีสิทธิเสรีภาพที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ย่อมมีหน้าที่ที่จะปฏิบัติการบางอย่างในลักษณะของการมีส่วนร่วมตามบทบัญญัติของกฎหมาย การมีส่วนร่วมดังกล่าวนี้บางครั้งก็อาจจะเป็นเรื่องที่ฝืนความรู้สึกของตน หรือเป็นสิ่งที่แปลกแยกไปจากพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป แต่ประชาชนก็มีหน้าที่ที่จะให้ความร่วมมือ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในส่วนนี้อาจจะเกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ หรือด้วยความฝืนใจก็ตามประการที่ 3 สิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามบทบัญญัติที่มีไว้ในรัฐธรรมนูญสามารถจะแยกแยะได้ คือ ประชาชนมีหน้าที่ไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าดูการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง รวมทั้งองค์กระอิสระตามรัฐธรรมนูญ 3 ประชาชนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการที่เรียกว่าประชาพิจารณ์ตามมาตรา 59 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี พ.ศ. 2540 ที่มาตรา 60 ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีสิทธิลงคะแนนเสียงลงประชามติตามที่ระบุไว้ในมาตรา 214 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประชาชนย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเป็นผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายตามมาตรา 170 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งห้าหมื่นคน สามารถเข้าชื่อกันเพื่อริเริ่มการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูง

ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 304 โยงกับมาตรา 303 รัฐมีหน้าที่และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง หน้าที่ของรัฐที่จะเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมนั้นมีอยู่ในหมวด 5 คือ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

แนวคิดเกี่ยวกับเฟซบุ๊ก

ภูษณิศ แก้วเขียว (2557, หน้า 14) ระบุว่าปัจจุบันการสื่อสารเกิดการพัฒนามากขึ้นเรื่อย ๆ จากเดิมที่เป็นการสื่อสารโดยตรงจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งโดยใช้ช่องทางการสื่อสารแบบปากต่อปากเปลี่ยนเป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการช่วยให้การสื่อสารประสบความสำเร็จมากขึ้นการติดต่อสื่อสารเกิดการพัฒนาแบบก้าวกระโดดจากการพึ่งพาเทคโนโลยี เกิดช่องทางการสื่อสารใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองต่อกลุ่มสังคมที่เปลี่ยนแปลงเมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ขึ้นจึงจำเป็นต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงคนในสังคมได้ง่ายขึ้นเกิดสื่อสมัยใหม่เพื่อตอบสนองต่อบทบาทของการสื่อสารของคนในสังคมโดยสื่อสมัยใหม่นี้เป็นระบบเชื่อมต่อเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นช่องทางในการสื่อสารกับคนในสังคม

Wertime and Fenwick (2008 อ้างถึงใน ภูษณิศ แก้วเขียว, 2557, หน้า 15) ระบุว่าสื่อใหม่หรือสื่อเฟซบุ๊กเป็นสื่อใหม่หรือเป็นการตลาดในรูปแบบดิจิทัลโดยลักษณะสำคัญของเนื้อหาอยู่ในรูปแบบดิจิทัล 5 ประการ ได้แก่

1. อิสระข้อจำกัดด้านเวลา (Freedom from scheduling) เป็นเนื้อหาที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับและส่งข่าวสารได้ในเวลาที่ตนต้องการและไม่จำเป็นต้องชมเนื้อหาต่าง ๆ ในเวลาที่กำหนด
2. อิสระจากข้อจำกัดด้านพรมแดน (Freedom from geographical boundaries) คือเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลเป็นเนื้อหาที่รับข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับหรือค้นหาข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับหรือค้นหาข้อมูลข่าวสารจากประเทศใดก็ได้แล้วแต่ความต้องการของแต่ละบุคคล
3. อิสระจากข้อจำกัดด้านขนาด (Freedom to scale) มีเนื้อหาที่สามารถย่อหรือปรับขยายขนาดหรือเครือข่ายได้เช่น การปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ทั่วโลกหรือปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงได้
4. อิสระจากข้อจำกัดด้านรูปแบบ (Freedom from formats) เนื้อหาดิจิทัลที่ไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบเช่น ไฟล์วิดีโอภาพที่ถ่ายจากกล้องในโทรศัพท์มือถือแล้วนำไปลงในเฟซบุ๊กโดยมีการบรรยายประกอบมีภาพและเสียงโดยไม่มีข้อกำหนดตายตัวเหมือนสื่อดั้งเดิม เช่น

สปรอตโฆษณามาตรฐานทางโทรทัศน์ถูกกำหนดว่าต้องมีความยาว 30 วินาที สื่อสิ่งพิมพ์ ต้องมีครึ่งหน้าหรือหนึ่งหน้ากระดาษเป็นต้น

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554, หน้า 11) ระบุว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนี้ เป็นช่องทางหนึ่งในการสื่อสารที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เนื่องจากว่าการที่เป็นผู้ใช้บริการ ของเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เป็นการที่เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร้ขีดจำกัดบนโลกอินเทอร์เน็ตด้วย ความที่เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ในปัจจุบันที่เข้ามามีบทบาทในปัจจุบันนั้นมีหลากหลายมี บริการผ่านเว็บไซต์ที่เป็นจุดโยงระหว่างบุคคลแต่ละคนที่มีเครือข่ายสังคมตัวเองผ่านอินเทอร์เน็ต

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554, หน้า 11 อ้างถึงใน เศรษฐพงษ์ มະลิวรรณ, 2552) ระบุว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์มีมากมาย จึงได้ทำการจัดประเภทเว็บไซต์ในลักษณะ Social Network แบ่งเป็นดังนี้

1. ประเภทแหล่งข้อมูลหรือความรู้ (Data knowledge) เป็นเว็บที่รวบรวมข้อมูลความรู้ ในเรื่องต่าง ๆ ในลักษณะเนื้อหาอิสระทั้งวิชาการ สินค้าหรือบริการโดยมุ่งเน้นให้บุคคลที่มีความรู้ ในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นผู้เข้ามาเขียนหรือแนะนำไว้ส่วนใหญ่มักเป็นนักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญ ที่เห็นได้ชัดเจนเช่น วิกิพีเดีย ที่เป็นสารานุกรมออนไลน์ google earth เป็นต้น

2. ประเภทสื่อ (Media) เป็นการฝากโพสต์หรือแบ่งปันภาพ คลิปวิดีโอ ภาพยนตร์ หรือเพลง เช่น youtube, imeem, bebo, yahoo, ustream

3. ประเภทสร้างเครือข่ายทางสังคม (Community) เป็นเว็บที่เน้นการหาเพื่อนใหม่ หรือตามหาเพื่อนเก่าที่ไม่ได้เจอกันมานานการสร้างโปรไฟล์ของตนเองโดยการใส่รูปภาพ กราฟฟิก ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของเราให้เพื่อนที่อยู่ในเครือข่ายรู้จักเรามากยิ่งขึ้นและยังมีลักษณะ ของการแลกเปลี่ยนเรื่องราว ถ่ายทอดประสบการณ์ร่วมกันเช่น Hi5, เฟซบุ๊ก, Myspace เป็นต้น เฟซบุ๊กคือ บริการอินเทอร์เน็ตชนิดหนึ่ง ใช้ติดต่อสื่อสารและร่วมทำกิจกรรมระหว่างผู้ใช้เฟซบุ๊ก ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นคำถามตอบในเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปภาพ โพสต์คลิปวิดีโอ เขียนบทความ หรือ บล็อก แชทคือคุยกันแบบสด ๆ เล่นเกมส์แบบเป็นกลุ่ม และยังสามารถทำกิจกรรมอื่น ๆ ผ่านแอปพลิเคชันเสริมที่มีอยู่อย่างมากมายได้อีกด้วย Mark Zuckerberg ได้เปิดเว็บไซต์เฟซบุ๊ก เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 เฉพาะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮาร์เวิร์ดเท่านั้น ภายในสอง สัปดาห์ นักศึกษามหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในเขตบอสตัน ก็เริ่มขอเข้าใช้งานเฟซบุ๊กด้วยมาร์คได้ชวน Dustin Moskowitz และ Christ Hughes ผู้เป็นเพื่อนช่วยกันสร้างเฟซบุ๊กและต่อมามหาวิทยาลัย อีก 30 กว่าแห่งก็ได้เข้าร่วมด้วย สำหรับชื่อของเฟซบุ๊กนั้นมาจาก หนังสือ The Exeter Face Book อยู่ใน ฟิลิปส์ เอ็กเซเตอร์ อะคาเดมีซึ่งเป็นโรงเรียนเก่าของมาร์ค เฟซบุ๊กเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ตและ

เจริญอย่างรวดเร็ว นักลงทุนรายแรกที่เข้ามาร่วม คือ ปีเตอร์ ธีล ได้ลงทุนในเฟซบุ๊กเป็นจำนวนเงิน 500,000 เหรียญสหรัฐด้วยจำนวนสมาชิกหลายล้านคน ทำให้บริษัทหลายแห่งสนใจเฟซบุ๊ก โดยเฉพาะ Friendster พยายามที่จะซื้อเฟซบุ๊กเป็นเงิน 10 ล้านดอลลาร์ซึ่งถูกปฏิเสธ แต่ก็ได้รับเงินทุนเพิ่มจาก Accel Partners เป็นจำนวนอีก 12.4 ล้านดอลลาร์ในเวลานั้น เฟซบุ๊กมีมูลค่าจากการประเมินอยู่ที่ประมาณ 100 ล้านดอลลาร์แล้ว

เฟซบุ๊กยังเติบโตต่อไป ในเดือน กันยายน พ.ศ. 2549 โรงเรียนในระดับมัธยมปลาย เข้าทำงานได้ และในเดือนถัดมาเฟซบุ๊กก็ได้เพิ่มฟังก์ชันใหม่ โดยสมาชิก เอรูรูปภาพมาแบ่งปันกันได้ ซึ่งฟังก์ชันนี้ได้รับความนิยมอย่างมากและยังได้รับเงินลงทุนเพิ่มอีกจาก Greylock Partners, Meritech Capital พร้อมกับนักลงทุนชุดแรกคือ Accel Partners และ ปีเตอร์ ธีล เป็นจำนวนเงินถึง 25 ล้านดอลลาร์ โดยมูลค่าการประเมินมูลค่าในตอนนั้นเป็น 525 ล้านดอลลาร์ หลังจากนั้นเฟซบุ๊กได้เปิดให้องค์กรธุรกิจกว่า 20,000 แห่งได้เข้ามาใช้งาน และสุดท้ายในปี พ.ศ. 2550 เฟซบุ๊กก็ได้เปิดให้ทุกคนเข้าไปใช้งานง่ายได้เพียงแต่มีอีเมลเท่านั้นเฟซบุ๊กยังก้าวต่อไปในปี พ.ศ. 2551 เฟซบุ๊กมีสมาชิกที่มาสมัครใหม่มากกว่า 1 ล้านคนต่อสัปดาห์ โดยเฉลี่ยจะอยู่ที่วันละ 200,000 คน ซึ่งรวมกันแล้วทำให้เฟซบุ๊กมีสมาชิกมากถึง 50 ล้านคน จากข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2556 ประเทศที่มีผู้ใช้ เฟซบุ๊ก คือ 1. สหรัฐอเมริกา 168.7 ล้านคน 2. ประเทศเม็กซิโก 40.2 ล้านคน 3. ประเทศบราซิล 64.6 ล้านคน 4. ประเทศอินเดีย 62.6 ล้านคน 5. ประเทศอินโดนีเซีย 51.4 ล้านคนทั้งนี้มีสมาชิกรวมกัน 309 ล้านคน หรือราวร้อยละ 38.6 ของสมาชิก 1 พันล้านคนทั่วโลก (ประวัติเฟซบุ๊ก, 2561)

ชลวรธร ศันสยะวิชัย (2557, หน้า 5) ระบุว่า ลักษณะการทำงานของเฟซบุ๊กเมื่อมีผู้มาใช้บริการมีบัญชีของตนเองและเพื่อนบนเฟซบุ๊กแล้วทุกกิจกรรมที่ทำบนเฟซบุ๊กจะถูกส่งไปถึงเพื่อน ๆ ทั้งหมดของผู้ใช้บริการจึงทำให้เมื่อมีการอัปเดตข้อมูล การโพสต์ข้อความ การเขียนบันทึก การอัปโหลดรูปภาพ การอัปโหลดวีดีโอ ก็จะถูกส่งไปแสดงยังฟีดข่าว (New feed) บนเฟซบุ๊กของเพื่อนด้วยซึ่งจะทำให้เพื่อนของผู้ใช้บริการรับรู้ถึงการอัปเดตต่าง ๆ และในทางกลับกันเมื่อเพื่อนของผู้บริการอัปเดตข้อมูลอะไรก็ตามบนสื่อเฟซบุ๊กของพวกเขาการอัปเดตนั้นจะถูกแสดงบนฟีดข่าวของผู้ใช้บริการด้วยเช่นกันทั้งนี้การอัปเดตต่าง ๆ เป็นเพียงการแจ้งให้ทราบเท่านั้นซึ่งผู้บริการจะมีความสนใจและมีส่วนร่วมไปกับการอัปเดตเหล่านั้น เช่น การแสดงความคิดเห็น การพูดคุย หรือไม่จำเป็นต้องให้ความสนใจซึ่งไม่ได้รับการแจ้งเตือนให้เกิดความน่ารำคาญในส่วนนี้จึงถือเป็นจุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของเฟซบุ๊กที่แตกต่างกับสื่ออื่น ๆ นอกจากหน้าปกติของเฟซบุ๊กแล้วยังมีเครื่องมือที่เพิ่มขึ้นมาอีกคือ

1. เพจ (Page) เป็นอีกหนึ่งช่องทางทางเฟซบุ๊กที่จะสามารถรับสมาชิกได้ไม่จำกัด จำนวนส่วนข้อความที่โพสต์โดยเจ้าของเพจจะถูกส่งถึงสมาชิกทุกคนและสมาชิกทุกคนสามารถ โพสต์ข้อความเพื่อติดต่อกับเจ้าของเพจได้อีกทั้งยังมีการแจ้งสถิติต่าง ๆ ให้กับเจ้าของเพจ ได้เพื่อให้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของเพจมีแอปพลิเคชันสำหรับตกแต่งหน้าเพจให้ผู้ใช้บริการ สามารถสามารถใช้งานได้อย่างอิสระ

2. โพสต์ (Post) เป็นการโพสต์ข้อความเพื่อบอกเล่าความรู้สึกผ่านการเขียนบอกเล่า เรื่องราวความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละวันเพื่อให้เพื่อนได้รับรู้ ตลอดจนสามารถโพสต์ข้อความ เพื่อทักทายไปยังเฟซบุ๊กของเพื่อนได้ นอกจากนี้ผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กยังสามารถโพสต์แสดง ความคิดเห็นต่อข้อความหรือรูปภาพที่ถูกโพสต์บนเฟซบุ๊กได้เหมือนกับการใช้เว็บบอร์ดหรือกระทู้ ถามตอบทั่วไปและจุดเด่นอีกข้อหนึ่งของเฟซบุ๊กคือ สามารถโพสต์รูปภาพและคลิปวิดีโอได้ ทำให้เฟซบุ๊กมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นและยังสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อเก็บเป็นความ ประทับใจผ่านรูปภาพที่สร้างเป็นอัลบั้มให้เพื่อนสามารถรับชมได้

3. การกดถูกใจ (Like) เป็นการแสดงความรู้สึกถึงสิ่งที่ตัวเองชื่นชอบเป็นสิ่งที่บ่ง บอกว่าเพื่อนของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กมีความรู้สึกอย่างไรทั้งข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอที่ผู้ใช้บริการ โพสต์ในเฟซบุ๊กขณะเดียวกันเพื่อนของผู้ใช้บริการยังสามารถยกเลิกการถูกใจ (Unlike) อีกด้วย

4. การแบ่งปัน (Share) ในบางครั้งข้อความหรือรูปภาพหรือคลิปวิดีโอที่เพื่อนโพสต์ บนเฟซบุ๊กเนื้อหาที่เป็นประโยชน์หรือน่าสนใจผู้ใช้บริการสามารถแบ่งปันข้อมูลเหล่านี้ให้เพื่อน ของผู้ใช้บริการเฟซบุ๊กได้รับรู้เช่นกัน

5. การแสดงความคิดเห็น (Comment) เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือเป็นเรื่องที่ เปิดเผยได้ในพื้นที่สาธารณะ เช่น การโพสต์ภาพ ข้อความ คลิปวิดีโอและมีเพื่อนผู้ใช้เฟซบุ๊ก เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นได้ข้อความ ภาพ หรือ คลิปวิดีโออื่น ๆ

6. การถ่ายทอดสด (Live) เป็นคุณสมบัติหนึ่งของเฟซบุ๊กที่สามารถทำการถ่ายทอดสด เรื่องราวต่าง ๆ ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กโดยผู้ที่เป็นเพื่อนของผู้ใช้งานหรือผู้ที่ติดตามเพจใด ๆ ของเฟซบุ๊กก็สามารถร่วมรับชมการถ่ายทอดสดนี้ไปพร้อม ๆ กันได้และยังสามารถทักทาย แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกในช่วงระยะเวลาที่ผู้ใช้สามารถรับรู้ได้และสามารถรับชม ย้อนหลังได้อีกด้วย

สรุปแล้วเฟซบุ๊กคือสื่อสมัยใหม่เป็นเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เว็บหนึ่งที่มี ผู้ใช้บริการมากที่สุดการได้รับความนิยมบนเฟซบุ๊กนั้นอาจเนื่องมาจากผู้ใช้งานสามารถใช้ ติดต่อสื่อสารหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือผู้ใช้งานท่านอื่นได้เช่นกันไม่ว่าจะเป็นการโพสต์ เขียน

ข้อความบอกเล่าความรู้สึก การแสดงความคิดเห็นที่น่าสนใจซึ่งเพชบุรียังเป็นเครือข่ายสังคมที่ทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลมีมากยิ่งขึ้นและเป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารอีกช่องทางหนึ่งที่ใช้กันอย่างทั่วถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้กว้างขวางขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

ความหมายและความเป็นมาของแนวคิดประชาธิปไตยหมายถึงการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วม ระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ หมายถึงประชาธิปไตยที่มีสภาผู้แทนราษฎรมีผู้แทนราษฎรเป็นตัวแทนของประชาชน ประชาชนเป็นผู้เลือกตั้ง มีรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือควบคุมการบริหารของรัฐบาล และรักษาสีทึบอันชอบธรรมของประชาชนประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองซึ่งประเทศไทยเรานำมาใช้ในการปกครองประเทศเพราะเห็นว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดี ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและเคารพในความเป็นธรรม การมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ได้แก่ การออกเสียงร่วมกันเลือกผู้แทนของประชาชนเข้าร่วมบริหารประเทศ ด้วยเหตุผลที่ว่าหลายความคิดดีกว่าความคิดเดียว และทำให้ได้ผู้แทนที่เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง เพราะเพื่อประโยชน์ของประชาชนเองหลักประชาธิปไตยในแง่ของการปกครอง หมายถึง การมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นการปกครองของประชาชน ซึ่งประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยประชาชนหมายความว่า ประชาชนเป็นผู้เลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการปกครอง เพื่อประชาชนหมายความว่าตัวแทนที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นทำหน้าที่ในการปกครองจะต้องใช้อำนาจในการปกครอง เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในแง่ของการดำรงชีวิตยังหมายถึงการรวมเอาการยอมรับในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคในการใช้สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างมีคุณภาพที่ทุกคนปรารถนา สามารถดำรงชีวิตร่วมกันด้วยความผาสุก รัฐธรรมนูญ และประชาธิปไตย จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปากท้องของประชาชน

กมล สมวิเชียร (2520, หน้า 4 อ้างถึงใน นิตยา สุเพียร, 2547, หน้า 10) ระบุว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย มี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ประชาธิปไตยในความหมายที่แคบ โดยมองประชาธิปไตยในฐานะของระบบการเมืองหรือรูปแบบการปกครองมีหลักเกณฑ์คือ

1. หลักที่ว่า ผู้ปกครองต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง
2. หลักที่ว่าผู้ใต้ปกครองจะต้องมีสิทธิเปลี่ยนตัวผู้ปกครองเป็นครั้งคราว
3. หลักที่ว่าสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนจะต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง

สาโรช บัวศรี (2520, หน้า 66 อ้างถึงใน นิตยา สุเพียร, 2547, หน้า 10) ระบุว่า ประชาธิปไตยแบ่งเป็น 3 สถานะที่เรียกว่า องค์สยามของประชาธิปไตย ในฐานะที่เป็นอุดมคติ ซึ่งหมายถึง การมีศรัทธาและความเชื่อมั่นในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของมนุษย์ เทิดทูนอิสรภาพและเสรีภาพของมนุษย์ ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมือง และวิธีการจัดระเบียบการปกครอง หมายถึง ระบบการเมืองที่ถือว่าอำนาจเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้ได้รับมอบอำนาจให้ทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชนเท่านั้น และประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงผู้ใช้อำนาจแทนตนได้ โดยการเลือกตั้งที่มีการกำหนดวาระถือว่าการดำเนินการปกครองของประชาชนและเพื่อประชาชน ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติร่วมกันด้วยความเคารพ ทั้งกาย วาจา ไม่ก้าวร้าวในสิทธิของผู้อื่น เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์ เพื่อความผาสุกของส่วนรวม ตลอดจนใช้สติปัญญาและความเฉลียวฉลาดในการแก้ไขปัญหา ทั้งหมด

ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ กนก วงษ์ตระหง่าน (2526, หน้า 93 อ้างถึงใน นิตยา สุเพียร, 2547, หน้า 10) ระบุว่า ความหมายของประชาธิปไตยแบบไทย ๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้ ประชาธิปไตยแบบไทยจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวไทยมีรัฐธรรมนูญที่ไม่ได้ลอกเลียนแบบจากต่างประเทศ แต่ต้องเป็นรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทยและสามารถปฏิบัติได้ ประชาธิปไตยแบบไทย ไม่จำเป็นต้องมีการเลือกตั้งหรือรัฐธรรมนูญที่ถาวร ประชาธิปไตยแบบไทย เป็นประชาธิปไตยทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ประชาธิปไตยแบบไทย จะก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งกระทำโดยฝ่ายบริหารมีความเข้มแข็งกว่าฝ่ายนิติบัญญัติ ประชาธิปไตยแบบไทย จะต้องมีการบริหารแบบเสรีนิยม ประชาธิปไตยแบบไทยจะต้องเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์และถวายพระราชอำนาจให้พระมหากษัตริย์ทรงมีส่วนได้ปกครองบ้านเมือง ประชาชนพลเมืองตามสมควร กล่าวคือ เป็นประชาธิปไตยแบบที่มีกษัตริย์ ประชาธิปไตยแบบไทยต้องเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ (2521, หน้า 53 อ้างถึงใน นิตยา สุเพียร, 2547, หน้า 11) ระบุว่า ประชาธิปไตยในระบบการเมืองควรดูจากรัฐบาลที่ปกครองประเทศเป็นรัฐบาลที่มาจากประชาชนหรือไม่ นั่นคือดูจากการเลือกตั้ง ดูจากความเสมอภาคในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง และความเสมอภาคที่จะได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมจากกฎหมาย เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นรวมทั้งการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล 4. สิทธิพื้นฐาน เช่น สิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน การเลือกอาชีพ การเลือกถิ่นที่อยู่

กระมล ทองธรรมชาติ (2540, หน้า 201) ระบุว่าการศึกษากระทำดังกล่าวนี้นี้เรียกว่าเป็น พฤติกรรมทางการเมืองคำว่าพฤติกรรมทางการเมือง (Political behavior) เป็นศัพท์ที่นักรัฐศาสตร์ หรือผู้ที่มีความสนใจ ความเข้าใจ และ คุ่นเคย อาจจะมีกลุ่มบุคคลอื่นให้ความหมายของคำ และขอบเขตต่างกันออกไปแต่ก็พอจะสรุปความหมายได้ว่าหมายถึง การใช้สิทธิลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือองค์การทางการเมืองตลอดจนการติดตามข่าวสาร ต่าง ๆ ในทางการเมืองจากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนหนึ่งของ พฤติกรรมทางการเมืองซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อผู้แทนปวงชนหรือต่อ รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยจึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมในการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ของประชาชนเป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของการปกครองในระบบประชาธิปไตย

พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้งในระบบการเมืองไม่ว่าจะเป็นระบบการเมืองประเภท ไต ๆ นับได้ว่าเป็นหัวใจของกิจกรรมทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยพฤติกรรมการเลือกตั้งจะเกี่ยวพันกันอย่างซับซ้อนและถ้าเป็นการเลือกตั้งที่มี การแข่งขันในทางการเมืองสูงแล้วยิ่งจะมีการใช้เทคนิคและอุบายต่าง ๆ สูงตามไปด้วย นักรัฐศาสตร์ได้ให้ข้อสังเกตว่าการเลือกตั้งในปัจจุบันนับวันจะมีความซับซ้อนหรือมีปัจจัยที่ เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้นเช่น ต้องมีองค์การเกี่ยวข้องมากขึ้น มีคนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการให้เงิน ในการเลือกตั้งมากขึ้นที่สำคัญคือสามารถกำหนดได้ทันทีว่าจะให้ใครหรือกลุ่มใดเป็นผู้ปกครอง มีการศึกษาวิจัยโดยนักวิชาการทั้งของต่างประเทศและภายในประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนี้

กระมล ทองธรรมชาติ (2540, หน้า 202) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสถานภาพ ทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลเกี่ยวกับระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และเพศ ที่มีต่อคะแนน เสียงเลือกตั้งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำมีความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมการเมืองคล้ายคลึงกัน

กระมล ทองธรรมชาติ (2540, หน้า 203) ได้ศึกษาวิจัยได้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งดังนี้คือ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทำให้คนที่ตัดสินใจแล้วว่า จะลงคะแนนเสียงให้ใครเปลี่ยนใจไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนอื่นมีเพียงเล็กน้อยและในจำนวน ผู้ที่เปลี่ยนใจได้แก่ พวกที่ได้รับอิทธิพลจากความกดดันของกลุ่มที่นิยมพรรคการเมืองมากกว่า อิทธิพลของเรื่องนโยบายที่ใช้ในการหาเสียงมีคนจำนวนเล็กน้อยที่ติดต่อสื่อสารกับพรรคการเมือง ที่ตัวเองไม่ได้สังกัดตัวแปรที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้คือ อาชีพ เชื้อชาติ ศาสนาและสถานที่ตั้งของที่ อยู่อาศัยเช่น ในเมืองกับชนบทและลักษณะนิสัยที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง บุคคลในอดีตมักเป็น

ตัวแปรสำคัญต่อพฤติกรรมกรรมการไปลงคะแนนเลือกตั้งนอกจากนี้ ลาซาร์สเฟลด์ ยังสรุปอีกว่า กลุ่มที่เปลี่ยนความนิยมพรรคการเมืองเป็นกลุ่มที่สนใจการเลือกตั้งมาก สนใจรับฟังข่าวสารมาก ไม่ใช่กลุ่มคนที่ตัดสินใจช้ากว่าคนอื่นกลุ่มนี้จะถูกชักชวนยากและเป็นกลุ่มที่สนใจประเด็นนโยบายของการหาเสียงเลือกตั้ง

Campbell (1954 อ้างถึงใน กระมล ทองธรรมชาติ, 2540, หน้า 204) ระบุว่าสาระสำคัญของพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งว่าอิทธิพลของการนิยมพรรคและการเปลี่ยนแปลงนิยมของพรรคในแต่ละช่วงสมัยของการเลือกตั้งมีเพียงเล็กน้อยอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการนิยมพรรคมาจากนโยบายในประเทศและต่างประเทศเป็นการเปลี่ยนแปลงพรรคที่แกว่งไปแกว่งมาในแต่ละช่วงสมัยเป็นปัจจัยระยะสั้นและเป็นสิ่งที่ทำให้การเลือกตั้งแต่ละครั้งแตกต่างกันไปจากครั้งอื่น ๆ

นันทนา นันทวโรภาส (2558, หน้า 77) ระบุว่าแนวทางของระบอบประชาธิปไตยเริ่มต้นจากการมองว่าธรรมชาติของมนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลมีแนวโน้มที่จะเลือกสิ่งที่ดีให้กับตัวเองได้และมนุษย์เกิดมาพร้อมเสรีภาพรัฐจึงต้องมีหน้าที่ในการปกป้องเสรีภาพให้แก่พลเมืองมนุษย์เกิดมามีความเท่าเทียมกันจึงควรได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันและหลักการประชาธิปไตยในประเทศไทยประกอบไปด้วย หลักอธิปไตยของปวงชน หลักการแห่งเสรีภาพ หลักความเสมอภาค หลักนิติรัฐ หลักเสียงข้างมากและหลักอธิปไตยของประชาชนคนไทยเป็นหลักการสำคัญขั้นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยซึ่งแสดงออกโดยการให้สิทธิ์กำหนดตัวผู้ปกครองผ่านการเลือกตั้งเมื่อประชาชนเลือกผู้ปกครองเข้าไปบริหารประเทศแล้วประชาชนก็ยังมีสิทธิ์ในอำนาจที่จะควบคุมกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ปกครองได้และในขณะเดียวกันก็มีอำนาจในการถอดถอนผู้ปกครองที่ไม่โปร่งใสได้เหมือนกันหลักการแห่งเสรีภาพเป็นหลักการที่พลเมืองทุกคนในรัฐต้องมีและรัฐบาลต้องให้ประชาชนมีเสรีภาพประกอบไปด้วย ดังนี้

เสรีภาพทางการเมือง ได้แก่ การเลือกตั้งอย่างเสรี การชุมนุมเคลื่อนไหวกว้างทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ

เสรีภาพในทรัพย์สิน ได้แก่ ประชาชนมีเสรีภาพในการสร้างและรักษาทรัพย์สินส่วนบุคคลได้

เสรีภาพในการนับถือศาสนา ได้แก่ ประชาชนจะไม่ถูกบังคับให้นับถือศาสนาใดและมีเสรีภาพในการปฏิบัติศาสนกิจโดยที่ไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย

เสรีภาพในการประกอบอาชีพ ได้แก่ ประชาชนสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตาม

ถนัดโดยไม่เกิดขวางด้วยวิธีการใด ๆ

เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัยได้แก่ ประชาชนย่อมไม่ถูกจำกัดพื้นที่ในการเลือกที่อยู่อาศัยตราบเท่าที่กฎหมายกำหนดไว้

หยุด แสงอุทัย (2529, หน้า 47 อ้างถึงใน ถิรวรรณ กลางณรงค์, 2550, หน้า 17) ระบุว่า สิทธิ หมายถึง อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลหนึ่งในอันที่เรียกร้องให้บุคคลอื่น กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดประโยชน์แก่ตน กล่าวอีกในหนึ่ง สิทธิเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองให้และคุ้มครองให้ประโยชน์แก่บุคคลไว้โดยเฉพาะเจาะจงและกฎหมายได้คุ้มครองประโยชน์นี้ โดยบุคคลผู้ได้รับประโยชน์สามารถใช้สิทธิทางศาล

เสรีภาพ หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสระในการที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตน เสรีภาพเป็นอำนาจในการกำหนดตนเองโดยอิสระของบุคคล เป็นอำนาจที่บุคคลนั้นมีอยู่เหนือตนเองในการตัดสินใจที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำจากบุคคลอื่น เสรีภาพย่อมก่อให้เกิดหน้าที่เชิงปฏิเสธแก่ผู้อื่นที่ไม่เข้ามารบกวนขัดขวางการใช้อำนาจในการกระทำหรือไม่กระทำการของบุคคล เสรีภาพจึงก่อให้เกิดความผูกพันต่อบุคคลอื่น กล่าวคือ บุคคลย่อมมีหน้าที่ที่จะไม่ละเมิดการใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้นสิทธิเสรีภาพที่รับรองไว้ให้แก่ราษฎรนี้อาจจำแนกออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป เช่น จำแนกตามวัตถุประสงค์หรือเนื้อหาแห่งสิทธิและเสรีภาพ จำแนกตามการกำเนิดแห่งสิทธิเสรีภาพ และจำแนกตามอาการการใช้สิทธิและเสรีภาพ เมื่ออาศัยวัตถุประสงค์แห่งสิทธิเสรีภาพเป็นหลักเกณฑ์ ก็อาจจำแนกสิทธิเสรีภาพออกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่ สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เช่น ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตร่างกายซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ความคุ้มครองจากการใช้อำนาจรัฐป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ สิทธิและเสรีภาพในทางความคิดและการแสดงออกซึ่งความคิด เช่น เสรีภาพในการถือศาสนา นิกายศาสนา หรือลัทธินิยมทางศาสนา และในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเอง เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อสารความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม สิทธิและเสรีภาพในการรวมกลุ่ม

เช่นเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ หรือหมู่คณะอื่น สิทธิและเสรีภาพ
ในทางการเมือง เช่น เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมือง สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับ
เลือกตั้ง สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน

เมื่อพิจารณาจากการกำเนิดของสิทธิและเสรีภาพ ก็อาจจำแนกสิทธิและเสรีภาพ
ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิทธิมนุษยชน (Human right) ซึ่งถือกันว่าเป็นสิทธิและเสรีภาพที่เป็น
คุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์และไม่อาจถูกพรากไปจากราษฎรได้โดยไม่เป็นการทำลายความ
เป็นมนุษย์ของราษฎร เช่น สิทธิในชีวิตร่างกาย เสรีภาพในทางความคิดและการแสดงออกซึ่ง
ความคิด สิทธิในทรัพย์สิน และสิทธิของพลเมือง (Citizen right) ซึ่งแท้จริงแล้วก็คือสิทธิอันที่
จะเข้าไปเป็นส่วนร่วมในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ของรัฐ หรือสิทธิและเสรีภาพทางการเมือง
เช่น สิทธิเลือกตั้งและสมัครเข้ารับเลือกตั้ง เสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นพรรคการเมืองนั่นเอง
สิทธิเสรีภาพสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพในมโนธรรม (Liberty
of conscience) หรือสิทธิและเสรีภาพในทางความคิด ซึ่งเป็นเรื่องภายในจิตใจโดยแท้ เช่น
เสรีภาพในการถือศาสนา นิกายศาสนา หรือลัทธินิยมทางศาสนา เสรีภาพในการศึกษา อบรม
เสรีภาพในทางวิชาการ และสิทธิเสรีภาพในการกระทำ (Liberty of action) ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหว
ส่วนต่างๆ ของร่างกายตามที่คิดและตกลงใจไว้ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด
การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และสื่อความหมายโดยวิธีอื่น เสรีภาพในการเดินทางและการ
เลือกถิ่นที่อยู่

บุญนำ โสภ (2544, หน้า 85 อ้างถึงใน ถิรวรรณ กลางณรงค์, 2550, หน้า 19) ระบุว่า
สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้ให้แก่ราษฎรนั้นถือกันว่าเป็นคุณสูงสุดซึ่งองค์กรต่าง ๆ
ของรัฐทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นองค์กรใช้อำนาจนิติบัญญัติ องค์กรใช้อำนาจบริหาร หรือองค์กร
ใช้อำนาจตุลาการ ก็ตามจะต้องเคารพและให้ความคุ้มครอง บรรดาบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่
รับรองสิทธิและเสรีภาพจึงมิได้มีฐานะเป็นแต่เพียง คำประกาศ อุดมการณ์ของรัฐเท่านั้น
หากแต่มีฐานะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับโดยตรง แก่องค์กรของรัฐเหล่านั้น
เลยที่เดียวนอกจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่พูดถึงสิทธิเสรีภาพหรือสิทธิมนุษยชน
ขั้นพื้นฐานการเลือกตั้งก็เป็นกระบวนการหนึ่งในระบอบประชาธิปไตยที่สากลยอมรับซึ่ง
มีผู้ให้ความหมายของประชาธิปไตยดังนี้

ธโรธร ตู่ทองคำ (2549, หน้า 535) ระบุว่าความหมายการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยที่สำคัญนั่นก็คือการเลือกตั้งซึ่งหมายถึง กระบวนการทางการเมืองในรูปแบบหนึ่ง

ที่พลเมืองในประเทศเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการแสดงเจตจำนงตามความต้องการและการสนับสนุนผ่านตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศ

ประหยัด หงส์ทองคำ (2549, หน้า 243) ระบุถึงความหมายของการเลือกตั้งว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างกว้างขวางและสุจริต ยุติธรรม เพราะการเลือกตั้งเป็นสิทธิทางการเมืองขั้นพื้นฐานที่ประชาชนจะได้ใช้ในฐานะผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยการเลือกตั้งจึงเป็นกิจกรรมที่สามารถพิสูจน์เชิงประจักษ์ได้ว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ไพฑูรย์ บุญวัฒน์ (2538, หน้า 201) ระบุถึงความหมายในการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนจากบุคคลหลาย ๆ คนหรือเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งจากบัญชีหลาย ๆ บัญชีเพื่อให้ไปทำการอันใดอันหนึ่งแทนตนเองโดยเสรีและสุจริต

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2532, หน้า 201) ระบุถึงความหมายของการเลือกตั้งว่าเป็นกระบวนการทางการเมืองและการปกครองเพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนในการปกครองประเทศเจตจำนงดังกล่าวอยู่ในลักษณะของการเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อการตัดสินใจทั้งหลายในระบบการเมือง

วัชรวิทย์ ไชยสาร (2544, หน้า 10) ได้ระบุความหมายของการเลือกตั้งว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้แก่สามัญชนโดยทั่วไปและการมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทั่ว ๆ ไปในกิจการสาธารณะของการเลือกตั้งซึ่งได้กลายเป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความ เป็นพลเมือง

การเลือกตั้งนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นกระบวนการทางการเมือง โดยเฉพาะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงสรุปได้ว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองเพื่อให้บุคคลทั้งหลายไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง การสืบต่ออำนาจและจะเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าตนเองต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนเพราะประชาชนจะเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับเข้าทำหน้าที่ผู้แทนอีก

ซัชชัย คงทวี (2559, หน้า 39 อ้างอิงจาก รัชรา ไชยสาร, 2544) ระบุว่า การเลือกตั้ง มีความหมายสำคัญดังนี้ 1. เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง 2. เป็นการเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ 3. สร้างความชอบธรรมทางการเมือง 4. ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม 5. ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง 6. ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบบประชาธิปไตยในลักษณะของความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองที่ดี

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2549, หน้า 255) ระบุว่า การเลือกตั้งนั้นมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้หลักกฤษฎีการเลือกตั้งมีความหมายว่า การเลือกตั้งต้องกระทำโดยเสรี ไม่มีการบังคับ กดขี่ จ้างวานหรือใช้อิทธิพลใด ๆ มาบิดเบือนหรือทำให้ผลการเลือกตั้งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคอยเฝ้ากำกับดูแล และดำเนินการให้เลือกตั้งเป็นไปโดยเสรีรัฐเองต้องไม่กดขี่หรือจ้างวานหรือใช้อิทธิพลใด ๆ บังคับให้ราษฎรเลือกตั้ง หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลาซึ่งหมายความว่าเมื่อเลือกตั้งไปแล้ว จะต้องเลือกตั้งใหม่อีกโดยมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนทั้งนี้เพราะการกำหนดระยะเวลาสำหรับการเลือกตั้งครั้งหนึ่ง ๆ ไว้ห่างกันพอสมควรยอมทำให้ผู้แทนราษฎรไม่ห่างเหินต่อเจตจำนงของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากเกินไปควรจะต้องให้ราษฎรผู้เลือกตั้งมีโอกาสเลือกได้ว่าจะเอาผู้แทนคนเดิมหรือจะเลือกผู้สมัครเลือกตั้งคนใหม่และทำให้ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถควบคุมผู้แทนของตนเองได้ กล่าวคือ ผู้แทนราษฎรยอมทราบดีว่าถ้าตนประพฤติไม่ดีหรือไม่ตรงตามเจตจำนงของราษฎร ราษฎรก็จะไม่เลือกตั้งเข้ามาอีก หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริงคือ ไม่ใช่มีการเลือกตั้งปลอมแปลงที่เป็นการกำหนดให้รัฐบาลไม่คดโกงในการเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้งพอเป็นพิธีหรือโดยการนับคะแนนเสียงผิดพลาด หรือแอบเอาบัตรลงคะแนนปลอมมาใส่ไว้รัฐบาลจะต้องระวังมิให้ประชาชนคดโกงกันเองในการเลือกตั้งวิธีที่จะให้มีการเลือกตั้งอย่างแท้จริงที่สำคัญได้แก่ การจัดให้ประชาชนจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้โดยให้ประชาชนร่วมมือในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมการตรวจคะแนนเป็นต้นนอกจากนี้จะต้องจัดให้มีวิธีการคัดค้านการเลือกตั้งเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้ หลักการออกเสียงทั่วไปหรือค่าแทนความหมายว่าการเลือกตั้งทั่วถึงซึ่งหมายถึง การให้บุคคลออกเสียงลงคะแนนโดยไม่จำกัด กล่าวคือ บุคคลทุกคนไม่ว่าหญิงหรือชายที่มีสัญชาติของประเทศใดจะต้องมีสิทธิเลือกตั้ง ผู้แทนราษฎรของประเทศนั้นช้อยกเว้นที่รับรองกันอยู่ทั่วไปคือ ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก บุคคลวิกลจริต หรือมีจิตบกพร่อง ผู้ที่ต้องโทษจำคุกมาแล้วและพ้นโทษที่ยังไม่เกินเวลาที่กำหนดไว้

อมร รัชศาสตร์ (2543 อ้างถึงใน ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2549, หน้า 241) ระบุความหมายและอธิบายไว้ว่าคำว่าประชาธิปไตยได้ถูกนำไปใช้ในความหมายต่าง ๆ กันหลายอย่าง ดังนี้ 1. ความหมายดั้งเดิมคือ การปกครองแบบหนึ่งซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นเป็นของพลเมืองทั้งปวงที่เป็นผู้ใช้โดยตรงตามระเบียบวิธีว่าเสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะการปกครองแบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยโดยตรง 2. เป็นการปกครองรูปแบบหนึ่งซึ่งพลเมืองใช้สิทธิเดียวกันนั้นโดยผ่านทางผู้แทนซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกและรับผิดชอบต่อประชาชนพลเมืองทั้งหมดไม่ได้ใช้สิทธิในการปกครองตนเองแบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนหรือประชาธิปไตยทางอ้อม 3. ประชาธิปไตยมักจะถูกนำมาใช้อธิบายระบบการเมืองหรือสังคมใด ๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างอันเกิดขึ้นจากการกระจายทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวโดยไม่เท่าเทียมกันทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่ารูปของการปกครองในระบบนั้นแบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยทางสังคมและเศรษฐกิจจากคำนิยามหรือความหมายของคำว่าประชาธิปไตยโดยเฉพาะในความหมายที่ 2 คือ ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนอันเป็นระบอบการเมืองที่ประชาชนไม่สามารถจะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองด้วยตนเองโดยตรงเหมือนกับคำว่าประชาธิปไตยในความหมายที่ 1 หรือความหมายแรกเพราะข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดในเรื่องจำนวนของพลเมืองซึ่งมีมากเกินไปจนไม่อาจจะให้สิทธิแก่พลเมืองที่จะใช้สิทธิปกครองตนเองโดยตรงโดยมาเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงแต่ไม่เป็นการทำลายหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยที่ต้องการให้พลเมืองได้มีสิทธิทางการเมืองและใช้สิทธิทางการเมืองดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการของระบอบประชาธิปไตยนั่นคือการกำหนดให้พลเมืองในสังคมประชาธิปไตยมีสิทธิเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองในสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้อยู่ภายใต้หลักการเลือกตั้งที่แท้จริงอันเป็นที่ยอมรับของสากลและประชาชนยังมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักการและวิธีการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและจารีตประเพณีของสังคมนั้น ๆ ด้วย

ฉกาจ พรหมดีสาร (2547 อ้างถึงใน สุชาย จอกแก้ว, 2551) ระบุว่า คำว่าประชาธิปไตยแปลว่าความเป็นใหญ่กับอธิปไตยรวมความว่าประชาชนเป็นใหญ่ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจการปกครองอาจจะกล่าวได้ว่า ประชาชนมีอำนาจเหนือฝ่ายนิติบัญญัติและรัฐบาลระบอบประชาธิปไตยคือระบบการปกครองที่ถือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองหรือระบอบการปกครองที่ถือว่าประชาชนเป็นใหญ่โดยอาศัยรัฐธรรมนูญเป็นตัวกำหนดโครงสร้างอำนาจในการปกครองซึ่งระบอบประชาธิปไตยนั้นแบ่งได้ออกเป็น 3 รูปแบบ คือ ประชาธิปไตย

โดยตรงที่ให้ประชาชนมีสิทธิหน้าที่ในการออกกฎหมายหรือบริหารประเทศได้โดยตรง ประชาธิปไตยโดยทางผู้แทนที่จัดให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนเป็น ประชาธิปไตยแบบผสมที่จัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองได้โดยตรงในบางกรณี เช่น การเสนอร่างกฎหมาย การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การออกเสียงลงประชามติ และจัดให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนไปปฏิบัติหน้าที่แทนตนในบางกรณีเช่นการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเพื่อไปทำหน้าที่บัญญัติกฎหมายนอกจากนี้แล้ว ประชาธิปไตยควรมีองค์ประกอบร่วมกันคือรัฐบาลต้องเป็นของประชาชนโดยประชาชนและ เพื่อประชาชนโดยไม่แยกว่าเป็นรัฐบาลของประชาชนเสียงข้างมากหรือรัฐบาลเสียงข้างน้อย ประชาชนจะต้องมีสิทธิและเสรีภาพตามควรโดยเฉพาะเสรีภาพขั้นพื้นฐานแต่การใช้สิทธิเสรีภาพ นั้นต้องเคารพและไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่นด้วยผู้ใช้อำนาจอธิปไตยจะต้องแบ่งแยกจากกัน กล่าวคือ แบ่งแยกหน้าที่ผู้มีหน้าที่ทางบริหารจะต้องเป็นคนละคนกับผู้มีหน้าที่ออกกฎหมาย และผู้มีหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีการปกครองจะต้องเป็นไปตามกฎหมายทุกคนต้องเสมอภาคกัน ในทางกฎหมายตามหลักนิติรัฐนิติธรรมมิใช่ต่างคนต่างอ้างความชอบธรรมตามกฎหมายแต่ทำตน อยู่เหนือกฎหมายหรือไม่เคารพกฎหมายสรุปความหมายของประชาธิปไตยที่กล่าวข้างต้น หมายถึงระบอบการเมืองการปกครองที่ประชาชนใช้อำนาจปกครองตนเองโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการดำรงชีวิตที่ดีของมนุษย์ เป็นการปกครองที่สอดคล้องกับความ ต้องการของคนส่วนใหญ่ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง และสามารถ ควบคุมใช้อำนาจให้เป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการ เป็นการปกครองที่ยึดหลักของเสรีภาพ ความเสมอภาค คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่เป็นสำคัญ มีกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาที่ประชาชน ควรเคารพนับถือ และอาจกล่าวได้ว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่ประชาชนส่วนใหญ่ ยอมรับมากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองแบบเผด็จการ

วรวัธญ์ อิศรานุพงศ์ (2547, หน้า 4) ระบุว่าระบอบเผด็จการคือ ระบอบการเมือง การปกครองที่โอกาสในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจถูกจำกัดอยู่ในบุคคลเพียงคนเดียวหรือ คณะบุคคลกล่าวคือ จะใช้โอกาสในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้อำนาจที่ตนมีอยู่ปิดกั้นการ แสดงออกของประชาชนหลักการสำคัญของระบอบเผด็จการ มีดังนี้

1. ผู้นำคนเดียวหรือคณะผู้นำของกองทัพหรือของพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวกลุ่ม เดียวมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง สามารถใช้อำนาจนั้นได้อย่างเต็มที่โดยไม่ฟังเสียงคน

ส่วนใหญ่ของประเทศ

2. การรักษาความมั่นคงของผู้นำหรือคณะผู้นำมีความสำคัญกว่าการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนไม่สามารถที่จะวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของผู้นำได้เลย

3. ผู้นำหรือคณะผู้นำสามารถที่จะอยู่ในอำนาจได้ตลอดชีวิตตราบเท่าที่กลุ่มผู้ร่วมงานหรือกองทัพยังให้ความสนับสนุนอยู่ ประชาชนทั่วไปไม่มีสิทธิที่จะเปลี่ยนผู้นำได้โดยวิธีทางรัฐธรรมนูญ

4. รัฐธรรมนูญหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญและรัฐสภาไม่มีความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมืองการปกครองเหมือนในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญเป็นแต่เพียงรากฐานรองรับอำนาจของผู้นำหรือคณะผู้นำเท่านั้น ไม่ใช่ตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง

ลักษณะการปกครองแบบเผด็จการจะต้องไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประเทศจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ยึดหลักความมั่นคง ปลอดภัยของรัฐเป็นสำคัญ ยกย่องอำนาจและความสำคัญของรัฐเหนือเสรีภาพของประชาชนยึดหลักรวมอำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางของประเทศให้อำนาจอยู่ในมือผู้นำเต็มที่ยึดหลักการใช้กำลัง การบังคับ และความรุนแรง เพื่อควบคุมประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำ ประชาชนต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำอย่างเคร่งครัด ไม่มีสิทธิโต้แย้งในนโยบายหรือหลักการของรัฐ สร้างความรู้สึกไม่มั่นคงในชีวิตให้แก่ประชาชนจนประชาชนเกิดความหวั่นวิตกเกรงกลัวอันทำให้อำนาจรัฐเข้มแข็งในการปกครองในรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการ สามารถแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. เผด็จการอำนาจนิยมมีลักษณะ คือ อำนาจทางการเมืองเป็นของผู้ปกครอง ประชาชนไม่มีสิทธิ ควบคุมสิทธิเสรีภาพของประชาชนอันเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย ยอมให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในครอบครัว การนับถือศาสนา การดำเนินชีวิต การประกอบ อาชีพ โดยที่รัฐมีสิทธิแทรกแซง

2. เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ มีลักษณะ คือควบคุมอำนาจประชาชนทั้งทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมในการปกครองใด ๆ ทั้งสิ้น รัฐเข้าดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจทั้งหมด โดยประชาชนเป็นเพียงผู้ให้แรงงาน มีการลงโทษอย่างรุนแรง หากประชาชนฝ่าฝืนหรือต่อต้าน ประชาชนต้องเชื่อฟังรัฐบาล ผู้นำผู้ปกครองอย่างเคร่งครัด การปกครองแบบนี้ได้แก่การปกครองของรัฐคอมมิวนิสต์ในปัจจุบันจากลักษณะการปกครองดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เป็นระบอบที่รวมอำนาจไว้ที่กลุ่มบุคคลใดเพียงกลุ่มหนึ่ง ดังเช่น พรรคคอม

มีวินิสต์ในประเทศไซเวียต หรือรวมอำนาจไว้ที่บุคคลเพียงคนเดียวดังเช่น สมัยรัฐบาลนาซี ภายใต้การนำของฮิตเลอร์หรือผู้นำของสาธารณรัฐเกาหลีเหนือในปัจจุบัน แม้ว่าอำนาจ จะถูกรวมอยู่ที่บุคคลที่เป็นผู้นำหรือผู้ปกครองเพียงคนเดียว

ลักษณะการใช้อำนาจเช่นนี้จะช่วยให้การปกครองมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย อย่างรวดเร็ว สามารถแก้ไขวิกฤต หรือปัญหาต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างทันที่ว่าการขับเคลื่อน นโยบายหรือโครงการต่าง ๆ สามารถตัดสินใจได้ทันทีสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความสามารถได้ ปกครอง พัฒนาประเทศ จึงส่งผลให้การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ มีความก้าวหน้า และเติบโต อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ผู้ปกครองจะต้องมีความชอบธรรม ใช้อำนาจเป็นไปตามหลักนิติธรรม มิฉะนั้น แล้วหากผู้ปกครองไม่ดีก็จะให้ผลในทางตรงกันข้ามในขณะเดียวกันระบอบเผด็จการก็เป็นระบอบ ที่มีข้อเสียในแง่ของสิทธิเสรีภาพของประชาชน กล่าวคือ ประชาชนไม่มีสิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ เพราะถูกจำกัดและขัดขวาง ไม่ให้คิด พูด แสดงออก หรือกระทำการใด ๆ ในสิ่งที่จะเป็น การต่อต้านหรือเป็นปรปักษ์ต่อผู้ปกครอง และหากการต่อต้านนั้น มีการแสดงออกมาไม่ว่าจะโดย ทางใด โดยเฉพาะการต่อสู้เรียกร้อง ก็จะทำให้สังคมขาดความสงบสุข ประชาชนอาจถูกละเมิด สิทธิมนุษยชนโดยการกระทำของรัฐหรือผู้นำ หรืออาจทำให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้นได้หาก ผู้ปกครองมีการผูกขาดอำนาจและผลประโยชน์ไว้แต่เฉพาะกลุ่มตนและพวกพ้อง มากเกินไป จนประชาชนรู้สึกไม่เกิดการยอมรับ ซึ่งทำให้เกิดการถดถอยทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นอย่าง มากผู้เขียนขอยกตัวอย่างแนวคิดของนักปรัชญาชาวกรีกโบราณ ที่มีแนวคิดตรงกันข้าม กับประชาธิปไตยอาทิ เพลโตซึ่งมีความคิดว่า "ผู้นำของรัฐ ควรจะเป็นผู้นำกลุ่มน้อยที่ทรงภูมิ ความรู้และ เปี่ยมด้วยคุณธรรม อุทิศตนเองให้กับรัฐ เมื่อรัฐมีผู้นำที่มีคุณภาพเช่นนี้รัฐนั้นก็ เจริญก้าวหน้ามีระบบการบริหารที่ดีประชาชนจะมีชีวิตที่เป็นสุข" เพลโตได้แสดงความเห็นถึง ผู้นำของรัฐในอุดมคติ ดังกล่าวในหนังสืออุดมรัฐโดยเขาเห็นว่า คนดีสมควรจะเป็นผู้ปกครองที่ดี แต่จะเป็นผู้ปกครองที่ดีได้ ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ซึ่งแนวคิดดังกล่าวอาจเป็นเพียงแนวคิด ในอุดมคติแต่ทว่าในสภาพสังคม

รูปแบบการปกครองแบบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จนิยม (Totalitarianism) รูปแบบ การปกครองแบบนี้ผู้ปกครองคือผู้ที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ ปกครองทุกด้านในสังคม รวมถึงชีวิตส่วนตัว ของประชาชนทุกคน เช่น การแต่งงานต้องผ่านความเห็นชอบของรัฐบาล รัฐบาลเป็นผู้ที่อุปถัมภ์ เลี้ยงดูบุตรหลาน รัฐเข้ามาจัดระบบเศรษฐกิจทุกอย่าง ประชาชนไม่สามารถเป็นเจ้าของที่ดินหรือ กิจการใด ๆ ได้เลย ประชาชนไม่สามารถแสดงออกหรือการจัดกิจกรรมทางการเมือง แสดงออก ทางวัฒนธรรม ดนตรี ศิลปะ การกีฬาทุกสิ่งเหล่านี้ทำเพื่อรับใช้รัฐบาล ดังนั้นประชาชนจึงอยู่ใน

ฐานะที่ไม่มีสิทธิ์ ไม่มีเสรีภาพ ในรูปแบบนี้ประชาชนมีชีวิตอยู่เพื่ออุดมการณ์หรือผู้ปกครองสูงสุด ประเทศที่ปกครองหรือปกครองในรูปแบบนี้คือ ฮิตเลอร์ มุสโสลินี ฮิตสเลอร์นาซีเวียดนาม ยุคสตาลิน ประเทศจีนในยุคเหมาเจ๋อตง พอลพตแห่งกัมพูชา (1976-1979) และคิมจองอิล ผู้นำประเทศเกาหลีเหนือในปัจจุบัน การจะเป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับตัวผู้นำ ประเทศเป็นอย่างมาก ลักษณะแบบนี้จะเห็นได้จากประเทศที่ปกครองด้วยอุดมการณ์การเมือง มาอย่างยาวนานผ่านมาแล้วหลายผู้นำ เช่น ฮิตสเลอร์นาซีเวียดนามที่เป็นคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะสตาลินที่ถูกกล่าวอ้างอย่างชัดเจนว่าเป็นการปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยม หรือเหมาเจ๋อตง ของประเทศจีน ผู้นำเหล่านี้เป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดเผด็จการเบ็ดเสร็จ ซึ่งการปกครองแบบนี้ จะยกชูการสร้างสังคมอุดมคติ (Utopia) ตามอุดมการณ์ทางการเมืองของตน เป็นภาพของอนาคต ที่คาดฝัน หรือที่กำลังจะมาถึงในอนาคต เป็นสภาพแห่งความสุข ความยุติธรรม เป็นที่น่าเลื่อมใส สูงค่าควรแก่การเสียสละแม้กระทั่งชีวิตของตนเอง ดังนั้นนอกจากการมีผู้นำที่สามารถนำทิศทาง คนแล้ว ตัวผู้นำจะต้องมีประเด็นหรืออุดมการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เป็นเหตุในการชูโรง ชูการเปลี่ยนแปลงหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้คนจำนวนมากใน สังคมร่วมมือร่วมใจเคลื่อนไปสู่เป้าหมายเดียวกันด้วยอุดมการณ์ เช่น ฮิตเลอร์ต้องการที่จะสร้าง ยกชูการสร้างชนเชื้อสายอารยันแก่ชาวเยอรมัน ซึ่งตรงกับความต้องการของตนเยอรมันในขณะนั้น ที่อยู่ในสภาพตกต่ำเนื่องมาจากการพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 1

เลนินและสตาลินต้องการสร้างสังคมที่ไม่มีชนชั้น มีแต่ความเท่าเทียมกัน ไม่มีชนชั้น แรงงานที่ถูกขูดรีดอีกต่อไป และด้วยเป้าหมายสังคมอุดมคติ มักก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบ ถอนรากถอนโคนในสังคมนั้น ๆ เช่น วัฒนธรรมสังคมนิยมดั้งเดิมถูกเปลี่ยนแปลงแบบหน้ามือ เป็นหลังมือเมื่อเหมาเจ๋อตงปฏิวัติแผ่นดินจีน ก่อให้เกิดการทำลายล้างขนาดใหญ่ภายในสังคมนั้น ๆ คนทุกคนต่างเข้ารับบรมต่อเนื่องยาวนานหลายปีเพื่อเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับสังคมนั้น พร้อมกับชูเป้าหมายสังคมอุดมคติ คือ การประกาศศัตรูของประเทศ เช่น โซเวียตมีพวก จักรวรรดินิยมตะวันตกเป็นศัตรู ฮิตเลอร์เป็นศัตรูกับชนเชื้อสายยิว และทุกประเทศที่ขัดขวาง ความยิ่งใหญ่ของนาซี การประกาศว่าอะไรหรือใครเป็นศัตรูเป็นเครื่องช่วยตอกย้ำอุดมการณ์ของ แต่ละคนในสังคมนั้น และเห็นภาพชัดขึ้นว่าเป้าหมายคืออะไร และถึงแม้หลายคนจะไม่เชื่อว่าจะบรรลุ ตามอุดมการณ์ได้ เช่นไม่เชื่อว่าเลนินสามารถขจัดชนชั้นออกจากสังคมนั้นได้ทั้งหมด แต่คนเหล่านี้ มักจะเชื่ออย่างน้อยชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาจะดีขึ้นกว่าเดิม เชื่อกันว่าจะมีสิ่งใหม่ที่ดีกว่า เกิดขึ้น การกดขี่ขูดรีดพวกกรรมกรจะลดลง พวกเขาจะได้รับการดูแลดีขึ้น ดังนั้น พวกเขายินยอม

ให้เลนินนำพาประเทศ หรือชาวเยอรมันส่วนหนึ่งก็ไม่เห็นด้วยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์กันยิว แต่พวกเขาเชื่อว่าดีที่สุดแล้วความโหดร้ายจะหมดไป และพวกเขาจะได้ความสุขและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ชาลชัชย์ คุ่มปัญญา (2553, หน้า 11) ระบุว่า จากประวัติศาสตร์เราพบว่าเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมเกิดขึ้นได้กับหลายอุดมการณ์ เช่น คอมมิวนิสต์ นาซีเยอรมัน ฟาสซิสต์อิตาลี แต่ไม่ใช่ทุกยุคทุกสมัยของอุดมการณ์เหล่านี้จะต้องเป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จเสมอไป เช่น คอมมิวนิสต์ในประเทศจีนในปัจจุบันให้ประชาชนมีสิทธิในเจ้าของที่ดิน เจ้าของกิจการ สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพของตน เลือกคู่ครองของตนได้ ต้องยอมรับว่าฮิตเลอร์ผู้สร้างระบอบนาซีเยอรมันได้ฟื้นฟูประเทศเยอรมันทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง การเมืองระหว่างประเทศ เป็นที่เทิดทูนบูชาของชาวเยอรมันในยุคนั้น รัฐได้ควบคุมระบบเศรษฐกิจ ทหาร และสื่อสารมวลชน ไม่ว่าจะเป็นสมัยสตาลิน ฮิตเลอร์ ต่างล้วนควบคุมสิ่งเหล่านี้โดยสมบูรณ์เสียเวียตเป็นคู่แข่งสำคัญของสหรัฐฯในด้านวิทยาศาสตร์ เช่นเทคโนโลยีด้านอวกาศ นาซีเยอรมันได้วางรากฐานวิทยาการหลายด้านแก่โลกหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เช่น เครื่องบินไอพ่น จรวดนำวิถี ระยะไกล การสื่อสารทางวิทยุการเคลื่อนไหวยานการเมืองครั้งสำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์บางครั้งอาจไม่ได้มาจากการจัดองค์ที่เป็นระบบระเบียบ เป็นการเคลื่อนไหวของฝูงชนที่พากันไป แต่การปกครองแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมในระยะก่อนศตวรรษที่ 20 มักจะเป็นการจัดตั้ง เลนินได้ก่อตั้งพรรคบอลเชวิค (Bolshevik) แล้วว่า 14 ปีก่อนที่เขาจะยึดอำนาจได้ในปี ค.ศ. 1917 ด้วยการรวบรวมแต่บรรดาพวกที่เอาจริงเอาจัง เลนินให้เหตุผลว่าการต่อสู้ของเขาต้องใช้เวลา ยาวนานและชนะได้ด้วยคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีระเบียบวินัยมีอุดมการณ์มากกว่าการเอาคนจำนวนมาก ๆ มารวมกัน ภายใต้คนกลุ่มเล็ก ๆ นี้ เลนินให้พวกเขากระจายไปตั้งกลุ่มเซลล์ (Cells) และเริ่มขยายตัว เกิดเป็นวงกว้างออกไปพร้อมกับผู้นำระดับรองไปเรื่อยๆ โดยที่ผู้นำระดับในยังอยู่ที่เดิม ซึ่งทำให้เลนินสามารถควบคุมคนแบบศูนย์รวมได้ สมาชิกพรรคทุกระดับต้องยึดถือผลประโยชน์ของพรรคเป็นที่ตั้ง ต้องมาก่อนเรื่องส่วนตัว ทุกคนต้องเสียสละเพื่อพรรคองค์กรที่เข้มแข็งทั้งสิ้น และความเข้มแข็งขององค์กรเป็นเหตุผลสำคัญหนึ่งที่ทำให้ระบอบอยู่ได้เนื่องจากสังคม ระบบการปกครองของเผด็จการเบ็ดเสร็จนิยมเป็นการปกครองที่สังคมอยู่ในระบอบการปกครองที่เข้มงวดเป็นอย่างยิ่ง มีเหตุต้องให้ใช้กำลังกับประชาชนอยู่เสมอ การควบคุมหน่วยกำลังจึงเป็นเรื่องสำคัญ การมีหน่วยกำลังอยู่ในมือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของระบอบการปกครองแบบนี้ Hitler ใช้หน่วยตำรวจลับที่เรียกว่า Gestapo เพื่อกวาดล้างผู้ต่อต้าน แม้ข้าราชการในพื้นที่ห่างไกลถ้าไม่สนับสนุนฮิตเลอร์ก็จะถูกกำจัด ทำให้สังคมอยู่ในระบอบที่ต้องการ ไม่มีใครกล้าแสดงความเห็นแตกต่าง

เผด็จการอำนาจนิยม (Authoritarianism) รูปแบบการปกครองนี้ ผู้ปกครองเน้นการครองอยู่ในอำนาจหรือต้องการมีอำนาจทางการเมืองการปกครองอยู่ในมือของตน แต่ยังไม่ให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การดำเนินชีวิตประจำวัน เสรีภาพในการนับถือศาสนา อย่างไรก็ตาม เสรีภาพทั้งหมดจะต้องอยู่ภายใต้กรอบไม่กระทบต่ออำนาจทางการเมืองหรือเป้าหมายของรัฐบาลเผด็จการ ดังนั้นเสรีภาพของสื่อมวลชนจึงถูกจำกัดหรือถูกควบคุมให้เสนอสื่อได้เฉพาะทางที่ก่อผลดีต่อรัฐบาล การปฏิบัติศาสนิกต้องไม่กระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล ระบบศาลยุติธรรมถูกควบคุมเพื่อปกป้องความชอบธรรมของตนเองและใช้เป็นเครื่องมือกำจัดผู้ต่อต้าน เป็นต้น ผู้ปกครองอาจจะเป็นพลเรือนหรือทหารตำรวจที่เข้ามาถืออำนาจปกครอง อาจเป็นเพียงคนเดียว (Autocracy) หรือกลุ่มชนชั้นปกครอง (Oligarchy) ที่ปกครองร่วมกัน และการที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ ในบางครั้งเป็นสภาวะทางการเมืองที่ประเทศปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแต่ภายใต้การปกครองแบบอำนาจนิยมอีกต่อหนึ่ง ดังนั้นสถาบันทางการเมืองหรือกลไกทางการเมืองของประชาธิปไตยที่มีอยู่เดิมจึงไม่อาจทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ อาจถูกบังคับให้ระงับการใช้ชั่วคราวหรือเป็นเพียงตรายางเพื่อสร้างความชอบธรรมแก่ผู้นำเผด็จการเท่านั้น ดังนั้น ต้องระมัดระวังอย่างมากในการจะบอกว่าประเทศใดเป็นเผด็จการหรือประชาธิปไตย การปกครองด้วยทหารตำรวจมักมีที่มาจากการปฏิวัติยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือน โดยยกความชอบธรรมว่าเพื่อการปราบปรามพลเรือนที่คอรัปชัน และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองเนื่องจากภัยคุกคามนอกประเทศหรือความแตกแยกภายในประเทศการเป็นรัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม แม้มักจะเริ่มต้นด้วยความรุนแรง เช่น การรัฐประหาร และมักปราบปรามผู้ต่อต้านอย่างรุนแรง แต่ก็มีบางรัฐบาลที่ใช้วิธีการที่ละมุนละม่อมมากกว่า ลักษณะที่แตกต่างกัน คือ เผด็จการอำนาจนิยมแบบรุนแรงบางรัฐบาลพร้อมใช้การปราบปรามอย่างรุนแรงต่อผู้ละเมิดกฎหมาย (ในขณะที่รัฐบางส่วนน้อยเท่านั้นที่จะใช้วิธีการที่ละมุนละม่อม)

ดังนั้น การปกครองแบบนี้รัฐบาลมักมีทหารตำรวจให้การสนับสนุนอย่างแข็งขันหรือบางครั้งผู้นำทหารตำรวจเหล่านี้เป็นผู้ปกครองเสียเอง ตัวอย่างผู้ปกครองแบบนี้ เช่น ประธานาธิบดี Muammar el-qaddafi ของประเทศลิเบีย ประธานาธิบดี Castro ของคิวบา (ล่าสุดได้ถอนตัวจากตำแหน่งแล้ว) รัฐบาลทหารพม่าในปัจจุบัน มีคำถามว่า เนื่องจากรัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยมมีที่มาจากความผิดปกติ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือปกครองด้วยการริดรอนสิทธิเสรีภาพ ดังนั้นจึงเป็นรัฐบาลที่ชั่วร้าย ประชาชนต่อต้านเสมอใช้หรือไม่คำตอบคือ ในประวัติศาสตร์ มีผู้นำหรือรัฐบาลอำนาจนิยมที่ประชาชนสนับสนุน เช่น Napoleon Bonaparte

(1769-1821) ยึดอำนาจประเทศและแต่งตั้งสมมกงูแต่งตั้งตัวเองเป็นจักรพรรดิ (Emperor) ของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1804 พร้อมกับกล่าวว่า "I am the state-I alone am here the representative of the people." แม้การได้มาของอำนาจจะไม่ชอบ แต่เป็นที่ชื่นชอบและที่รักของชาวฝรั่งเศสในสมัยนั้น เพราะสามารถทำสงครามชนะหลายสมรภูมิต่อประเทศใกล้เคียง (แม้ที่สุดจะเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สงคราม) ทำให้ชาวฝรั่งเศสรู้สึกมีเกียรติภูมิ ไม่เห็นว่าประเทศของตนเองอ่อนแอ ประเทศสิงคโปร์ในสมัยของประธานาธิบดี Lee Kuan Yew (1959-1990) ทำให้ประเทศเล็กๆ ที่ไม่มีทรัพยากรกลายเป็นประเทศทันสมัย ประชาชนมีการศึกษา มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุดในหมู่ประเทศในทวีปเอเชียด้วยกัน

ระบบเผด็จการถือว่าเป็นระบบการเมืองที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนน้อยที่สุด ประชาชนไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองหรือมีก็น้อยที่สุด ผู้ปกครองในระบบนี้จะถืออำนาจการปกครองรัฐเป็นสิ่งที่สำคัญกว่าเสรีภาพของบุคคล ผู้ปกครองอาจจะเป็นบุคคลเดียวหรือหลายคนก็ได้ และจะถือประโยชน์ของรัฐหรือตัวเองหรือกลุ่มของตนเองยิ่งกว่าประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นการปกครองที่มีจุดประสงค์เพื่อประชาชนในระยะแรกเพื่อต้องการแรงสนับสนุนจากประชาชนต่อมาเมื่อได้อำนาจแล้วก็เปลี่ยนไป การปกครองระบบเผด็จการแยกตามจำนวนผู้เป็นเจ้าของ ได้ 2 ประการ คือ

1. อัตตาธิปไตย (Autocracy) เป็นการปกครองที่บุคคลคนเดียวมีอำนาจเหนือการควบคุมของกฎหมายใด ๆ ทั้งสิ้น การปกครองแบบนี้มีอยู่ทุกยุคทุกสมัยตามธรรมชาติของบุคคล ซึ่งเมื่อตนเป็นใหญ่แล้วมักจะลืมหืมตา อยากรจะทำอะไรก็ทำได้ตามใจชอบไม่ว่าจะถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว การปกครองแบบอัตตาธิปไตยยังแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ราชาธิปไตย (Absolute monarchy) เป็นการปกครองแบบสิทธิเด็ดขาดอยู่ที่พระมหากษัตริย์ แต่ก็บริหารบ้านเมืองด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของราษฎร การปกครองแบบนี้มีข้อเสียตรงที่ไม่กระจายอำนาจ เพราะบุคคลคนเดียวไม่สามารถวินิจฉัยสั่งการได้อย่างถูกต้องเสมอไป ในกรณีที่รัฐนั้น ๆ มีประชากรจำนวนมาก

1.2 ฟาสซิสต์ (Fascism) เป็นลัทธิที่ส่งเสริมการปกครองเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จให้รัฐบาลควบคุมคนในแ่งมุมต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ อนุญาตให้มีนักการเมืองเพียงพรรคเดียวซึ่งจะเป็นผู้ผูกขาดในการจัดตั้งรัฐบาลโดยมีหลักการว่า "ต่อต้านเหตุผลไม่สนใจความเท่าเทียม ใช้กำลังความรุนแรง บูชาผู้นำ จำกัดเสรีภาพ ชอบจักรวรรดิ ไม่ชอบสันติสุข" ซึ่งหลักการนี้เองก่อให้เกิดผลเสียต่อการปกครองแบบนี้

2. **คณาธิปไตย (Oligarchy)** คือ การปกครองที่อำนาจติดอยู่กับบุคคลคนละย้อย ๆ หมายความว่าบุคคลคนหนึ่งเป็นผู้ที่สามารถกำหนดกฎเกณฑ์หรือบริหารประเทศได้ตามที่กลุ่มของตนปรารถนา ในบางครั้งบุคคลในคนละนั้นอาจไม่เป็นคณะผู้บริหารเองอาจมอบให้บุคคลอื่นทำหน้าที่ แต่ถ้าบุคคลคนละนั้นยังมีอำนาจและอิทธิพลสามารถควบคุมหรือบงการทิศทางการบริหารได้และถือว่าอำนาจอธิปไตยอยู่ในกลุ่มคนนั้น การปกครองแบบคณาธิปไตยมีดังนี้

2.1 **อภิชนาธิปไตย (Aristocracy)** เป็นการปกครองที่คณะบุคคลมุ่งที่จะใช้อำนาจปกครองไปในทางบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับราษฎร ซึ่งหมายถึงการปกครองโดยคณะบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษหรือคุณภาพเหนือกว่าชนส่วนใหญ่ เช่น กลุ่มขุนนาง กลุ่มปัญญาชน หรือกลุ่มที่ได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน แต่อาจมีข้อเสียตรงที่หนักไปในทางสนับสนุนชนชั้นผู้ดีหรือผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ การทหาร วิทยาศาสตร์ หรือความมีอายุหรือความชำนาญพิเศษ

2.2 **คอมมิวนิสต์ (Communism)** คือลัทธิการปกครองที่มุ่งใช้กำลังสร้างระบบสังคมปราศจากชนชั้นโดยให้ประชาชนทั้งหมดเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและให้สังคมมีความเสมอภาคสมบูรณ์ตามหลัก “ทุกคนทำงานเต็มความสามารถ แต่ได้รับเครื่องอุปโภคบริโภคตามความจำเป็น” ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีประเทศใดบรรลุถึงระดับสังคมนดังกล่าวนี้เลยลัทธิคอมมิวนิสต์มีหลักกว้าง ๆ ดังนี้คือ เลิกล้มกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เก็บภาษีรายได้แบบก้าวหน้า ล้มลัทธิการรับมรดก ยึดทรัพย์สินผู้อพยพ ทุกคนทำงานเท่ากัน และรัฐเป็นผู้จัดสรรปันส่วนแบ่งให้ประชาชนตามความจำเป็น จากระบบการเมืองแบบเผด็จการที่กล่าวมาจะเห็นว่า อำนาจทางการเมืองการปกครองเป็นของชนชั้นนำ ประชาชนไม่มีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองหรือมีก็เพียงน้อยนิด ซึ่งผู้ปกครองจะออกกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มาเพื่อใช้ควบคุมบังคับประชาชนให้ปฏิบัติตามอันเป็นการสนองความต้องการของตนหรือคณะของตน ประชาชนจึงไม่มีอำนาจและมีส่วนร่วมทางการเมืองเหมือนกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ฉะนั้นเมื่อสรุประบบเผด็จการโดยยึดถืออำนาจเป็นสำคัญแล้วจะได้ 2 ระบบ คือ ระบบเผด็จการแบบอำนาจนิยม และ ระบบเผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (2557) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตต่อการนำเสนอข่าวสารการเมืองผ่านสื่อมวลชน พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตมีพฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารการเมืองผ่านเฟซบุ๊กมากที่สุด ในด้านทัศนคติ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีทัศนคติทางบวกกับข่าวสารการเมือง

ด้วยเหตุผลการเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวมีประโยชน์และควรติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งในปัจจุบัน สื่อมวลชนโดยเฉพาะสื่อสังคม (โซเชียลมีเดีย) มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์และครอบคลุมทั้งในและต่างประเทศ สำหรับสื่อดั้งเดิมโดยเฉพาะสื่อวิทยุโทรทัศน์ นักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต ยังคงมีทัศนคติในทางบวกเช่นกัน ด้วยเชื่อว่ามีที่น่าเชื่อถือและมีความน่าสนใจ แต่ถ้าต้องการรายละเอียดของเนื้อหาข่าวสารการเมือง จะเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีรายละเอียดข่าวรวมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรอบด้านและลึก แสดงให้เห็นว่าในสังคมยุคปัจจุบัน การสื่อสารทางการเมืองผ่านทาง เฟซบุ๊กให้ผลตอบรับที่ดีและเป็นที่ยอมรับ

ปิยะรัตน์ ช้วยเรือง และคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปิดรับ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลต่อการสื่อสารทางการเมืองบน เฟซบุ๊ก ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative study) รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบก้อนหิมะหรือแบบลูกโซ่ (Snowball or chain sampling) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า เหตุผลในการเปิดรับสื่อ เพื่อติดตามสถานการณ์ ความเคลื่อนไหวทางการเมืองมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการสื่อสารโดยการชื่นชอบข้อความหรือสถานะ (Like) มากที่สุด และมีปฏิริยาตอบกลับ (Feedback) ต่อการสื่อสารทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นเดิมของตน ด้วยการยังคงความเป็นเพื่อน มากที่สุดในขณะที่ การบล็อก (Block) กลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะทำน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าสื่อเฟซบุ๊กเป็นอีกช่องทางที่จะเป็นการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองได้ง่ายและรวดเร็ว สามารถแสดงความคิดเห็นและโต้ตอบกันได้ทันที

นันทวิช เหล่าวิชา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง สื่อออนไลน์กับอำนาจทางการเมือง พบว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกภาคส่วน ซึ่งรวมทั้งกลุ่มการเมืองด้วยสำหรับการใช้เทคโนโลยีในกลุ่มการเมืองนั้นล้วนแล้วแต่อาศัยผลประโยชน์จากสื่อออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวร่วมทางการเมือง ประกอบกับลักษณะของสื่อออนไลน์ที่เน้นปฏิสัมพันธ์ ทำให้ทุกวันนี้จึงมีสื่อออนไลน์จำนวนมากที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น รวมถึงนัดหมาย พบปะ เพื่อแสดงพลังทางด้านการเมือง ซึ่งพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่จะเน้นที่การสร้างความแตกแยกมากกว่าความสมานฉันท์ ด้านผู้รับสาร จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติของตน ทำให้กลุ่มการเมืองใช้สื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างทัศนคติที่ดี ทั้งนี้การเกิด ของทัศนคติสามารถนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ เห็นได้จากการร่วมเป็นแฟนเพจของประชาชนทางหน้า เฟซบุ๊กต่าง ๆ ที่ต่อต้านการชุมนุมของคนเสื้อแดง

ส่งผลให้เกิดการรวมตัวขึ้นของกลุ่มสื่อหลากหลายที่สุดในที่สุด สื่อออนไลน์จึงเป็นสื่อสำคัญที่สร้างพลังทางการเมืองได้

ณัฐกานต์ กุลณรงค์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ พบว่า ในยุคโลกาภิวัตน์อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อระบบการเมืองอย่างสูง โดยเฉพาะในช่วงเกิดการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ กลุ่มทางสังคมรวมถึงประชาชนใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการเมืองทั้งจากกลุ่มที่สนับสนุนและที่คัดค้านรัฐบาลทักษิณโดยมีรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองผ่านเว็บไซต์ (Website) กระดานสนทนา (Web board) และเว็บบล็อก (Web blog) ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางการสื่อสารทางการเมืองในห้วงเวลาดังกล่าว คือ สื่อสารมวลชนกระแสหลัก (โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์) ถูกควบคุมการนำเสนอข่าวและการแทรกแซงการทำงานจากรัฐบาล ทำให้สื่อมวลชนกระแสหลักนำเสนอข่าวสารทางการเมืองเพียงด้านเดียว คือ ข่าวสารหรือความคิดเห็นที่มาจากรัฐบาลเท่านั้น การขยายตัวของการสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต การเติบโตของสื่อทางเลือก และคุณสมบัติของสื่ออินเทอร์เน็ตที่เอื้อต่อสิทธิและเสรีภาพในการรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ความสามารถในการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือ อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสื่อสารทางการเมืองแบบสองทาง (Two-way communication) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้ เฟซบุ๊ก ของนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (The behavioral use and impacts of using เฟซบุ๊ก on university students in Bangkok) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.3 มีอายุระหว่าง 18-19 ปี ร้อยละ 37.4 กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 70.1 ใช้เฟซบุ๊กทุกวัน มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง และนิยมใช้ผ่าน Smartphone โดยใช้สนทนา (Chat) เขียนแสดงความยินดี และการกด Like เอาใจเพื่อนยังมีการ Up load ภาพต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การ Post ข้อความเล่าเรื่องต่าง ๆ การติดตามข่าวประจำวัน การติดต่อสื่อสารกับเพื่อนเก่า การแสดงความคิดเห็น (Comment) และการสร้างอัลบั้มรูปประโยชน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน ผลกระทบที่เคยเกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างจากการเล่น เฟซบุ๊ก มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การทะเลาะโต้เถียง ขัดแย้งกับแฟน/ คนรักหรือกับเพื่อน ผลการเรียนลดลงหรือแ่ส่งการบ้านไม่ทันเพราะเล่น เฟซบุ๊ก และเคยได้รับอุบัติเหตุทางร่างกาย เช่น การเดินชนกับคนอื่น ๆ หรือ หกล้มเพราะมัวแต่เล่น เฟซบุ๊ก ถึงร้อยละ 23.7

ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่น ในประเทศไทย กรณีศึกษา เฟซบุ๊ก ในรูปแบบของการใช้บริการโดยศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่น งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถามเป็น 2 แบบ คือ แบบสอบถามกระดาษ (Paper-base survey) และสอบถามผ่านทางอินเทอร์เน็ต (Online survey) โดยสุ่มตัวอย่างเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 13-24 ปี มีแบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้น 400 ชุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดหลายแนวมาประกอบการวิจัยคือ แนวคิดเกี่ยวกับสังคมออนไลน์ แนวคิดพฤติกรรมความหลงใหลจนติดปกติ แนวคิดพฤติกรรมการติดการใช้งาน แนวคิดพฤติกรรมวัยรุ่น แนวคิดการรับรู้ถึงความเสี่ยง แนวคิดความรู้ถึงความเพลิดเพลิน แนวคิดอิทธิพลทางสังคม แนวคิดการแสดงออกของตัวตนและแนวคิดการรับรู้ถึงความกังวลจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงมากกว่าชาย อายุ 19-21 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ใช้นานไม่เกิน 1 ปี แต่ละครึ่งใช้ 1-3 ชั่วโมง อัตราการใช้ 1-5 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยใช้บริการใน เฟซบุ๊ก คือ การสนทนา การเข้าร่วมกลุ่มต่าง ๆ การเล่นเกม การตอบคำถาม (Quiz) การแบ่งปันรูปภาพ และวีดีโอ การค้นหาเพื่อนเก่า การส่งข้อความ การแสดงความคิดเห็น และการชอบ (Like) ในงานวิจัยได้พบว่า พฤติกรรมความหลงใหลจนติดปกติ (System addiction) และการติดการใช้งาน (System stickiness) เป็นผลมาจากความรู้ความเพลิดเพลิน (Perceived enjoyment) และอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) ทำให้เกิดความรู้สึกชื่นชอบ สนุกสนานรวมทั้งกระแสนิยมทำให้อัตราการใช้เพิ่มมากขึ้นจนเกิดเป็นการติดการใช้งานและอาจกลายเป็นความหลงใหลจนติดปกติได้ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มวัยรุ่นจะระมัดระวังมากจะไม่ใช้งานถ้าจะเสี่ยงเกินไป จึงมีโอกาสน้อยมากที่จะมีพฤติกรรมการติดการใช้งานและความหลงใหลจนติดปกติ

วิมลพรรณ อาภาเวท, สาวิตรี ชีวะสาธน์ และชาญ เดชอัศวิน (2554) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อเฟซบุ๊ก ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 9 คณะโดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการวิจัยสรุปว่าความคาดหวัง การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจต่อ เฟซบุ๊ก มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมากกับพฤติกรรมการสื่อสารใน เฟซบุ๊ก นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครส่วนใหญ่มีการใช้ เฟซบุ๊ก ทุกวัน และมีความคาดหวังการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากและปานกลาง ส่วนความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

กัณฑพล บรรทัดทอง (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร โดยวัตถุประสงค์เพื่อ

ศึกษาพฤติกรรมการใช้ แรงจูงใจ และความพึงพอใจในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุจำแนกตามพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์กับความพึงพอใจในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ โดยศึกษาในผู้สูงอายุตั้งแต่อายุ 55 ปีขึ้นไป ในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยก่อนเก็บได้นำแบบสอบถามค่าของความเชื่อมั่นได้ .962 สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-Test กับค่า Person's correlation ในการทดสอบสมมติฐาน และนำข้อมูลที่ได้อาภิบาลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ และจากการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุพอใจมาก มีแรงจูงใจในระดับสูงมากผลการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยออกมาดังนี้

1. ผู้สูงอายุที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
2. ผู้สูงอายุที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ช่องทางการใช้สังคมออนไลน์ สถานที่ใช้สังคมออนไลน์ ความบ่อยในการใช้สังคมออนไลน์ ระยะเวลาในการใช้สังคมออนไลน์ และช่วงเวลาในการใช้สังคมออนไลน์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน
3. ผู้สูงอายุที่มีเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ เฟซบุ๊ก, Twitter และ Line แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แตกต่างกัน
4. แรงจูงใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สูงอายุ

ศิวัช จันทนาสุภภรณ์ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติที่มีต่อการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 413 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-21 ปี ศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจและวิศวกรรมศาสตร์มากที่สุด และอยู่ในระดับชั้นปีการศึกษาที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาคือเลือกใช้งานที่บ้านและหอพัก ระยะเวลาในการใช้งาน 4 ชั่วโมงขึ้นไปต่อวัน ช่วงเวลา 16.01-22.00 น. โดยใช้งานมากกว่า 6 ครั้ง

ขึ้นไปต่อสปีดาร์ มีจุดประสงค์หลักในการใช้งานด้านดนตรี ภาพยนตร์ และกีฬา ทักษะคิดที่มีต่อการรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุดคือ ด้านความรู้สึก มีค่าเฉลี่ย 4.12 รองลงมาคือ ด้านการกระทำ มีค่าเฉลี่ย 4.09 และด้านความคิด มีค่าเฉลี่ย 4.04 ผลสรุปการเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านความคิด เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคณะ พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านความคิด เมื่อจำแนกตามระดับชั้นปี การศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันในด้านความรู้สึก เมื่อจำแนกตามสถานที่ในการใช้งาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการใช้งาน พบว่า มีความแตกต่างกัน ในด้านการกระทำ เมื่อจำแนกตามช่วงเวลาในการใช้งาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามความถี่ในการใช้งาน พบว่า มีความแตกต่างกัน ในด้านการกระทำ เมื่อจำแนกตามจุดประสงค์หลักในการใช้งานและ เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เลือกใช้งานประจำ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

สุกัญญา นุรณเดชาชัย (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออก โดยวิจัยในนักศึกษาผู้ที่เคยรับข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 842 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างง่าย (Stratified random sampling) และกระจายตัวอย่างแบบได้สัดส่วนกับขนาด (Proportional to size) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ และศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม(Focus group) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยายสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกที่เกิดจากการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ต พบว่า ปัจจัยด้านทักษะมีอิทธิพลมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความรู้ และปัจจัยด้านทัศนคติ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแต่ละปัจจัยพบว่า ด้านทักษะและด้านความรู้มีน้ำหนักขององค์ประกอบทางสังคมมากที่สุด ส่วนด้านทัศนคติมีน้ำหนักขององค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

2. แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของผลของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกมีความสอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี

3. ความสอดคล้องแบบจำลอง ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของผลของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มีต่อวิถีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตมหาวิทยาลัยในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้งวิธีเชิงปริมาณ และวิธีเชิงคุณภาพ พบว่าสอดคล้องกันคือ ปัจจัยด้านทักษะ ความรู้ และทัศนคติ มีอิทธิพลทางตรงต่อวิถีการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นด้านสังคมมากที่สุด

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.): กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ซึ่งเป็นแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) และกลุ่มผู้สนับสนุนทางการเมือง และใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Document research) ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในเฟซบุ๊กของแกนนำแต่ละคน มีรายละเอียดวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง
3. การวิจัยเอกสาร
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การนำเสนอข้อมูล

ประชากร

ในส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรในการวิจัยชิ้นนี้ คือ แกนนำ (ส่วนกลาง) กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีการแต่งตั้ง 3 ช่วงเวลา ช่วงแรกคือ หลังการยึดอำนาจเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 คือ ในปี พ.ศ. 2550 ช่วงต่อมารัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ โดยมีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จับกุมแกนนำชุดแรกเป็นเหตุให้ นปช. แต่งตั้งแกนนำรักษาการขึ้น (ชุดที่สอง) ซึ่งต่อมาแกนนำชุดที่สองจำนวนหนึ่งถูกจับกุมตัวจากเหตุการณ์ชกแจงให้กลุ่มคนเสื้อแดงชุมนุมบริเวณสี่แยกราชประสงค์ ทำให้กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการได้แต่งตั้งแกนนำชุดที่สามขึ้นอีก จึงทำให้มีแกนนำทั้ง 3 ชุด รวมทั้งสิ้น 21 คน ประกอบด้วย นายมานิตย์ จิตต์จันทร์กล้า วีระ มุกลิงพงศ์ ญัฐวุฒิ ใสยเกื้อ จตุพร พรหมพันธุ์ เหวง โตจิราการ ชินวัฒน์ หานุกุลพาด อริสมันต์ พงษ์เรืองรอง เมธาพันธ์ โพธิ์ธีรโรจน์ ประทีป อึ้งทรงธรรม ก่อแก้ว พิภพทอง วราวุธ สุวานังกรณ์ สมบัติ บุญงามอนงค์ สมยศ พุกษาเกษมสุข สรรเสริญ ศรีอุ้นเรือน พิษณุ พรหมสร วรชัย เหมะ สมหวัง อัสราศรี นิสิต สิ้นธุ์ไพร เชิดชัย ตันติศิริรินทร์ สมชาย ไพบูลย์ ธนาวุฒิวิชัยดิษฐ ส่วนประชากร

จากกลุ่มผู้สนับสนุนหรือที่เรียกว่า “แนวร่วม” นั้น ประกอบด้วยประชาชนที่ให้การสนับสนุน การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่ม นปช.

กลุ่มตัวอย่าง การเลือกตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) แกนนำกลุ่ม แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) จำนวน 5 ท่าน โดยเจาะจงสัมภาษณ์ แกนนำที่มีตำแหน่ง มีบทบาทอย่างเป็นทางการตามที่นำเสนอต่อสาธารณชน ดังรายนามต่อไปนี้ จตุพร พรหมพันธุ์ ตำแหน่ง ประธานกลุ่ม นปช. ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง เลขาธิการกลุ่ม นปช. เหวง โตจิราการ ตำแหน่ง รองประธาน นปช. ธิดา สุวรรเศรษฐ์ ตำแหน่ง ที่ปรึกษา นปช.

การวิจัยเอกสาร

การวิจัยเอกสารผู้วิจัยศึกษาการนำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารของแกนนำ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเฟซบุ๊ก ของตนเองมีการวิจัยเอกสาร ประกอบด้วยเนื้อหาที่แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) นำเสนอ ผ่านเฟซบุ๊กของตนเองโดยเลือกศึกษาการนำเสนอในประเด็น ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้ การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ความไม่น่าเชื่อถือของ ประชามติ การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก การบิดเบือน ประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล เริ่มจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วม ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) จากนั้นได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อ ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยกำหนดแนวคำถามไว้ล่วงหน้า เป็นการสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างส่วนการวิจัยเอกสารเป็นการศึกษาจาก เป็นข้อมูลที่อยู่ในเฟซบุ๊กของแกนนำ นปช.

การนำเสนอข้อมูล

ผลจากการศึกษาข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยจึงใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis description) ในการนำเสนอผลการวิจัยจะนำเสนอเป็นบทดังต่อไปนี้ บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย บทที่ 4 ผลการวิจัย บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการนำเสนอผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ประกอบไปด้วย 1. ความเป็นมาและบทบาทของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ 2. การวิจัยเอกสาร ซึ่งเป็นการศึกษาเอกสารเนื้อหาจากทางเฟซบุ๊กของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ความเป็นมาและบทบาทของแกนนำ นปช.

ภาพที่ 4 นายจตุพร พรหมพันธุ์ (จตุพร ประกาศกร้าวไล่ล่า อภิสิทธิ์ จนนกว่าจะยุบสภา, 2561)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนายจตุพร พรหมพันธุ์ตำแหน่ง ประธานกลุ่ม นปช. ผู้วิจัยนำเสนอภาพประกอบและประเด็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบทบาทของนายจตุพร พรหมพันธุ์ ดังภาพที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าจตุพร พรหมพันธุ์ สำเร็จการศึกษารัฐศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรามคำแหง นายจตุพร พรหมพันธุ์ เป็นอดีตโฆษกพรรคไทยรักไทย และอดีต ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อของพรรค แจ้งเกิดทางการเมืองจากการเป็นผู้นำนักศึกษาช่วงเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 เมื่อเกิดการปราบปรามผู้ชุมนุมที่ ถนนราชดำเนิน และผู้ชุมนุมย้ายไปปักหลักที่รามคำแหง โดยมีจตุพรขึ้นเวทีปราศรัยด้วย โดยร่วมกับเพื่อน ๆ นักศึกษาอีกหลายคน เช่น อุดมมาน ลูกหยี วัชระ เพชรทอง นายจตุพร ทำงานการเมืองโดยมีกลุ่มนักศึกษารามคำแหง พรรคศรัทธาธรรมที่ตัวเองเป็นผู้ก่อตั้ง จึงมีชื่อที่รู้จักกันดีในสมัยเรียนว่า ตู๋ ศรัทธาธรรม เป็นฐานกำลังคอยเคลื่อนไหว เช่น การให้กำลังใจ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร การมอบดอกไม้ กกต. การเดินขบวนไปหน้าสำนักงานหนังสือพิมพ์ผู้จัดการสมัยที่พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เคลื่อนไหวขับไล่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเข้าสู่วงการเมืองครั้งแรก ด้วยการสังกัดพรรคพลังธรรมในช่วงที่มีไชยวัฒน์ สินสุวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรคต่อมาเริ่มมีความใกล้ชิดกับนายภูมิธรรม เวชยชัย รองประธานมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ในขณะนั้น ซึ่งต่อมาทำให้ได้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งพรรคไทยรักไทย จตุพรเคยดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการของพรรคพัฒนา ปัญญาชาติรักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมัยรัฐบาลทักษิณ 1 ต่อมาเข้าร่วมเป็น 1 ใน 8 แกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ที่เคลื่อนไหวต่อต้าน คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ต่อมาได้เข้าสังกัดกับพรรคพลังประชาชนพร้อมกับลงรับสมัคร ส.ส. ในระบบสัดส่วนลำดับที่ 4 ของกลุ่ม 6 ที่ประกอบด้วยพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ และได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในสมัยแรก

ในปี พ.ศ. 2551 จตุพรเป็นหนึ่งในพิธีกรรายการความจริงวันนี้ ทางเอ็นบีทีโดยร่วมกับ วีระ มุสิกพงศ์ และณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เพื่อตอบโต้และวิพากษ์วิจารณ์การเคลื่อนไหวของพันธมิตรฯ หลังการยุบพรรคพลังประชาชน และการจัดตั้งรัฐบาล โดยการนำของพรรคประชาธิปัตย์ จตุพรทำหน้าที่สมาชิกฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และยังคงร่วมงานกับกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมขึ้นปราศรัยในฐานะแกนนำ ภายหลังเหตุการณ์ก่อความไม่สงบของกลุ่ม นปช. เมษายน พ.ศ. 2552 จตุพรถูกออกหมายจับพร้อมกับแกนนำคนอื่น ๆ ในวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2552 การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แดงทั้งแผ่นดิน พ.ศ. 2553 จตุพรเข้าร่วมชุมนุมในครั้งนี้ด้วย และถูกออกหมายจับเมื่อการชุมนุมสิ้นสุดลง โดยใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกันตัวไป ต่อมามีการเปิดเผยว่า ในปี พ.ศ. 2553 จตุพรเป็นหนึ่งในบรรดา ส.ส. ที่ไม่เคยมาร่วมลงคะแนนผ่านร่างกฎหมายในสภาผู้แทนราษฎรเลย เช่นเดียวกันกับ เสนาะ เทียนทอง หัวหน้าพรรคประชากรการชุมนุมที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2554 จตุพรปราศรัยว่า

“...คุณเอาหน่วยไหนมาฆ่าพวกผม ยังไม่เจ็บปวด ยกเว้นสองหน่วยอย่าเอามาฆ่าผมได้ใหม่ คือ หนึ่ง ทหารรักษาพระองค์ และสอง ทหารเสือพระราชินี เพราะพวกเรามีความเจ็บปวดว่าเป็นกระสุนพระราชทานใช้ใหม่ มีประเทศไหนบ้างในโลกนี้ฆ่าลูกเพื่อปกป้องพ่อ ฆ่าลูกเพื่อพ่อ ฆ่าลูกเพื่อแม่ มีไอ้ประเทศบ้าประเทศนี้ประเทศเดียว...” ซึ่งต่อมา พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น มอบอำนาจให้นายทหารพระธรรมนูญฟ้องร้อง เนื่องจากเป็นการกล่าวในที่สาธารณะ แต่นายทวาริต เพ็งดิษฐ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ สั่งไม่ฟ้องในการเลือกตั้ง พ.ศ. 2554 จตุพรได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคเพื่อไทย ต่อมาในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2554 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ผู้บัญชาการทหารบกมอบอำนาจให้นายทหารพระธรรมนูญเป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้องจตุพรในข้อหากล่าวหมิ่นประมาทต่อองค์พระมหากษัตริย์

กรมสอบสวนคดีพิเศษออกหมายเรียกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 18

ตามพระราชบัญญัติความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 เรียกจับทราบข้อกล่าวหาพร้อมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติอีกจำนวนหนึ่ง อันเนื่องมาจากการปราศรัยที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2554 ต่อมาศาลได้มีคำวินิจฉัยให้ถอนประกัน ส่งผลให้จตุพรถูกส่งตัวเข้าเรือนจำ ในวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2554 สื่อมวลชนรัฐสภาได้ตั้งฉายาให้จตุพร กับอรรถพร พลบุตร ว่าเป็น "คู่กัดแห่งปี" ซึ่งนับเป็นปีที่ 2 ของฉายาดังกล่าว โดยก่อนหน้านี้ในปี พ.ศ. 2553 ได้รับฉายานี้คู่กับวัชรเพชรทอง ต่อมาในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555 มีคำวินิจฉัยเสียงข้างมาก 7 ต่อ 1 ให้สมาชิกภาพสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายจตุพร สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญมาตรา 106(4) ประกอบกับมาตรา 101(3) รวมถึงสิ้นสุดความเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2557 เขาได้สมัครรับเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคเพื่อไทย ลำดับที่ 20 จตุพร พรหมพันธุ์ เข้ารับตำแหน่งหน้าที่ประธาน นปช. ต่อจากนางธิดา ถาวรเศรษฐ์ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2556 (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ภาพที่ 5 นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (จวกเทพเทือก!ลาออกส.ส.แค่เล่ห์เหลี่ยมทางการเมือง, 2561)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง เลขาธิการกลุ่มนปช. ผู้วิจัยนำเสนอภาพประกอบและประเด็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบทบาทของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ดังภาพที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ สำเร็จการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันพัฒนบัณฑิตบริหารศาสตร์ ณัฐวุฒิเริ่มมีชื่อเสียงในวงการนักพูดด้วยการเป็นนักได้วาทีผู้แทนโรงเรียนจนเป็นแชมป์รายการได้คารมมัธยมศึกษา ทางไทยทีวีสีช่อง 3 โดยในรอบรองชนะเลิศ พบกับทีมโรงเรียนเทพศิรินทร์ ซึ่งมีสุพจน์ พงษ์พรรณเจริญ ชื่อเล่น ทุเรียน และสมเกียรติ จันทร์พราหมณ์ ชื่อเล่น เสนาลิง ร่วมแข่งขันด้วย ต่อมาจึงเริ่มต้นอาชีพนักพูด โดยเป็นนักร้องบทรบการพูด กับบริษัท อัดมกรูป จำกัด ของอภิชาติ ดำดี จากนั้นก็ร่วมได้วาทีในรายการทีวีวาที ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เป็นบางโอกาส และต่อมาเป็นดารา ประจำรายการสภาจ๊ก และรัฐบ้านหูน ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยเป็นเงาเสียงของไตรรงค์ สุวรรณคีรี ณัฐวุฒิเข้าสังกัดพรรคไทยรักไทย โดยร่วมทีมปราศรัยล่องหน้าของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และได้รับแต่งตั้งเป็นหนึ่งในคณะทำงานโฆษกพรรคไทยรักไทย ต่อมา พรรคคัดเลือกให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549 และได้รับเลือกเป็น ส.ส. แต่เกิดการรัฐประหาร 19 กันยายนขึ้นเสียก่อนเมื่อปี พ.ศ. 2549 และเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 ณัฐวุฒิ ร่วมกับวีระ มุสิกพงศ์ และจตุพร พรหมพันธุ์เดินทางมาพบกันยังที่ทำการพรรค

เพื่อไทย เพื่อแถลงข่าวต่อต้านการรัฐประหาร ต่อมาช่วงต้นปี พ.ศ. 2550 สถานีโทรทัศน์พีทีวียุค ปิดกันสัญญาณดาวเทียม จนไม่สามารถออกอากาศได้ ผู้บริหารและผู้จัดรายการจึงออกมา ปราศรัยที่ท้องสนามหลวงจนกระทั่งร่วมกับหลายองค์กรประชาธิปไตยภาคประชาชน จัดตั้งขึ้น เป็นองค์กรหลักภายใต้ชื่อ แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ในเวลาต่อมา โดยณัฐวุฒิเข้ารับตำแหน่งเป็นแกนนำคนหนึ่ง และขึ้นปราศรัยต่อต้านคณะมนตรีความมั่นคง แห่งชาติ และรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ มาโดยตลอดราวกลางปี พ.ศ. 2550 ณัฐวุฒิเข้า สังกัดพรรคพลังประชาชน พร้อมลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ระบบสัดส่วน กลุ่มที่ 8 พื้นที่จังหวัด ภาคใต้ตอนล่าง เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จากนั้นจึงได้รับ แต่งตั้งให้เป็น รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลที่นำโดยสมัคร สุนทรเวช และ หลังจากทีสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ณัฐวุฒิก็ได้รับการแต่งตั้ง เป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลชุดนี้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 นายณัฐวุฒิเป็นผู้ร่วมดำเนินรายการความจริงวันนี้ ซึ่งผลิตโดย บจก.เพื่อนพ้องน้องพี่ และออกอากาศสดทางสถานีโทรทัศน์เอ็นบีที ร่วมกับวีระ และจตุพร แต่เมื่อรัฐบาลสมชาย วงศ์สวัสดิ์ มอบหมายให้นายณัฐวุฒิ เข้าดำรงตำแหน่งโฆษกรัฐบาล นายก่อแก้ว พิกุลทอง จึงเข้ามาเป็นผู้ดำเนินรายการแทน แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 แล้วณัฐวุฒิก็กลับมาดำเนินรายการอีกครั้ง จนต้องยุติการดำเนินรายการ ทางเอ็นบีที เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ปีเดียวกัน จากนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 รายการนี้กลับมา ออกอากาศอีกครั้ง ทางสถานีประชาธิปไตย (19 มกราคม-25 มีนาคม) และสถานีประชาชน (15 กรกฎาคม-12 มีนาคม พ.ศ. 2553) ตามลำดับหลังจากรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์สิ้นสุดลง นปก. จึงเปลี่ยนชื่อองค์กรใหม่เป็น แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ และเปลี่ยนชื่อย่อ เป็น นปช. โดยณัฐวุฒิยังเป็นแกนนำอยู่ตามเดิม และหลังเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ในประเทศไทย เมษายน พ.ศ. 2552 ในรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อปี พ.ศ. 2552 ซึ่งณัฐวุฒิ ถูกควบคุมตัว พร้อมกับวีระ มุสิกพงศ์ นายแพทย์เหวง โตจิราการ และแกนนำคนอื่น ๆ ในข้อหาก่อ การร้ายหลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 ณัฐวุฒิเข้าเป็นผู้ร่วมดำเนินรายการ "เข้าใจ ตรงกันนะ" ทางสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมพีชทีวี โดยเริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2557 ในทุกวันจันทร์ถึงพฤหัสบดี เวลา 21:00-22:00 น. (ต่อมา หลังจากมีคำสั่งศาลปกครอง ให้พีชทีวีออกอากาศต่อไปได้หลังเพิกถอนใบอนุญาต รายการก็ปรับเวลามาเป็น วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18:20-19:10 น. แทนที่รายการมองไกลของนายจตุพร พรหมพันธุ์) โดยระยะแรกจะเป็น การสนทนาโดยมีพิธีกรทำหน้าที่ดำเนินรายการ

ภาพที่ 6 นายเหวง ไตจิราการ ('หมอเหวง' จั๊ ป.ป.ช.ทบทวนคดีสลายมือบแดง ปี 53, 2561)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนายเหวง ไตจิราการ ผู้วิจัยนำเสนอภาพประกอบและประเด็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบทบาทนายเหวง ไตจิราการดังภาพที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นายเหวง ไตจิราการ ตำแหน่ง รองประธาน นปช.สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดลนายเหวง ไตจิราการในช่วงยุค 14 ตุลา พ.ศ. 2516 เคยหนีเข้าป่าในยุค "ขวาพิฆาตซ้าย" 6 ตุลา พ.ศ. 2519 มีชื่อจัดตั้งว่า "สหายเข้ม" และมีสายสัมพันธ์อันดีกับนายแพทย์ พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช อดีตเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในฐานะเป็นศิษย์ผู้พิชิตส่วนตัวสมรสกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เภสัชกรหญิง ธิดา ถาวรเศรษฐ์ มีบุตรธิดา 2 คน คือ นางสาวมัชฌิมา ไตจิราการ และนายสลักธรรม ไตจิราการนายแพทย์ เหวงกลับมามีบทบาทในเวทีการเมืองภาคประชาชนอีกครั้ง ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 จากการเป็นแกนนำสมาพันธ์ประชาธิปไตย ร่วมกับ นายแพทย์ สันต์ หัตถิรัตน์ และนางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ เคยร่วมกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในการเคลื่อนไหวต่อต้าน พล.อ.สุจินดา คราประยูร จนเป็นผลสำเร็จ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2549 เคยขึ้นเวทีปราศรัยต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เป็นผู้ร่วมคัดค้านรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และต่อมาหลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2549

นางหวง ได้ประท้วงต่อต้านคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งได้ทำการยกเลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 โดยเข้าร่วมกับกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ขึ้นเวทีปราศรัยต่อต้าน คปค. ซึ่งแปรสถานะเป็น คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) นายแพทย์ หวง ไตจิราการ เป็นอดีตนายกรัฐมนตรี สมัชชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคเพื่อไทย เป็นแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แดงทั้งแผ่นดิน และแกนนำสมัชชั่ประชาธิปไตยนายแพทย์ หวง ร่วมเป็นแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน ซึ่งมีการปรับโครงสร้างการบริหารใหม่ให้มีความเป็นเอกภาพมากขึ้น และจัดรายการคุยกับหมอหวง ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 21.00 - 22.00 น. ทางสถานีประชาชนพีเพิลเซนแนลปัจจุบันเป็นวิทยากรประจำรายการ เดินหน้าต่อไป ออกอากาศในวันจันทร์-ศุกร์ ช่วงบ่ายทางพีชทีวี

ภาพที่ 7 อธิดา สุวรรณเศรษฐี (เราจะเชื่อท่านผู้นำได้หรือไม่? : อ.อธิดา ดาวรรเศรษฐี, 2561)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกอธิดา สุวรรณเศรษฐี ผู้วิจัยนำเสนอภาพประกอบและประเด็นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบทบาทของอธิดา สุวรรณเศรษฐี ดังภาพที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า อธิดา ดาวรรเศรษฐี ตำแหน่งที่ปรึกษา นปช. เคยเป็นหนึ่งในแนวร่วมในเหตุการณ์ 14 ตุลา

และเหตุการณ์ 6 ตุลา เคยเป็นหนึ่งในแนวร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยใช้ชื่อว่า "สหภาพปูน" สโมสรกับนายแพทย์หญิง ไตจิราการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย มีบุตร 2 คน คือ มัชฌิมา ไตจิราการ และสลักธรรม ไตจิราการ ธิดา ถาวรเศรษฐ เริ่มรับราชการเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อมาจึงได้ย้ายมาสอนประจำที่ มหาวิทยาลัยมหิดล ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2553 ขณะที่แกนนำ นปช. ถูกจับกุมตัวและถูกคุมขัง อยู่ในเรือนจำ ทำให้ ธิดา ถาวรเศรษฐ ได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาทำหน้าที่รักษาการประธาน นปช. เพื่อทำหน้าที่ประสานงานในช่วงดังกล่าว ธิดา ถาวรเศรษฐ เคยให้สัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์ ประชาชาติธุรกิจ ว่าเป้าหมายและเจตนารมณ์ ในการเคลื่อนไหวของคนเสื้อแดง ในขณะนี้ ยังอยู่ใน 3 รูปแบบ คือต่อต้านรัฐประหาร คัดค้านสงคราม ทวงความยุติธรรม ฉะนั้น ด้านหลักของการเคลื่อนไหว จึงเน้นปัญหาความยุติธรรม เพราะสถานการณ์รัฐประหารก็ยังคงดำรงอยู่ และพวกจารีตนิยมก็ยังอยากได้สงคราม เราจึงคัดค้าน "ความยุติธรรมไม่ใช่แค่ เรื่องคนที่ถูกจับกุม คุมขัง แต่เป็นความยุติธรรมที่จะต้องรับผิดชอบคนที่ตายไป รัฐบาลยังไม่หาคนผิดมาลงโทษ ไม่มีทั้งความรับผิดชอบทางการเมือง และทางกฎหมาย" เพราะฉะนั้นนี่เป็นภาระหน้าที่ของคนเสื้อแดงซึ่งแน่นอนเรา เรียกร้องประชาธิปไตย เราเห็นด้วยที่จะมีการยุบสภา แต่ปัญหาที่คนเสื้อแดงถูกกระทำ ก็เป็นเรื่องที่คนเสื้อแดงต้องต่อสู้ เพราะแสดงให้เห็นว่าคุณปฏิบัติต่อคนไม่เท่าเทียมกัน

ส่วน พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เขาเป็นแนวร่วมคนหนึ่ง อย่าลืมนะเราเป็นองค์กรแนวร่วม ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติแดงทั้งแผ่นดิน ในนี้มีองค์ประกอบ 60-70% ที่รักคุณทักษิณมาก ส่วนที่เหลือคือเฉย ๆ แต่ไม่ถึงกับเกลียด และอาจจะมีคนที่ยากอยู่ห่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง แต่เราเป็นองค์กรแนวร่วม เราต้องยอมรับความเป็นจริงว่า ความรักคุณทักษิณมันมีเหตุผลของมัน เพราะเขารักตัวเอง รักผลประโยชน์ของเขา เขาหวังว่าคุณทักษิณจะเป็นนายกฯ ที่ตอบสนองผลประโยชน์ของเขา ฉะนั้น คนเหล่านี้มีความจงรักภักดี (Loyalty) แม้ผ่านไปหลายปีแต่เขายังรู้สึกได้ดี เพราะคนไทยเป็นคนซื่อตรง คนเหล่านี้ยังมีความรักคุณทักษิณ แม้เขารู้ว่าความหวังที่คุณทักษิณจะกลับมาขึ้นครองบัลลังก์ แต่เป็นนิสัยที่ไม่หักหลังคน ฉะนั้น เมื่อเรามองอย่างนี้ในแนวร่วม เราจึงจำเป็นต้องให้คุณทักษิณอยู่ในฐานะที่มีบทบาทพอสมควร พุดง่าย ๆ คือเป็นผู้ถือหุ่นใหญ่คนหนึ่งในแนวร่วมนี้ด้านการต่อต้านรัฐประหารอันนี้ก็ชัดเจน ตามหลักสากลในประเทศประชาธิปไตยทั่วโลก ต้องเริ่มจากการยอมรับและเคารพในสิทธิ ของบุคคล "หนึ่งคน หนึ่งสิทธิ" ทุกคนมีสิทธิในการเลือกบุคคลที่เขาชอบ เข้ามาเป็นตัวแทนของเขาเท่า ๆ กัน ไม่มีใครเป็นอภิสิทธิ์ชน และหากนั่นเป็นเสียงส่วนใหญ่ ทุกคนต้องเคารพ และขอยืนยันว่าการนำกำลังทหาร รถถังและอาวุธสงครามออกมาทำรัฐประหาร โดยใช้อำนาจต่าง ๆ นานา ไม่ได้ทำให้

ชาติบ้านเมืองเดินต่อไปข้างหน้าได้ มีแต่จุดรั้งให้ตกต่ำลง รัฐประหาร ปี พ.ศ. 2549 มีเหตุผลที่อ้างมา 4 ข้อ ถ้ามองว่าวันนี้ ข้ออ้างดังกล่าวได้รับการแก้ไข การแตกแยกในสังคม ทุจริต-คอร์รัปชัน แทรกแซงอำนาจขององค์กรอิสระ และหมิ่นเหม่ต่อการหมิ่นสถาบัน มีข้อไหนดีขึ้นหรือไม่ ไม่เลย มีแต่แยกลง ตกต่ำลงจากผลการวิจัยเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบทบาทของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็นตารางเพื่อให้เข้าใจง่ายโดยแบ่งออกเป็นดังนี้

ตารางที่ 1 ความเป็นมาและบุคลิกภาพของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

ประเด็นทางวิเคราะห์	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์
ภูมิหลังและ ประสบการณ์	สำเร็จการศึกษารัฐศาสตร์ บัณฑิต มหาวิทยาลัย รามคำแหง ประธานกลุ่ม นปช. อดีตโฆษกพรรคไทยรักไทย ผู้นำนักศึกษาช่วงเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535	สำเร็จการศึกษารัฐประศาสน ศาสตรมหาบัณฑิต สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เลขาธิการกลุ่ม นปช. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์	สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตร์ บัณฑิต โรงพยาบาลรามธิบดี มห วิทยาลัยมหิดล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบ บัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย รองประธาน นปช. แกนนำสมาพันธ์ประชาธิปไตยใน เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535	อาจารย์มหาวิทยาลัย มหิดล ที่ปรึกษา นปช.
บุคลิกภาพ	เป็นคนพูดตรง เป็นนักต่อสู้ทางการเมือง แลชัดเจนในอุดมการณ์ด้าน ระบупระชาธิปไตย ยึดมั่นในความถูกต้องตาม หลักคุณธรรมและนิติธรรม	มีการใช้ถ้อยคำสำนวนที่จูงใจ ในการพูดทุกครั้ง เรียบง่ายตรงไปตรงมา เป็นนักปาฐกถา ระมัดระวังในคำพูดและมี หลักวิชาการมาอ้างอิงทุกครั้ง	เป็นคนที่มีความคิดริเริ่มมีเหตุผล สื่อสารภาษาอังกฤษดีเป็น นักกฎหมายมีหลักวิชาการใน การสื่อสาร	มีความเชื่อมั่นในตนเอง สูงเป็นนักคิด นักวางแผนและเชื่อมั่น ในความคิดของตนเอง

จากตารางที่ 1 ความเป็นมาของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผลการศึกษาพบว่าแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในประเด็นความเป็นมาก่อนการเข้าร่วมเป็นแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) ส่วนใหญ่มีประวัติการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเนื่องด้วยแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก ตำแหน่งหน้าที่การงานส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักธุรกิจ นักการเมือง แพทย์ ซึ่งแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้พบเห็นและประสบพบเจอปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและการบริหารประเทศโดยตรง จึงเกิดความสนใจและเข้ามาอยู่ในวงการการเมืองในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นต้นมา จนมาในช่วงเวลาที่มีการเคลื่อนไหวและความคิดที่เห็นต่างทางการเมือง ของประชาชน ผู้นำ นักการเมือง ทำให้แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ จึงมีบทบาทอย่างมากในการเป็นสื่อกลางในการขับเคลื่อนกลุ่มการประชาสัมพันธ์ซึ่งแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกและแนวร่วมกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ โดยเฉพาะในช่วงมีการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นการนำมาสู่การร่างรัฐธรรมนูญทางแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติจึงมีความคิดเห็นตรงกันที่จะร่วมกันออกมาเคลื่อนไหวให้แนวร่วมและประชาชนปฏิเสธร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ ผลการศึกษาพบว่า จตุพร พรหมพันธุ์เป็นนักต่อสู้ทางการเมืองและมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ชัดเจน เป็นนักสื่อสารที่พูดตรง มีความยึดมั่นในหลักคุณธรรมและนิติธรรม

ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีพื้นฐานเป็นนักพูดและเป็นนักปาฐกถายู่งแล้วจุดเด่นของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ คือ เป็นนักพูดที่เมื่อขึ้นเวทีปราศรัยจะมีถ้อยคำสำนวนจูงใจในการพูดทุกครั้งและเป็นคำพูดที่ฟังง่ายมีการวิเคราะห์ผู้ฟังว่าเป็นใครจึงทำให้มีเสน่ห์ในการสื่อสาร เป็นผู้ที่เรียบง่ายและตรงไปตรงมาในการกระทำและคำพูดและระมัดระวังคำพูดของตัวเองและมีหลักวิชาการมาอ้างอิงทุกครั้งในการปราศรัย

แหวง ไตจิระการ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มมีเหตุมีผลและคิดอย่างเป็นระบบ สื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีกว่าแกนนำท่านอื่นเป็นนักกฎหมายของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ มีหลักวิชาการในการสื่อสาร

ธิดา ถาวรเศรษฐ์ เป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยมหิดลและเป็นทีปรีภานปช.
บุคลิกภาพเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองสูงมากจนบางครั้งไม่รับฟังความคิดเห็น
ของสมาชิกหรือแกนนำที่ร่วมต่อสู้และเชื่อมั่นในตัวเองสูง เป็นนักคิคนักวางแผนของกลุ่ม
แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติจากผลการศึกษาข้างต้น ในประเด็นภูมิหลัง
ความเป็นมาและบุคลิกภาพของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ
(นปช.) จึงมีความสัมพันธ์กับการเข้ามาเป็นแกนนำกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวกิจกรรมทางการเมือง4
ตั้งแต่สมัย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จนถึงการเคลื่อนไหวให้แนวร่วมและประชาชนปฏิเสธร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ตารางที่ 2 บทบาทของกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

ประเด็นทางวิเคราะห์	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์
ตำแหน่ง	ประธาน นปช.	เลขาธิการนปช.	รองประธานนปช.	ที่ปรึกษา นปช.
บทบาทหน้าที่	แกนนำการชุมนุมที่ อนุเสาวรีย์ประชาธิปไตย วันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2554 แกนนำเคลื่อนไหวกลุ่ม นปช. เพื่อปฏิเสธร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559	ปราศรัยต่อต้าน คณะรัฐมนตรีความมั่นคง แห่งชาติ โฆษกรัฐบาล สมัยนายก สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ดำเนินรายการ เข้าใจ ตรงกันนะแกนนำเคลื่อนไหว กลุ่ม นปช. เพื่อปฏิเสธร่าง รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ.2559	แกนนำปราศรัยต่อต้าน คปค. ซึ่งแปรสถานะเป็น คณะมนตรีความมั่นคง แห่งชาติ (คมช.) ผู้ดำเนิน รายการคุยกับหมอเหวงแกน นำเคลื่อนไหวกลุ่ม นปช. เพื่อ ปฏิเสธร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ประชามติ พ.ศ. 2559	ผู้ประสานงานระหว่างกลุ่ม แกนนำ และแนวร่วม ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จ การแห่งชาติ (นปช.) แกนนำเคลื่อนไหวกลุ่ม นปช. เพื่อปฏิเสธร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ประเด็นบทบาทที่สมาชิกในกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) มอบหมาย พบว่า แกนนำทั้ง 4 คนมีตำแหน่งหน้าที่และบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวเพื่อปฏิเสธร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ตั้งแต่จตุพร พรหมพันธุ์ ตำแหน่ง ประธานกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เลขาธิการกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) เหวง โตจิราการ รองประธานกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) ธิดา สุววรรเศรษฐ์ ที่ปรึกษากลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) พบว่า ส่วนใหญ่มีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางการเมืองของสมาชิกกลุ่ม และการเตรียมความพร้อม ตั้งแต่เรื่องเอกสารข้อมูล เครื่องมืออุปกรณ์ เป็นต้น และบทบาทหน้าที่สำคัญของกลุ่มแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ(นปช.) คือการพูดคุย วางแผน วิเคราะห์สถานการณ์ ในการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางทุกครั้ง เนื่องจากการเคลื่อนไหวแต่ละครั้งมีการใช้ทรัพยากรมาก และมีความหลากหลาย เช่น คน งบประมาณ การบริหารจัดการ และสถานที่ กลุ่มแกนนำและกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ (นปช.) จึงมีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในส่วนของการศึกษาจากเอกสารซึ่งเป็นเนื้อหาที่ปรากฏในช่องทางเฟซบุ๊กของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งประกอบไปด้วย จตุพร พรหมพันธุ์ ตำแหน่ง ประธานกลุ่ม นปช. ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง เลขาธิการกลุ่ม นปช. เหวง โตจิราการ ตำแหน่ง รองประธาน นปช. ธิดา สุววรรเศรษฐ์ ตำแหน่ง ที่ปรึกษา นปช.ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอ แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ประกอบไปด้วยการปฏิเสธร่างรัฐธรรมนูญ ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก การบิดเบือนประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มแกนนำผ่านช่องทางสื่อสาร โซเชียล ส่วนตัวของแกนนำแต่ละท่าน โดยผ่านช่องทางและกิจกรรมต่าง ๆ ในเฟซบุ๊ก เช่น Post, Live, Comment, Share, Like, ประเด็นต่อต้านการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน-30 กันยายน พ.ศ. 2559 แสดงเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของจตุพร พรหมพันธุ์

ประเด็น	Post	ร้อยละ	Live	ร้อยละ	Comment	ร้อยละ	Share	ร้อยละ	Like	ร้อยละ
การปฏิเสธไม่รับรางวัลรัฐธรรมนูญ	5	4.95	2	4.54	484	2.82	129	8.12	4,358	0.83
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	17	16.83	7	15.90	5,739	33.49	629	39.63	258,256	49.75
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	9	8.91	2	4.54	4,281	24.98	25	1.57	25,613	4.93
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก	27	26.73	19	43.18	2,749	16.04	342	21.56	12,985	2.50
การบิดเบือนประชาธิปไตย	28	27.72	8	18.18	3,736	21.80	357	22.49	215,378	41.49
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน	15	14.85	6	13.63	145	0.84	105	6.61	2,435	0.46
รวม	101	100%	44	100%	17,134	100%	1,587	100%	519,025	100%

จากตารางที่ 3 พบว่า จตุพร พรหมพันธุ์ (ประธานกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กในประเด็นต่อการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุด ได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวนการโพสต์ทั้งหมด 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.72 รองลงมา คือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีการโพสต์ (Post) จำนวน 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.73 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติมีการโพสต์ (Post) จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.83 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.85 ในส่วนของ การโพสต์ (Post) ที่น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีการโพสต์ (Post) จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.95

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของจตุพร พรหมพันธุ์มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการไม่รับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.18 รองลงมาคือ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.18 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.90 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.63 และน้อยที่สุดคือประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.54 และ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.54 ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของจตุพร พรหมพันธุ์มีการคอมเมนต์ (Comment) ในช่วงที่คุณจตุพร พรหมพันธุ์ โพสต์ (Post) หรือการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 5,739 คน คิดเป็นร้อยละ 33.49 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 4,281 คน คิดเป็นร้อยละ 24.98 ลำดับต่อมาคือ การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 3,726 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 และไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 2,749 คน คิดเป็นร้อยละ 16.04 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 2.82 และประเด็นที่มีการคอมเมนต์ (Comment) น้อยที่สุด ได้แก่ รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 0.84

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของจตุพร พรหมพันธุ์ มีการแชร์ (Share) ในส่วนของ การโพสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของจตุพร พรหมพันธุ์มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 629 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.63 รองลงมา

คือ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 357 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.49 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 342 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.55 การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.12 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 105 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.61 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.57

การกด Like ของผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของจตุพร พรหมพันธุ์มีการกด Like มากที่สุดในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 258,256 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมาคือ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 215,378 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.49 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 25,613 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.93 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก 12,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.50 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 4,358 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.83 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 2,435 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.46

ตารางที่ 4 จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ

ประเด็น	Post	ร้อยละ	Live	ร้อยละ	Comment	ร้อยละ	Share	ร้อยละ	Like	ร้อยละ
การปฏิเสธไม่รับรางวัลสุธรรมณูญ	31	22.14	10	31.25	9,736	28.15	486	27.66	175,305	22.95
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	47	33.57	4	12.5	15,439	44.64	792	45.07	355,268	46.51
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	27	19.28	4	12.5	8,281	23.95	104	5.91	225,423	29.51
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก	15	10.71	11	34.38	749	2.16	231	13.14	4,985	0.65
การบิดเบือนประชาธิปไตย	4	2.85	-	-	266	0.76	95	5.40	1,358	0.17
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน	16	11.42	3	9.38	113	0.32	49	2.78	1,435	0.18
รวม	140	100%	32	100%	34,584	100%	1,757	100%	763,774	100%

จากตารางที่ 4 พบว่า ฌัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (เลขาธิการกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ) (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กในประเด็นต่อต้านการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุดได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.57 รองลงมาคือ การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.14 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.28 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.42 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.71 การโพสต์ (Post) น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการปิดเป็นประชาธิปไตย มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.85

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของฌัฐวุฒิ ใสยเกื้อมากที่สุดได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.38 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.25 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติมีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.38 และน้อยที่สุดคือ ประเด็นการปิดเป็นประชาธิปไตยไม่มีการเคลื่อนไหวผ่านการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊ก ของฌัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการคอมเมนต์ (Comment) ในช่วงที่ฌัฐวุฒิ ใสยเกื้อ โพสต์ (Post) หรือ การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุดได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 15,439 คน คิดเป็นร้อยละ 44.64 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 9,736 คน คิดเป็นร้อยละ 28.15 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 8,281 คน คิดเป็นร้อยละ 23.95 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 749 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16 ประเด็นการปิดเป็นประชาธิปไตย มีจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 0.32

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊ก ของฌัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการแชร์ (Share) ในส่วนของการโพสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของฌัฐวุฒิ ใสยเกื้อมากที่สุดได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 792 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.07 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 486 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.66 ลำดับต่อมาคือประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 231 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.14

การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 104 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.91 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 95 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.40 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นรัฐธรรมนูญการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 49 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.58

การกด Like ของผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการกด Like มากที่สุดในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 355,268 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.51 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 225,423 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.51 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 175,305 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.95 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก 12,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.50 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 4,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.65 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 1,435 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.18 น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 1,358 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.1

ตารางที่ 5 จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของเพจ ไตจิราการ

ประเด็น	Post	ร้อยละ	Live	ร้อยละ	Comment	ร้อยละ	Share	ร้อยละ	Like	ร้อยละ
การปฏิเสธไม่รับรางวัลสุพรรณภูมิ	18	28.57	2	50.0	1,290	19.15	129	43.14	56,893	38.58
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	13	20.63	2	50.0	2,491	36.98	18	6.00	45,109	30.59
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	14	22.22	-	-	1,824	27.08	11	3.67	32,456	22.00
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก	12	19.04	-	-	749	11.12	82	27.42	8,385	5.68
การบิดเบือนประชาธิปไตย	2	3.17	-	-	170	2.52	21	7.00	1,844	1.25
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชน	4	6.34	-	-	211	3.13	38	12.70	2,761	1.87
รวม	63	100%	4	100%	6,735	100%	299	100%	147,448	100%

จากตารางที่ 5 พบว่า เหวง โตจิราการ (รองประธานกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ) (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กในประเด็นการต่อต้านการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุด ได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.22 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.63 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.34 น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.71

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของเหวง โตจิราการมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 และประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกไม่มีการเคลื่อนไหวผ่าน การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของเหวง โตจิราการมีการคอมเมนต์ (Comment) ในช่วงที่นายแพทย์เหวง โตจิราการมีการ โพสต์ (Post) หรือ การถ่ายทอดสดผ่านช่องทาง ในส่วนของเฟซบุ๊ก Live มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 2,491 คน คิดเป็นร้อยละ 36.98 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 1,824 คน คิดเป็นร้อยละ 27.08 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 1,290 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 3.13 น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 170คน คิดเป็นร้อยละ 2.52

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของนายเหวง โตจิราการมีการแชร์ (Share) ในส่วนของการโพสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของนายแพทย์เหวง โตจิราการมากที่สุดได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.14 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 82 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.42 ลำดับต่อมาคือประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 38 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.70 การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.00 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 18 ครั้ง

คิดเป็นร้อยละ 6.00 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.67

การกด Like ของผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของเพจ โตจิราการ มีการกด Like มากที่สุดในประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 56,893 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.58 รองลงมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 45,109 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.59 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 32,456 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.00 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 8,385 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.68 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 2,761 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.87 น้อยที่สุดได้แก่ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 1,844 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.25

ตารางที่ 6 จำนวนการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ (เฟซบุ๊ก) ของ ธิดา สุวรรณเศรษฐี

ประเด็น	Post	ร้อยละ	Live	ร้อยละ	Comment	ร้อยละ	Share	ร้อยละ	Like	ร้อยละ
การปฏิเสธไม่รับรางวัลสุพรรณภูมิ	25	22.52	1	9.10	3,278	28.19	37	27.00	23,648	25.83
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	22	19.81	6	54.54	4,068	35.00	22	16.05	37,019	40.43
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	16	14.41	4	36.36	2,169	18.65	14	10.21	18,240	19.92
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก	18	16.21	-	-	1,298	11.16	15	10.94	2,385	2.60
การบิดเบือนประชาธิปไตย	6	5.40	-	-	389	3.34	21	15.32	6,844	7.47
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน	24	21.62	-	-	423	3.63	28	20.43	3,411	3.72
รวม	111	100%	11	100%	11,625	100%	137	100%	91,547	100%

จากตารางที่ 6 พบว่า อาจารย์ธิดา สุววรรเศรษฐ์ (ที่ปรึกษากลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ) (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กในประเด็น การต่อต้านการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุด ได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.52 รองลงมาคือ รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.62 ประเด็น ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.81 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.21 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับ มาตรา 44 มีจำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.41 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.40

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของธิดา สุววรรเศรษฐ์มากที่สุด ได้แก่ ประเด็น ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54 และประเด็นการไม่เห็น ด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.10 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชน ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรี คนนอกไม่มีการเคลื่อนไหวผ่านการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของธิดา สุววรรเศรษฐ์มีการคอมเมนต์ (Comment) ในช่วงที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดา สุววรรเศรษฐ์ มีการ โพสต์ (Post) หรือ การถ่ายทอดสดผ่าน ช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 4,068 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 3,278 คน คิดเป็นร้อยละ 28.19 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 2,169 คน คิดเป็นร้อยละ 18.65 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 1,298 คน คิดเป็นร้อยละ 11.16 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 423 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.63 น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52

ผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของธิดา สุววรรเศรษฐ์มีการแชร์ (Share) ในส่วนของการโพสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการ ปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาคือ ประเด็น รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.43 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.05

การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.32 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับ นายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.94 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.21

การกด Like ของผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊กของธิดา สุววรรเศรษฐีมีการกด Like มากที่สุดในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติมีจำนวน 37,019 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.43 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 23,648 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.83 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 18,240 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.92 ประเด็น การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 6,844 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.47 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัด สิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 3,411 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.82 น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 2,385 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.60

กระบวนการของการสื่อสารแกนนำของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงความไม่รับร่าง รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร (Document research) โดยดูจากการโพสต์ความคิดเห็นของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แต่ละคนลงในช่องทางสื่อสารเฟซบุ๊กและนำเสนอผลการวิจัยเป็นตัวเลขและจำนวนร้อยละ แสดงประเด็นที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกกลุ่ม (Categories) ประเด็นที่แกนนำ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติแต่ละคนโพสต์ทั้งหมด 6 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก ประเด็น การบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน จากนั้นเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลขและการอธิบายความหมายของข้อมูลด้วยการ พรรณนาเพื่อให้เข้าใจง่ายดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบกระบวนการของการสื่อสารของแกนนำกลุ่มแนวร่วม ประชาธิปไตย
ต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในการ Post ประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ประเด็น	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	แหวง โตจิราการ	ธิดา สุวารศรีษฐ์	รวม
การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ	5 (6.32)	31 (39.24)	18 (22.78)	25 (31.64)	79 (100%)
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	17 (17.17)	47 (47.47)	13 (13.13)	22 (22.22)	99 (100%)
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	9 (16.66)	15 (27.77)	14 (25.92)	16 (29.62)	54 (100%)
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรี คนนอก	27 (37.5)	15 (20.83)	12 (16.66)	18 (25.0)	72 (100%)
การบิดเบือนประชาธิปไตย	28 (70.0)	4 (10.0)	2 (5.0)	6 (15.0)	40 (100%)
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนและสื่อมวลชน	15 (25.42)	16 (27.11)	4 (6.77)	24 (40.67)	59 (100%)

จากตารางที่ 7 เปรียบเทียบกระบวนการของการสื่อสารของแกนนำกลุ่มแนวร่วม
ประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในการ Post ประเด็นการแสดงเจตนา
ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ซึ่งประกอบไปด้วย จตุพร พรหมพันธุ์ ตำแหน่ง
(ประธานกลุ่ม นปช.) ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง (เลขาธิการกลุ่ม นปช.) แหวง โตจิราการ ตำแหน่ง
(รองประธาน นปช.) ธิดา สุวารศรีษฐ์ ตำแหน่ง (ที่ปรึกษา นปช.) ผลการศึกษาพบว่า ในประเด็น
การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการ Post ในประเด็นดังกล่าวมากที่สุดมีจำนวน

การโพสต์ 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.24 รองลงมาคือธิดา สุวรรเศรษฐ์จำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.64 เหวง ไตจิราการณ์จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.78 จตุพร พรหมพันธ์ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.32

ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาชาติ ญัฐวุฒิ ไสยเกื้อ มีการ Post ในประเด็นนี้มากที่สุดมีจำนวน 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.47 รองลงมาคือ ธิดา สุวรรเศรษฐ์ จำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.22 จตุพร พรหมพันธ์ จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.17 เหวง ไตจิราการณ์ จำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.13

ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ธิดา สุวรรเศรษฐ์ มีการ Post มากที่สุด จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.62 รองลงมาคือ ญัฐวุฒิ ไสยเกื้อ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.77 เหวง ไตจิราการณ์ จำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.92 จตุพร พรหมพันธ์ จำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.66

ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก นายจตุพร พรหมพันธ์ มีการ Post มากที่สุด 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดา สุวรรเศรษฐ์ จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.0 นายญัฐวุฒิ ไสยเกื้อ 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.83 นายแพทย์เหวง ไตจิราการณ์ จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.66

ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย จตุพร พรหมพันธ์ มีการ Post มากที่สุด 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือ ธิดา สุวรรเศรษฐ์ จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.0 ญัฐวุฒิ ไสยเกื้อ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.0 เหวง ไตจิราการณ์ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.0

ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ธิดา สุวรรเศรษฐ์ มีการ Post มากที่สุด จำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.67 รองลงมาคือ ญัฐวุฒิ ไสยเกื้อ จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.11 จตุพร พรหมพันธ์ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.42 เหวง ไตจิราการณ์ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.77

ประเด็นปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของญัฐวุฒิ ไสยเกื้อ มีการ Post มากที่สุดในประเด็นนี้ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวว่า“...ผมมีการพูดถึงเนื้อหาร่างรัฐธรรมนูญในฉบับคุณมีชัยทางช่อง Peach tv ในรายการเข้าใจตรงกันนะในช่วงเวลา 18.30 น. ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีที่จะออกอากาศทั้งหมด 13 ครั้งและมีการเชิญวิทยากร นักวิชาการ นักเคลื่อนไหว นักการเมืองผู้ที่มีความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญมาร่วมรายการซึ่งใช้ชื่อรายการพิเศษช่วงนี้ว่า

“ร่างรัฐธรรมนูญมีชัย ประเทศไทยเดินหน้าหรือถอยยาว สาเหตุที่ต้องทำแบบนี้เพราะฝ่ายตรงข้าม มีการใช้ช่องอิสระของตนเองเข้าไปจัดรายการเกี่ยวกับสาระรัฐธรรมนูญฉบับนี้ซะเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็เป็นคนบนเรือเป๊ะของกปปส. เท่านั้นแต่ทางกต.ก็ยังนิ่งเฉยในฐานะผู้รับผิดชอบเรื่องนี้ผม จึงต้องใช้ช่องทางโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่ออิสระของผมบ้างในการพูดถึงข้อเสียของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หลังจากผมประกาศออกไปทางช่องทางสื่อโทรทัศน์ในรายการเข้าใจตรงกันนะของผมนี่ก็ได้มีคำสั่ง จากคสช. อาศัยอำนาจมาตรา 44 ปิดช่อง Peach tv เป็นเวลา 30 วันซึ่งเป็นการวางแผนปิดปาก ฝ่ายเห็นต่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามตินี้.....”

“.....ในส่วนของกระบวนการสื่อสารผ่านช่องทางเฟซบุ๊กในประเด็นดังกล่าวนายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อได้กล่าวว่า..... “สื่อเฟซบุ๊กว่าตั้งแต่มีการปิดช่อง Peach tv ก็มีช่องทางนี้ที่สามารถจัด รายการของตนเองได้และมีผู้ติดตามรับชมรายการมากกว่าสื่อโทรทัศน์เป็นจำนวนมากซึ่ง ไม่ต้องกลัวการถูกปิดและจะสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเฟซบุ๊กตามแบบไหนตอบแบบนั้น เพราะเรื่องรัฐธรรมนูญต้องพูดกันได้ทุกช่องและทุกวิธีการแต่ก็เสี่ยงการถูกบล็อกเฟซบุ๊ก ได้จากอำนาจนอกระบบ...” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติพบว่า ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการ Post มากที่สุดในประเด็นนี้ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวว่า“....ผมรู้สึกเสียใจและเศร้าใจและสิ้นหวัง กับการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญของไทยเพราะเมื่อมองกระบวนการการลงประชามติของ ประเทศอังกฤษแล้วที่เป็นไปตามหลักสากลตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งเป็นการเปิดกว้างให้เสรีภาพ ประชาชนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแสดงออกและรณรงค์อย่างเสรีขณะที่การลงประชามติ ของไทยกำลังถูกจารึกให้เป็นประชามติที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนติดอันดับโลกเพราะปิดกั้น เสรีภาพของทั้งฝ่ายรับและไม่รับและบังคับให้ประชาชนคิดและพูดตามคณะกรรมการ ร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น....” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 พบว่า ธิดา สุวรรเศรษฐีมีการ Post มากที่สุด ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวว่า“.....เป้าหมายและเจตนารมณ์ในการเคลื่อนไหว ของคนเสื้อแดงมีอยู่ 3 อย่างด้วยกัน คือ ต่อต้านรัฐประหาร คัดค้านสงคราม ทวงความยุติธรรม เพราะสถานการณ์รัฐประหารก็ยังคงอยู่และพวกจารีตนิยมก็ยังอยากได้สงครามเราจึงคัดค้าน เพราะความยุติธรรมไม่ใช่แค่เรื่องคนที่ถูกจับกุมเพราะปัจจุบันการแสดงจุดยืนทางการเมือง ทำได้ยากมากเพราะสังคมยังไม่พร้อมตราบไต่ที่กฎหมายอยู่ที่ผู้มีอำนาจที่มาจากพรรคการเมือง จะทำสิ่งใดตามอัตตะวะวิสัยไม่ได้ ต้องทำตามภาวะวิสัยเท่านั้น....”

ในส่วนของกระบวนการสื่อสารผ่านช่องทางเฟซบุ๊กนั้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดา

สุวรวศรชฎีกล่าวว่า “.....ถ้าเป็นการใช้สื่อเพื่อติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคนเสื้อแดงนั้นการใช้สื่อของ นปช.จะใช้วิทยุชุมชน โทรทัศน์เป็นหลักแต่เมื่อสื่อกระแสหลักถูกยับยั้งก็จำเป็นต้องใช้สื่อ Social media แต่ก็ยังมีข้อจำกัดใช้ได้ผลกับชนชั้นกลางในเมืองกับชนชั้นสูงเท่านั้นในระดับรากหญ้า มีข้อจำกัดเรื่องเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ เทคโนโลยีและส่วนตัวไม่ค่อยชอบใช้เฟซบุ๊กสักเท่าไร แต่ก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะไม่มีช่องทางใดที่จะสื่อสารได้เพราะถูกปิดกั้นทุกช่องทาง.....”

(ธิดา สุวรวศรชฎี, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอกพบว่า จตุพร พรหมพันธุ์เป็นผู้ Post ในประเด็นนี้มากที่สุดดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวว่า“.....ผมเห็นว่าวิกฤตรัฐธรรมนูญในวันข้างหน้าถ้าเราไม่ได้นายกที่มาจากทางเลือกตั้งมันก็เป็นวิกฤตที่ไม่ไกล จากความจริงความเสียหายในอดีตไม่มีการนำกลับมาคิดโลกพัฒนาการแต่ประเทศถอยหลัง เพราะที่มาของสว.นายกที่มาจากอำนาจองค์กรอิสระคือวิกฤตที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วม เพราะว่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีกรรองรับการสืบทอดอำนาจอย่างสมบูรณ์ซึ่งน่าจะกลับไป ทบทวนเหตุการณ์ในอดีตรัฐธรรมนูญเมื่อปี 2534ที่เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬว่าเกิด จากอะไร.....”

ในส่วนของการระดมการสื่อสารผ่านช่องทางเฟซบุ๊กนั้นนายจตุพร พรหมพันธุ์กล่าวว่า “.....การที่กลุ่มนปช.เริ่มมาใช้สื่อเฟซบุ๊กในการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้นเนื่องจากสื่อทีวี และสื่ออื่น ๆ ถูกปิดกั้นหมดจึงเริ่มมาสนใจในการใช้เฟซบุ๊กและยังพบว่าในประเทศไทย มีผู้ใช้เฟซบุ๊กเกินครึ่งถึง 40 ล้านคน นับว่ามากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียนและก่อนหน้านี้ ก็มีการใช้ Youtube กันบ้างแต่ก็มีข้อยุ่งยากมากแต่เมื่อมาปรับปรุงก็ใช้กันได้อยู่เฟซบุ๊กนั้น ได้รับความนิยมนอย่างรวดเร็วแต่จะใช้เพื่อต่อต้านรัฐธรรมนูญฉบับนั้นทำไม่ได้เพียงแต่แสดง ความคิดเห็นของเนื้อหาเท่านั้น....” (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยพบว่าจตุพร พรหมพันธุ์มีการ Post ในประเด็นนี้ มากที่สุดดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวว่า“.....เรื่องรัฐธรรมนูญซึ่งทั้งที่มาและเนื้อหาไม่ เป็นประชาธิปไตยการรณรงค์ต่อต้านช่วยได้ในระดับหนึ่งเท่านั้นเพราะการลงมติสุดท้ายอยู่ที่คูหา ประชาชนไม่มีโอกาสได้คุมดูแลได้โดยรวมทั้งกลไกต่าง ๆ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ได้การจะรณรงค์โดยฝ่ายประชาชนไม่เห็นชอบกับรัฐธรรมนูญนี้ไม่สามารถทำได้แต่ฝ่ายสนับสนุน ทำได้ฝ่ายเดียวไม่ว่าจะเป็นกรรมการร่างสนช. คมช. คณะรัฐบาล จนกระทั่งมีการบูรณาการ ที่เรียกว่าศูนย์รักษาความสงบแห่งชาติแต่นั้นคือการใช้กลไกของรัฐร่วมกับกกต.เพื่อการรณรงค์ ฝ่ายเดียวนปช.และผู้ไม่เห็นด้วยไม่สามารถทำได้เต็มที่เพราะมีข้อจำกัด.....” (จตุพร

พรหมพันธ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนพบว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดา สุวรรเศรษฐ์เป็นผู้ Post ในประเด็นนี้มากที่สุดดังปรากฏในบทสัมภาษณ์เชิงลึกที่กล่าวว่า“.....การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญมาตรา 34, 35 และ 39 ที่ทาง กสทช.ได้มีการปิดช่อง Peach tv เป็นเวลา 30 วันนั้น เนื่องจากเนื้อหารายการส่ออัยยุ หรือสร้างความแตกแยกและขัดคำสั่งของคสช. เป็นสิ่งที่ปิดหูปิดตาปิดปากประชาชนเป็นอย่างมากซึ่งก่อนหน้านี้สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เคยออกแถลงการณ์เรียกร้องให้มีการปลดล็อคแต่ก็ไม่มีผลเพราะบ้านเมืองเป็นเผด็จการ....”

(ธิดา สุวรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การกด Like ในประเด็น
การแสดงความไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ประเด็น	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์	รวม
การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ	4,358 (1.67)	175,305 (67.37)	56,893 (21.86)	23,648 (9.08)	260,204 (100%)
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	258,256 (37.12)	355,268 (51.06)	45,109 (6.48)	37,019 (5.32)	695,692 (100%)
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	25,613 (8.48)	225,423 (74.70)	32,456 (10.75)	18,240 (6.04)	301,702 (100%)
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก	12,985 (45.18)	4,985 (17.34)	8,385 (29.17)	2,385 (8.29)	28,740 (100%)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเด็น	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์	รวม
การปิดเมืองประชาธิปไตย	215,378	1,358	1,844	6,844	225,424
	(95.54)	(0.60)	(0.81)	(3.03)	(14.81)
					(100%)
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน	2,435	1,435	2,761	3,411	10,042
	(24.24)	(14.28)	(27.49)	(33.96)	(0.65)
					(100%)

จากตารางที่ 8 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การกด Like ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติผู้วิชัยได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นหลักทั้ง 6 ประเด็นที่แกนนำแต่ละคนโพสต์ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผลการศึกษาค้นคว้ายอดรวมการกด Like ทั้งหมด จำนวน 1,521,834 ครั้งประเด็นที่มีสมาชิกเฟซบุ๊กเข้ามามีส่วนร่วมในการกด Like มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ คิดเป็นร้อยละ 45.71 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีคิดเป็นร้อยละ 19.82 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 17.09 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 14.81 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก คิดเป็นร้อยละ 1.88 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 0.65

ประเด็นที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกด Like ของแกนนำผลการศึกษาค้นคว้าประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีจำนวนกด Like ในประเด็นนี้มากที่สุดจำนวน 175,305 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.37 ครั้ง รองลงมาคือประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีจำนวน 355,268 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 51.06 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีจำนวน 225,423 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 74.70 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 12,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.18 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 215,378 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 95.54 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนของธิดา สุาวรเศรษฐี มีจำนวน 3,411 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.96

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การแสดงความคิดเห็นในประเด็น
การแสดงความไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ประเด็น	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์	รวม
การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ	484 (3.27)	9,736 (65.83)	1,290 (8.72)	3,278 (22.16)	14,788 (21.09) (100%)
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	5,739 (20.69)	15,439 (55.66)	2,491 (8.98)	4,068 (14.66)	27,737 (39.56) (100%)
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	4,281 (25.81)	8,281 (49.93)	1,824 (10.99)	2,196 (13.24)	16,582 (23.65) (100%)
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก	2,749 (49.57)	749 (13.50)	749 (13.50)	1,298 (23.40)	5,545 (7.90) (100%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ประเด็น	จุดพร พรหมพันธ์	ณัฐวุฒิ ไสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์	รวม
การบิดเบือนประชาธิปไตย	3,736	266	170	389	4,561
	(81.91)	(5.83)	(3.72)	(8.52)	(6.50)
					(100%)
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชน	145	113	211	423	892
	(16.25)	(12.66)	(23.65)	(47.42)	(1.27)
					(100%)

จากตารางที่ 9 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การแสดงความคิดเห็นในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นหลักทั้ง 6 ประเด็นที่แกนนำแต่ละคนโพสต์ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผลการศึกษาพบว่า ยอดรวมการแสดงความคิดเห็นมีจำนวน 70,105 ครั้ง ประเด็นที่มีสมาชิกเฟซบุ๊กเข้ามามีส่วนร่วมในการ Comment มากที่สุดได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของชาติ คิดเป็นร้อยละ 39.56 รองลงมาคือประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 คิดเป็นร้อยละ 23.65 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 21.09 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก คิดเป็นร้อยละ 7.90 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 6.50 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชนคิดเป็นร้อยละ 1.27

ประเด็นที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็น ของแกนนำผลการศึกษาพบว่า ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของถนัดสุวดี ไสยเกื้อ มีผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น จำนวน 9,736 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 65.83 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติของถนัดสุวดี ไสยเกื้อ มีผู้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน 15,439 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.66 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ของถนัดสุวดี ไสยเกื้อ มีจำนวน 8,281 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.93 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 2,749 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.57 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 3,736 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.91 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนของธิดา สุวาวเศรษฐี มีจำนวน 423 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.42

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในประเด็นการแสดงเจตนา
ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ประเด็น	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา ฐานารเศรฐ์	รวม
การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ	129 (16.51)	486 (62.22)	129 (16.51)	37 (4.73)	781 (20.66) (100%)
ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ	629 (43.05)	792 (54.20)	18 (1.23)	22 (1.50)	1,461 (38.65) (100%)
การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44	25 (16.23)	104 (67.53)	11 (7.14)	14 (9.09)	154 (4.07) (100%)
การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก	342 (51.04)	231 (34.47)	82 (12.23)	15 (2.23)	670 (17.72) (100%)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็น	จตุพร พรหมพันธุ์	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	เหวง โตจิราการ	ธิดา สุวรรเศรษฐ์	รวม
การปิดเมืองประชาธิปไตย	357	95	21	21	494
	(72.26)	(19.23)	(4.25)	(4.25)	(13.06)
					(100%)
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน	105	49	38	28	220
	(47.72)	(22.27)	(17.27)	(12.72)	(5.82)
					(100%)

จากตารางที่ 10 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การ Share ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นหลักทั้ง 6 ประเด็นที่แกนนำแต่ละคนโพสต์ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผลการศึกษพบว่ายอดรวมการ Share มีจำนวน 3,780 ครั้งประเด็นที่มีสมาชิกเฟซบุ๊กเข้ามามีส่วนร่วมในการ Share มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติคิดเป็นร้อยละ 38.65 รองลงมา คือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญคิดเป็นร้อยละ 20.66 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก คิดเป็นร้อยละ 17.72 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 13.06 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 5.82 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 คิดเป็นร้อยละ 4.07 ประเด็นที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมการ Share ของแกนนำผลการศึกษาพบว่าประเด็นที่ได้รับการ Share มากที่สุดได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีการ Share มากที่สุด 486 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.22 รองลงมาคือประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีจำนวน 792 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.20 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีจำนวน 104 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.53 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 342 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 51.04 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 357 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.26 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 105 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.72 จากผลการวิจัยในตารางที่ 10 ผู้วิจัยได้สรุปการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กในการกด Like comment share ออกเป็นตารางเพื่อให้เข้าใจง่ายดังนี้

ตารางที่ 11 สรุปการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กในการกด Like Comment Share

การเข้ามามีส่วนร่วม	ประเด็น	รายชื่อแกนนำ	จำนวน	ร้อยละ
Like	ความไม่น่าเชื่อถือของ ประชาชาติ	-	1,521,834	45.71
	การปฏิเสธไม่รับร่าง รัฐธรรมนูญ	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	175,305	67.37
Comment	ความไม่น่าเชื่อถือ ของประชาชาติ	-	70,105	39.56
	การปฏิเสธไม่รับร่าง รัฐธรรมนูญ	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	9,736	65.83
Share	ความไม่น่าเชื่อถือ ของประชาชาติ	-	3,780	38.65
	การปฏิเสธไม่รับร่าง รัฐธรรมนูญ	ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ	486	62.22

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) กรณีศึกษาการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการของการสื่อสารแกนนำของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊ก ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth-interview) สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยกำหนดแนวคำถามไว้ล่วงหน้า เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) และใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Document research) โดยการศึกษาเอกสารเนื้อหาในเฟซบุ๊กของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ จตุพร พรหมพันธุ์ ตำแหน่ง (ประธานกลุ่ม นปช.) ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง (เลขาธิการกลุ่ม นปช.) เหวง โตจิราการ ตำแหน่ง (รองประธาน นปช.) ธิดา สุววรรเศรฐ์ ตำแหน่ง (ที่ปรึกษา นปช.) ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ประกอบไปด้วย การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก การบิดเบือนประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนโดยเริ่มศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2559 จนถึงวันที่ 31 กันยายน พ.ศ. 2559 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 122 วันผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทฤษฎี S -M -C -R ของเบอร์โกลและนำเสนอผลงานวิจัยเป็นลักษณะของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analysis description) ผ่านกรอบแนวคิดและทฤษฎี

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นมาและบทบาทของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.)

การเกิดรัฐประหาร 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ในอดีตที่ผ่านมาสาเหตุเกิดจาก

การฉีกรัฐธรรมนูญฉบับปีพุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้และสมบูรณ์ที่สุดเมื่อมีการการเกิดรัฐประหารและฉีกรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนทำให้กลุ่มนักกิจกรรมและประชาชนผู้รักประชาธิปไตยออกมาแสดงพลังต่อต้านการทำรัฐประหารแม้จะมีการประกาศกฎอัยการศึกการเกิดรัฐประหารที่นำโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งมีพลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน เป็นหัวหน้าคณะภายหลังจากนั้นได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ การทำรัฐประหารครั้งนี้ยังโค่นล้มรัฐบาลที่มีจากระบอบประชาธิปไตยจากการเลือกตั้งของประชาชนคือพ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งสร้างความไม่พอใจกับกลุ่มคนและประชาชนเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นจึงได้มีการจัดกิจกรรมทางการเมืองขึ้นภายใต้ชื่อต่าง ๆ เช่น กลุ่มคนวันเสาร์ไม่เอาเผด็จการ หลังจากนั้นกลุ่มนักการเมืองสังกัดพรรคเพื่อไทยก็เริ่มมีการออกมาเคลื่อนไหวบนท้องถนนเนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหารและฉีกรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 และเนื่องด้วยความพร้อมในการระดมคนที่ชื่นชอบพรรคเพื่อไทยและรักนายท.ทักษิณ ชินวัตรและระดมทุนในการแสดงความเคลื่อนไหวทางการเมืองพร้อมทั้งตั้งชื่อการชุมนุมครั้งนี้ว่าแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.)

เมื่อสถานการณ์การเมืองที่เปลี่ยนไปหลังจากที่มีการยึดอำนาจจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อรวมตัวกันต่อต้านรัฐประหารและนายกที่มาจากรัฐประหารและแต่งตั้งจากเผด็จการทหารคือพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์และในช่วงเวลานั้นประเทศไทยไม่มีรัฐธรรมนูญจึงได้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นเป็นรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 และผ่านการทำประชามติเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์การเมืองไทยด้วยคะแนนรับรอง 14 ล้านเสียงที่เห็นด้วยและ 10 ล้านเสียงไม่รับรองรัฐธรรมนูญฉบับนี้หลังจากนั้นวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 การเลือกตั้งเกิดขึ้นและพรรคพลังประชาชนเป็นฝ่ายชนะนำโดยนายสมัคร สุนทรเวช หลังจากนั้นกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยก็ได้มีการเคลื่อนไหวอีกครั้งจนนายสมัคร สุนทรเวช ถูกปลดจากอำนาจศาลรัฐธรรมนูญต่อมาผลจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มพันธมิตรจึงได้มีรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติกลับมาชุมนุมอีกครั้งและเป็นการชุมนุมที่นำโดยนายวีระ มุสิกพงศ์ (ประธาน นปช.) ณ์ัฐวุฒิ ใสยเกื้อ(เลขาธิการและโฆษก) นายแพทย์เหวง โตจิราการ (กรรมการ) จตุพร พรหมพันธุ์ (กรรมการ) ภายหลังได้เปลี่ยนเป็นอาจารย์ธิดา สุวารเศรษฐ์เป็น (ประธาน นปช)

การประชุมเรียกร้องของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติมีคือ ให้เร่งรัดดำเนินคดีกับกลุ่มพันธมิตรเพื่อประชาชนปลด กษัตริย์ ภิรมณ์ออกจากรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 การเรียกร้องไม่เป็นผลจึงเกิดการประท้วงการต่างประเทศแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2550 การเรียกร้องไม่เป็นผลจึงเกิดการสลายการประชุมเกิดขึ้นที่แยกราชประสงค์หลังจากนั้นนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะจึงประกาศยุบสภาและมีการเลือกตั้งใหม่เกิดขึ้นจนปี พ.ศ. 2554 ได้มีนายคนใหม่คือนางสาวยิ่งลักษณ์ 4 ชินวัตรและมีส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อเป็นกลุ่มคนเสื้อแดงได้แก่ นายจตุพร พรหมพันธุ์ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ นายแพทย์เหวง โตจิราการ หลังจากนั้นนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและในช่วงนั้นได้มีการเสนอพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมซึ่งครอบคลุมตั้งแต่เหตุการณ์ที่รัฐประหาร พ.ศ. 2549 จนเกิดการชุมนุมประท้วงต่อต้านพรบ.นิรโทษกรรมเกิดขึ้นโดยแกนนำของกปปส. นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ และมีการชุมนุมตอบโต้ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติขึ้นเช่นกันนำโดย อาจารย์ธิดา สุวารเศียร นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ นายจตุพร พรหมพันธุ์ นายแพทย์เหวง โตจิราการ การประท้วงดังกล่าวมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นจนรัฐบาลประกาศยุบสภาและเกิดการยึดอำนาจจากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาและประกาศตั้งคณะรักษาความสงบแห่งชาติและใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรชั่วคราว พ.ศ. 2557 ซึ่งได้บัญญัติอำนาจมาตรา 44 ใช้แทนกฎอัยการศึกในเวลานั้นมีการออกคำสั่งให้ช่องโทรทัศน์ดาวเทียมหลายแห่งระงับการออกอากาศรวมถึงช่องยูดีทีทีวี หลังจากนั้นช่องยูดีทีทีวีได้กลับมาออกอากาศอีกครั้ง โดยเปลี่ยนชื่อเป็นช่องพีชทีวีและผู้ดำเนินรายการก็เป็นแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติในช่วงเวลานั้นรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคสช.) ได้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ ปี พ.ศ. 2559 ขึ้นการร่างรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นพร้อมเสียงวิพากษ์วิจารณ์และการต่อต้านจากหลายฝ่ายโดยเฉพาะแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติผ่านช่องพีชทีวีจนมีการปิดสถานีในที่สุดและแกนนำนปช. ได้เปลี่ยนช่องทางมาใช้เฟซบุ๊กแทนสื่อโทรทัศน์ที่ถูกปิดลงไป

สำหรับบทบาทแกนนำที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างท่านแรกคือนายจตุพร พรหมพันธุ์ พบว่า นายจตุพร พรหมพันธุ์ เกิดจากการเป็นผู้นำนักศึกษาช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 และสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขารัฐศาสตร์บัณฑิตเคยดำรงตำแหน่งเป็นอดีตโฆษกพรรคเพื่อไทยและอดีต ส.ส. ระบบบัญชีรายชื่อของพรรคและเคยขึ้นเวทีปราศรัยกับเพื่อน ๆ นักศึกษาและเป็นผู้ก่อตั้งพรรคศรัทธาธรรม เป็นที่รู้จักกันดีในสมัยเรียนว่า “ตุ๋ ศรัทธาธรรม” เป็นฐานกำลังเคลื่อนไหวและให้กำลังใจ

พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายจตุพร พรหมพันธุ์เข้าสู่วงการทางการเมืองครั้งแรกในสังกัดพรรคพลังธรรมในช่วงที่มีนายไชยวัฒน์ ลินสุวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรคและเริ่มมีความใกล้ชิดกับนายภูมิธรรม เวชยชัย รองประธานมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคมซึ่งต่อมานายจตุพร พรหมพันธุ์ได้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งพรรคไทยรักไทย บทบาททางการเมืองของนายจตุพร พรหมพันธุ์ จตุพรเคยดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการของประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมัยรัฐบาลทักษิณ 1 ต่อมาเข้าร่วมเป็น 1 ใน 8 แกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ที่เคลื่อนไหวต่อต้าน คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ ต่อมาได้เข้าสังกัดกับพรรคพลังประชาชนพร้อมกับลงรับสมัคร ส.ส. ในระบบสัดส่วนลำดับที่ 4 ของกลุ่ม 6 ที่ประกอบด้วยพื้นที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ และได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในสมัยแรก

ในปี พ.ศ. 2551 จตุพรเป็นหนึ่งในพิธีกรรายการความจริงวันนี้ ทางเอ็นบีทีโดยร่วมกับ วีระ มุสิกพงศ์ และณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ เพื่อตอบโต้และวิพากษ์วิจารณ์การเคลื่อนไหวของพันธมิตรฯ หลังการยุบพรรคพลังประชาชน และการจัดตั้งรัฐบาล โดยการนำของพรรคประชาธิปัตย์ จตุพรทำหน้าที่สมาชิกฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และยังคงร่วมงานกับกลุ่ม นปช. อย่างต่อเนื่อง โดยร่วมขึ้นปราศรัยในฐานะแกนนำ ภายหลังจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบของกลุ่ม นปช. เมษายน พ.ศ. 2552 จตุพรถูกออกหมายจับพร้อมกับแกนนำคนอื่น ๆ ในวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2552 การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แดงทั้งแผ่นดิน พ.ศ. 2553 จตุพรเข้าร่วมชุมนุมในครั้งนี้อย่างเต็มที่ และถูกออกหมายจับเมื่อการชุมนุมสิ้นสุดลง โดยใช้ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกันตัวไปและในปี พ.ศ. 2559 เป็นแกนนำในการแสดงเจตนาปฏิเสศไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง เลขานุการกลุ่ม นปช. สำเร็จการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ณัฐวุฒิเริ่มมีชื่อเสียงในวงการนักพูดด้วยการเป็นนักได้วาทีผู้แทนโรงเรียนจนเป็นแชมป์รายการได้คารมมัธยมศึกษา ทางไทยทีวีสีช่อง 3 โดยในรอบรองชนะเลิศ พบกับทีมโรงเรียนเทพศิรินทร์ ซึ่งมีสุพจน์ พงษ์พรรณเจริญ ชื่อเล่น ตุเรียน และสมเกียรติ จันทร์พราหมณ์ ชื่อเล่น เสนาลิง ร่วมแข่งขันด้วย ต่อมาจึงเริ่มต้นอาชีพนักพูด โดยเป็นนักอบรมการพูด กับบริษัท อัดมกรู๊ป จำกัด ของอภิชาติ ดำดี จากนั้นก็ร่วมได้วาทีในรายการทีวีวาที ทางช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เป็นบางโอกาส และต่อมาเป็นดารา ประจำรายการสภาโຈ้ก และรัฐบาลหุ่น ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี โดยเป็นเงาเสียงของไตรรงค์ สุวรรณคีรี ณัฐวุฒิเข้าสู่สังกัดพรรคไทยรักไทย โดยร่วมทีมปราศรัยล่วงหน้าของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และได้รับแต่งตั้งเป็น

หนึ่งในคณะทำงานโฆษกพรรคไทยรักไทย ต่อมา พรรคคัดเลือกให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549 และได้รับเลือกเป็น ส.ส. แต่เกิดการรัฐประหาร 19 กันยายนขึ้นเสียก่อนเมื่อปี พ.ศ. 2549 และเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2549 ญัฐวุฒิ ร่วมกับวีระ มุสิกพงศ์ และจตุพร พรหมพันธุ์เดินทางมาพบกันยังที่ทำการพรรคเพื่อไทย เพื่อแถลงข่าวต่อต้านการรัฐประหาร ต่อมาช่วงต้นปี พ.ศ. 2550 สถานีโทรทัศน์พีทีวีถูกปิดกั้น สัญญาณดาวเทียม จนไม่สามารถออกอากาศได้ ผู้บริหารและผู้จัดรายการจึงออกมาปราศรัยที่ท้องสนามหลวงจนกระทั่งร่วมกับหลายองค์กรประชาธิปไตยภาคประชาชน จัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรหลักภายใต้ชื่อ แนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ในเวลาต่อมา โดยญัฐวุฒิเข้ารับตำแหน่งเป็นแกนนำคนหนึ่ง และขึ้นปราศรัยต่อต้านคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ และรัฐบาล พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ มาโดยตลอดราวกลางปี พ.ศ. 2550 ญัฐวุฒิเข้าสังกัดพรรคพลังประชาชน พร้อมลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.ระบบสัดส่วน กลุ่มที่ 8 พื้นที่จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จากนั้นจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็น รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลที่นำโดยสมัคร สุนทรเวช และหลังจากที่สมชาย วงศ์สวัสดิ์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ญัฐวุฒิก็ได้รับการแต่งตั้งเป็น โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลชุดนี้

ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 นายญัฐวุฒิเป็นผู้ร่วมดำเนินรายการความจริงวันนี้ ซึ่งผลิตโดย บจก.เพื่อนพ้องน้องพี่ และออกอากาศสดทางสถานีโทรทัศน์เอ็นบีที ร่วมกับวีระ และจตุพร แต่เมื่อรัฐบาลสมชาย วงศ์สวัสดิ์ มอบหมายให้นายญัฐวุฒิ เข้าดำรงตำแหน่งโฆษกรัฐบาล นายก่อแก้ว พิกุลทอง จึงเข้ามาเป็นผู้ดำเนินรายการแทน แต่เมื่อพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 แล้ว ญัฐวุฒิก็กลับมาดำเนินรายการอีกครั้ง จนต้องยุติการดำเนินรายการทางเอ็นบีที เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ปีเดียวกัน จากนั้นเมื่อปี พ.ศ. 2552 รายการนี้กลับมาออกอากาศอีกครั้ง ทางสถานีประชาธิปไตย (19 มกราคม-25 มีนาคม) และสถานีประชาชน (15 กรกฎาคม-12 มีนาคม พ.ศ. 2553) ตามลำดับหลังจากรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์สิ้นสุดลง นปก. จึงเปลี่ยนชื่อองค์กรใหม่เป็น แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ และเปลี่ยนชื่อย่อเป็น นปช. โดยญัฐวุฒิยังเป็นแกนนำอยู่ตามเดิม และหลังเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศไทย เมษายน พ.ศ. 2552 ในรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เมื่อปี พ.ศ. 2552 ซึ่งญัฐวุฒิ ถูกควบคุมตัว พร้อมกับวีระ มุสิกพงศ์ นายแพทย์เหวง โตจิราการ และแกนนำคนอื่น ๆ ในข้อหา ก่อการร้ายหลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2557 ญัฐวุฒิเข้าเป็นผู้ร่วมดำเนินรายการ "เข้าใจตรงกันนะ" ทางสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมพีชทีวี โดยเริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 กันยายน

พ.ศ. 2557 ในทุกวันจันทร์ถึงพฤหัสบดี เวลา 21:00-22:00 น. (ต่อมา หลังจากมีคำสั่งศาลปกครอง ให้พีชทีวีออกอากาศต่อไปได้หลังเพิกถอนใบอนุญาต รายการก็ปรับเวลามาเป็น วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18:20-19:10 น. แทนที่รายการมองไกลของนายจตุพร พรหมพันธุ์) โดยระยะแรกจะเป็น การสนทนาโดยมีพิธีกรทำหน้าที่ดำเนินรายการ และในปีพ.ศ. 2559 เป็นแกนนำในการแสดงเจตนาปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

นาง โฉมจิราการ ตำแหน่ง รองประธาน นปช. สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดลนายแพทย์ 14 ตุลา พ.ศ. 2516 เคยหนีเข้าป่าในยุค "ขบวนการประชาชน" 6 ตุลา พ.ศ. 2519 มีชื่อจัดตั้งว่า "สหายเข้ม" และมีสายสัมพันธ์อันดีกับ นายแพทย์ พรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช อดีตเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในฐานะเป็นศิษย์ผู้พี่ ชีวิตส่วนตัว สมรสกับผู้ช่วยศาสตราจารย์เกศชกรหญิง ธิดา ถาวรเศรษฐี มีบุตรธิดา 2 คน คือ นางสาวมัชฌิมา โฉมจิราการ และนายสลักธรรม โฉมจิราการ นายแพทย์หญิง กลับมามีบทบาทในเวทีการเมืองภาคประชาชนอีกครั้ง ในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 จากการเป็นแกนนำสมาพันธ์ประชาธิปไตย ร่วมกับ นายแพทย์ สันต์ หัตถิรัตน์ และนางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ เคยร่วมกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในการเคลื่อนไหวต่อต้าน พล.อ.สุจินดา คราประยูร จนเป็นผลสำเร็จ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2549 เคยขึ้นเวทีปราศรัยต่อต้าน พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ร่วมกับกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เป็นผู้ร่วมคัดค้านรัฐบาลพรรคไทยรักไทย ในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และต่อมาหลังรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2549

นาง ได้ประท้วงต่อต้านคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ซึ่งได้ทำการยกเลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 โดยเข้าร่วมกับกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (นปก.) ขึ้นเวทีปราศรัยต่อต้าน คปค. ซึ่งแปรสถานะเป็น คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) นาง โฉมจิราการ เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ สังกัดพรรคเพื่อไทย เป็นแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แดงทั้งแผ่นดิน และแกนนำสมาพันธ์ประชาธิปไตยนายแพทย์หญิง ร่วมเป็นแกนนำแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) แดงทั้งแผ่นดิน ซึ่งมีการปรับโครงสร้างการบริหารใหม่ให้มีความเป็นเอกภาพมากขึ้นบทบาททางด้านพิธีกรรม การจัดรายการ คู่กับหมอหวง ทุกวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 21.00-22.00 น. ทางสถานีประชาชน พีเพิลแซนแนลปัจจุบันเป็นวิทยากรประจำรายการ เดินหน้าต่อไป ออกอากาศในวันจันทร์-ศุกร์ ช่วงบ่ายทางพีชทีวีและในปี พ.ศ. 2559 เป็นแกนนำในการแสดงเจตนาปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

ธิดา ถาวรเศรษฐ์ที่ปรึกษา นปช. และเป็นหนึ่งในแนวร่วมในเหตุการณ์ 14 ตุลา และเหตุการณ์ 6 ตุลา เคยเป็นหนึ่งในแนวร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยใช้นามว่า "สหายปุ่น" สมรสกับนายแพทย์ เหวง โตจิราการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย มีบุตร 2 คน คือ มัชฌิมา โตจิราการ และสลักธรรม โตจิราการ ธิดา ถาวรเศรษฐ์ เริ่มรับราชการเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อมาจึงได้ย้ายมาสอนประจำที่ มหาวิทยาลัยมหิดลในช่วงปลายปี พ.ศ. 2553 ขณะที่แกนนำ นปช. ถูกจับกุมตัวและ ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ทำให้ ธิดา ถาวรเศรษฐ์ ได้รับการคัดเลือกให้เข้ามาทำหน้าที่รักษาการ ประธาน นปช. เพื่อทำหน้าที่ประสานงานในช่วงดังกล่าวและในปี พ.ศ. 2559 เป็นแกนนำในการแสดงเจตนาปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559

องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ ผลการศึกษาพบว่า จตุพร พรหมพันธุ์ เป็นนักต่อสู้ทางการเมืองและมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่ชัดเจน เป็นนักสื่อสารที่พูดตรง มีความยึดมั่นในหลักคุณธรรมและนิติธรรม

ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีพื้นฐานเป็นนักพูดและเป็นนักปาฐกถาอยู่แล้วจุดเด่นของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ คือ เป็นนักพูดที่เมื่อขึ้นเวทีปราศรัยจะมีถ้อยคำสำนวนจูงใจในการพูดทุกครั้งและเป็นคำพูดที่ฟังง่ายมีการวิเคราะห์ผู้ฟังว่าเป็นใครจึงทำให้มีเสน่ห์ในการสื่อสาร เป็นผู้ที่เรียบง่ายและตรงไปตรงมาในการกระทำและคำพูดและระมัดระวังคำพูดของตัวเองและมีหลักวิชาการมาอ้างอิงทุกครั้งในการปราศรัย

เหวง โตจิราการ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มมีเหตุมีผลและคิดอย่างเป็นระบบ สื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีกว่าแกนนำท่านอื่นเป็นนักกฎหมายของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ มีหลักวิชาการในการสื่อสาร

ธิดา ถาวรเศรษฐ์ เป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยมหิดลและเป็นที่ปรึกษานปช. บุคลิกภาพเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเองสูงมากจนบางครั้งไม่รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกหรือแกนนำที่ร่วมต่อสู้และเชื่อมั่นในตัวเองสูงเป็นนักคิดนักวางแผนของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ

จากการศึกษากระบวนการของสื่อสารแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ผ่านเฟซบุ๊กในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 พบว่า แกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติได้มีการใช้ช่องทางเฟซบุ๊กในการแสดงความคิดเห็นในร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 เนื่องจาก

สื่อโทรทัศน์ของพีชทีวีได้มีคำสั่งจากคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติใช้อำนาจมาตรา 44 ให้ทางกสทช. สั่งปิดสถานีจึงไม่มีช่องทางในการสื่อสารกับประชาชนซึ่งในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงเจตนาปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2559 มีประเด็นที่น่าสนใจ 6 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 การไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน เมื่อศึกษาเอกสารเนื้อหาจากเฟซบุ๊กจึงได้พบว่าแกนนำแต่ละท่านมีการ Post และถ่ายทอดสดทาง เฟซบุ๊ก Live ในจำนวนการโพสต์ที่แตกต่างกันซึ่งสรุปได้ดังนี้

จตุพร พรหมพันธุ์ (ประธานกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก ในประเด็นต่อต้านการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุด ได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวนการโพสต์ทั้งหมด 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.72 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีการโพสต์ (Post) จำนวน 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.73 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติมีการโพสต์ (Post) จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.83 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.85 ในส่วนของการโพสต์ (Post) ที่น้อยที่สุดได้แก่ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีการโพสต์ (Post) จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.95

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของจตุพร พรหมพันธุ์มากที่สุดได้แก่ ประเด็นการไม่รับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.18 รองลงมาคือประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18.18 ลำดับต่อมาคือประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.90 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.63 และน้อยที่สุดคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.54 และ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.54 ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน

ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (เลขาธิการกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก ในประเด็นต่อต้านการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุด ได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ

มีจำนวน 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.57 รองลงมาคือ การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.14 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.28 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.42 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.71 การโพสต์ (Post) น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.85

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของณัฐวุฒิ ไสยเกื้อมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.38 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.25 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.38 และน้อยที่สุดคือประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยไม่มีการเคลื่อนไหวผ่านการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live

แหวง ไตจิราการ (รองประธานกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊กในประเด็นการต่อต้านการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุดได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือ การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.22 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.63 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.34 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.71

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของแหวง ไตจิราการมากที่สุดได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 และประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติมีจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 เท่ากัน ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกไม่มีการเคลื่อนไหวผ่านการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live

ธิดา สุวารเศรษฐ์ (ที่ปรึกษากลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ) (นปช.) มีการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์เฟซบุ๊ก ในประเด็นการต่อต้านการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญมากที่สุดได้แก่ การโพสต์ (Post) ในประเด็นปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน

25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.52 รองลงมาคือรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.62 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.81 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.21 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.41 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.40

การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของธิดา สุวรรเศรษฐ์มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.54 และประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 36.36 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 9.10 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก ไม่มีการเคลื่อนไหวผ่านการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live

จากการศึกษาสมาชิกเฟซบุ๊กของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการ Like Comment Share พบว่า

จตุพร พรหมพันธุ์ มีการกด Like มากที่สุดในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 258,256 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.75 รองลงมาคือ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 215,378 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.49 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 25,613 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.93 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก 12,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.50 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 4,358 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.83 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 2,435 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.46

การแสดงความคิดเห็น (Comment) ของจตุพร พรหมพันธุ์ มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 5,739 คน คิดเป็นร้อยละ 33.49 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 4,281 คน คิดเป็นร้อยละ 24.98 ลำดับต่อมาคือ การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 3,726 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 และไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 2,749 คน คิดเป็นร้อยละ 16.04 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 2.82 และประเด็นที่มีการคอมเมนต์ (Comment) น้อยที่สุด ได้แก่ รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 0.84

การแชร์ (Share) ของจตุพร พรหมพันธุ์มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของ
 ประชาชาติมีจำนวน 629 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.63 รองลงมาคือ ประเด็นการบิดเบือน
 ประชาธิปไตยมีจำนวน 357 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.49 ลำดับต่อมาคือประเด็นการไม่เห็นด้วยกับ
 นายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 342 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.55 การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ
 มีจำนวน 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.12 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและ
 สื่อมวลชน มีจำนวน 105 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.61 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุด ได้แก่
 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.57

การกด Like ของผู้รับสารที่เป็นสมาชิกในเฟซบุ๊ก ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ
 มีการกด Like มากที่สุดในประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาชาติ มีจำนวน 355,268 ครั้ง
 คิดเป็นร้อยละ 46.51 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 225,423 ครั้ง
 คิดเป็นร้อยละ 29.51 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 175,305 ครั้ง คิดเป็น
 ร้อยละ 22.95 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก 12,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.50
 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 4,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.65 ประเด็น
 รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 1,435 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ
 0.18 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 1,358 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 0.1
 การคอมเมนต์ (Comment) ของสมาชิกเฟซบุ๊กในช่วงที่ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ โฟสต์ (Post) หรือ
 การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุดได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาชาติ
 มีจำนวน 15,439 คน คิดเป็นร้อยละ 44.64 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ
 มีจำนวน 9,736 คน คิดเป็นร้อยละ 28.15 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 8,281
 คน คิดเป็นร้อยละ 23.95 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 749 คน
 คิดเป็นร้อยละ 2.16 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 0.76
 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 113
 คน คิดเป็นร้อยละ 0.32

การแชร์ (Share) ในส่วนของการโพสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก
 Live ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาชาติ มีจำนวน 792
 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.07รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 486 ครั้ง
 คิดเป็นร้อยละ 27.66 ลำดับต่อมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน
 231 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.14 การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 104 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ
 5.91 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 95 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.40 และการแชร์

(Share) ที่น้อยที่สุด ได้แก่ ประเด็นรัฐธรรมนูญการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 49 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.58

การกด Like ของสมาชิกในเฟซบุ๊ก เหวง โตจิราการมากที่สุดในประเด็น การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 56,893 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.58 รองลงมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 45,109 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.59 ประเด็น การไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 32,456 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.00 ประเด็นการไม่เห็นด้วย กับนายกรัฐมนตรีคนนอก 8,385 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.68 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 2,761 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.87 น้อยที่สุดได้แก่ประเด็น การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 1,844 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 1.25

การแสดงความคิดเห็น (Comment) ในช่วงที่เหวง โตจิราการมีการ โฟสต์ (Post) หรือ การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุดได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 2,491 คน คิดเป็นร้อยละ 36.98 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มี จำนวน 1,824 คน คิดเป็นร้อยละ 27.08 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 1,290 คน คิดเป็นร้อยละ 11.12 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนมี จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 3.13 น้อยที่สุดได้แก่ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยมีจำนวน 170คน คิดเป็นร้อยละ 2.52

การแชร์ (Share) ในส่วนของการโฟสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของเหวง โตจิราการมากที่สุดได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 129 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.14 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 82 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.42 ลำดับต่อมาคือประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชน มีจำนวน 38 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.70 การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.00 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ มีจำนวน 18 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 6.00 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.67

การกด Like ของสมาชิกในเฟซบุ๊ก ของธิดา สุวรรณเศรษฐีมีการกด Like มากที่สุดใน ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติมีจำนวน 37,019 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.43 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 23,648 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.83 ประเด็นการ ไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 18,240 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.92 ประเด็นการบิดเบือน ประชาธิปไตยมีจำนวน 6,844 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.47 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพ

ของประชาชนและสื่อมวลชนมีจำนวน 3,411 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.82 น้อยที่สุดได้แก่ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 2,385 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.60

การแสดงความคิดเห็น (Comment) ติดา สุวรรณเศรษฐีมีการ โฟสต์ (Post) หรือ การถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาตติ มีจำนวน 4,068 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวน 3,278 คน คิดเป็นร้อยละ 28.19 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 2,169 คน คิดเป็นร้อยละ 18.65 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก มีจำนวน 1,298 คน คิดเป็นร้อยละ 11.16 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน และสื่อมวลชน มีจำนวน 423 คน คิดเป็นร้อยละ 3.63 น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52

การแชร์ (Share) การโพสต์ (Post) และการถ่ายทอดสดผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Live ของ ติดา สุวรรณเศรษฐีมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวน 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.00 รองลงมาคือ ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน มีจำนวน 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.43 ลำดับต่อมาคือประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาตติ มีจำนวน 22 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.05 การบิดเบือนประชาธิปไตย มีจำนวน 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.32 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมีจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.94 และการแชร์ (Share) ที่น้อยที่สุดได้แก่ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 มีจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.21

2. เปรียบเทียบกระบวนการของการสื่อสารของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในการ Post ประเด็นการแสดงความไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาตติ พ.ศ. 2559 ซึ่งประกอบไปด้วย จตุพร พรหมพันธุ์ ตำแหน่ง (ประธานกลุ่ม นปช.) ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ ตำแหน่ง (เลขาธิการกลุ่ม นปช.) เหวง โตจิราการ ตำแหน่ง (รองประธาน นปช.) ติดา สุวรรณเศรษฐี ตำแหน่ง (ที่ปรึกษา นปช.) ผลการศึกษาพบว่า

2.1 ในประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการ Post ในประเด็นดังกล่าวมากที่สุด มีจำนวนการโพสต์ 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.24 รองลงมาคือ อาจารย์ติดา สุวรรณเศรษฐี จำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.64 เหวง โตจิราการณ์ จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.78 จตุพร พรหมพันธุ์ จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.32

2.2 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาตติณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีการ Post ในประเด็นนี้มากที่สุด มีจำนวน 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.47 รองลงมาคือ ติดา สุวรรณเศรษฐี จำนวน 22 ครั้ง

คิดเป็นร้อยละ 22.22 นายจตุพร พรหมพันธุ์ จำนวน 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.17
 เหวง โตจิราการจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.13

2.3 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ธิดา สุววรรเศรษฐ์มีการ Post มากที่สุด
 จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.62 รองลงมาคือ ณ์ัฐวุฒิ ไสยเกื้อ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็น
 ร้อยละ 27.77 เหวง โตจิราการ จำนวน 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.92 จตุพร พรหมพันธุ์ จำนวน
 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.66

2.4 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกจตุพร พรหมพันธุ์ มีการ Post
 มากที่สุด 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ธิดา สุววรรเศรษฐ์ จำนวน 18 ครั้ง คิดเป็น
 ร้อยละ 25.0 ณ์ัฐวุฒิ ไสยเกื้อ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.83 เหวง โตจิราการ จำนวน 12
 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.66

2.5 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยจตุพร พรหมพันธุ์มีการ Post มากที่สุด 28
 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาคือ ธิดา สุววรรเศรษฐ์ จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.0
 ณ์ัฐวุฒิ ไสยเกื้อ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.0 เหวง โตจิราการ จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ
 5.0

2.6 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนธิดา
 สุววรรเศรษฐ์ มีการ Post มากที่สุด จำนวน 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.67 รองลงมาคือ ณ์ัฐวุฒิ
 ไสยเกื้อ จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.11 จตุพร พรหมพันธุ์ จำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ
 25.42 เหวง โตจิราการ จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.77

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กกลุ่ม
 แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) การกด Like Comment Share
 ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 พบว่า การกด Like
 ทั้งหมดจากสมาชิกเฟซบุ๊ก มีจำนวน 1,521,834 ครั้งและประเด็นที่มีสมาชิกเฟซบุ๊กเข้ามามี
 ส่วนร่วมในการกด Like มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ คิดเป็นร้อยละ
 45.71 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา44 มีคิดเป็นร้อยละ 19.82 ประเด็น
 การปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 17.09 ประเด็นการบิดเบือน
 ประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 14.81 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกมี
 คิดเป็นร้อยละ 1.88 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน
 คิดเป็นร้อยละ 0.65

ประเด็นที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกด Like ของแกนนำพบว่าประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของถั่วตุ้ม ไสยเกื้อมีจำนวนกด Like ในประเด็นนี้มากที่สุดจำนวน 175,305 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.37 ครั้ง รองลงมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาติของถั่วตุ้ม ไสยเกื้อ มีจำนวน 355,268 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 51.06 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ของถั่วตุ้ม ไสยเกื้อ มีจำนวน 225,423 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 74.70 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอกของจตุพร พรหมพันธ์ มีจำนวน 12,985 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.18 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยของจตุพร พรหมพันธ์ มีจำนวน 215,378 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 95.54 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนของธิดา สุวรรเศรษฐ์ มีจำนวน 3,411 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.96

การแสดงความคิดเห็นในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติพบว่า แสดงความคิดเห็น มีจำนวน 70,105 ครั้งประเด็นที่มีสมาชิกเฟซบุ๊กเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาติคิดเป็นร้อยละ 39.56 รองลงมาคือ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 คิดเป็นร้อยละ 23.65 ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 21.09 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอกคิดเป็นร้อยละ 7.90 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยคิดเป็นร้อยละ 6.50 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนคิดเป็นร้อยละ 1.27

ประเด็นที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ของแกนนำพบว่า ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของถั่วตุ้ม ไสยเกื้อมีผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจำนวน 9,736 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 65.83 ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชาติของถั่วตุ้ม ไสยเกื้อ มีผู้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น จำนวน 15,439 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.66 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44ของถั่วตุ้ม ไสยเกื้อ มีจำนวน 8,281 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.93 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอกของจตุพร พรหมพันธ์ มีจำนวน 2,749 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 49.57 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยของจตุพร พรหมพันธ์ มีจำนวน 3,736 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.91 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนของธิดา สุวรรเศรษฐ์ มีจำนวน 423 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.42

การ Share ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติพบว่า มีจำนวน 3,780 ครั้ง

ประเด็นที่มีสมาชิกเฟซบุ๊กเข้ามามีส่วนร่วมในการ Share มากที่สุดได้แก่ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติคิดเป็นร้อยละ 38.65 รองลงมาคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 20.66 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกคิดเป็นร้อยละ 17.72 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย คิดเป็นร้อยละ 13.06 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 5.82 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 คิดเป็นร้อยละ 4.07

ประเด็นที่มีสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมการ Share ของแกนนำพบว่าประเด็นที่ได้รับการ Share มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีการ Share มากที่สุด 486 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.22 รองลงมาคือ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มีจำนวน 792 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.20 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ของณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีจำนวน 104 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.53 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอกของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 342 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 51.04 ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยของนายจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 357 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.26 ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนของจตุพร พรหมพันธุ์ มีจำนวน 105 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.72

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊กของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 มี 6 ประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลคือ ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน

1. ประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ

ผลจากการวิจัยในประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญพบว่าในบรรดาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทั้ง 4 คน ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (เลขาธิการ นปช.) มีการโพสต์ 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.24 จากการสัมภาษณ์ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมีความคิดเห็นที่ปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญเนื่องจากมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชามติเป็นรัฐธรรมนูญที่ไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้และเปิดโอกาสให้พวกเดียวกันสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ดังกล่าวว่า “.....ฝ่ายตรงข้ามมีการใช้ช่องอิสระของตนเองเข้าไปจัดรายการเกี่ยวกับ
สาระรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นส่วนใหญ่ซึ่งเป็นคนบนเรือแป๊ะของกปปส.เท่านั้น....”

(ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ มองว่าผู้ที่นำเสนอเนื้อหา
สาระของรัฐธรรมนูญในทางที่ดีจะไม่โดนคำสั่งจากคสช. ในการใช้อำนาจมาตรา 44 ในการสั่งปิด
สถานีแต่กลับได้รับการสนับสนุนเพราะเป็นพรรคพวกเดียวกันดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า

“...ผมประกาศออกไปทางช่องทางโทรทัศน์ในรายการเข้าใจตรงกันนะว่าจะมีการพูดถึงข้อเสีย
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ในรายการเข้าใจตรงกันนะหลังจากนั้นก็คำสั่งปิดพีชทีวีเป็นเวลา 30 วัน....”

(ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมองว่านี่เป็นการปิดปากฝ่าย
เห็นต่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพราะการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ประชาชนไม่มีการเข้าไปมีอำนาจ
แต่เป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจต้องการจะใช้อำนาจแล้วดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “.....การร่างรัฐธรรมนูญ
ฉบับนี้เป็นไปตามคำสั่งของผู้มีอำนาจ....” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)
ซึ่งณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมองว่าการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ร่างตามคำสั่งเท่านั้นเพราะณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมองว่า
รัฐธรรมนูญที่ดีที่สุดคือรัฐธรรมนูญพ.ศ.2540 ดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “...ผมขอยืนยันข้อเสนอ
เดิมหารัฐธรรมนูญไม่ผ่านให้ใช้รัฐธรรมนูญ 40 เพราะมีตัวแทนจากทุกภาคส่วนร่วมกันร่าง
รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงยอมรับได้มากกว่า....” ซึ่งสอดคล้องกับ Weiner (1971, pp. 161-163
อ้างถึงใน เสน่ห์ นนทะโชติ, 2524) ที่ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองคือการกระทำใน
เชิงสนับสนุนและเรียกร้องต่อผู้นำรัฐบาลและการมีตัวแทน (Representation) เป็นรูปแบบหนึ่ง
ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เหมาะสมที่สุด

ในขณะที่เดียวกันแหวง โตจิราการ (รองประธานนปช.) ได้แสดงเจตนาปฏิเสธไม่รับร่าง
รัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนอีกคนหนึ่งเพราะมองว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่เป็นของประชาชน
อย่างแท้จริงดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“.....รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่อำนาจของระบอบ
ประชาธิปไตยที่อำนาจสูงสุดต้องเป็นของราษฎรทั้งประเทศ....” (แหวง โตจิราการณ์, สัมภาษณ์,
12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งสอดคล้องกับนันทนา นันทโรภาส (2558, หน้า 7) ที่กล่าวว่า
หลักอธิปไตยของประชาชนคนไทยเป็นหลักการสำคัญขั้นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย
ประชาชนเป็นเจ้าของอธิปไตย ดังนั้นประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ
พ.ศ. 2559 สรุปได้ว่า เกิดจากการที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพราะ
ประเทศไทยเคยมีรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 ที่ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่างแต่ต้องถูกฉีก
ทิ้งจากการรัฐประหารและรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่า

รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2559 เพราะเป็นการร่างกันเองจากใบสั่งของผู้มีอำนาจบรรดาแกนนำ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติโดยเฉพาะณัฐวุฒิ ใสยเกื้อจึงได้มีการเรียกร้องในประเด็นนี้เนื่องจากถูกขัดขวางและถูกสั่งปิดช่องพีชทีวีซึ่งเป็นสื่อกระแสหลักที่จะพูดถึงรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมีการย้ายไปใช้ช่องทางสื่อสารทางเฟซบุ๊กแทนซึ่งไม่ต้องกลัวถูกปิดและจัดช่องรายการของตนเองได้อย่างเต็มที่ดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“.....ตั้งแต่มีการปิดช่องพีชทีวีก็มีช่องทางเฟซบุ๊กที่สามารถจัดรายการของตนเองได้และสร้างการมีส่วนร่วมให้กับสมาชิกในเฟซบุ๊ก....” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

2. ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ

ผลจากการวิจัยในประเด็นการปฏิเสธไม่รับร่างรัฐธรรมนูญพบว่าในบรรดาแกนนำ กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทั้ง 4 คน ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ (เลขาธิการนปช.) มีการโพสต์ 47 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.47 จากการสัมภาษณ์ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อพบว่า การลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญของไทยในฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 เป็นการปิดกั้นเสรีภาพของทั้งฝ่ายรับร่างและไม่รับร่างและเป็นประชามติที่ใครคิดต่างไม่ได้เลยดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “.....ประชามติของไทยกำลังถูกจารึกให้เป็นประชามติที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและบังคับให้ประชาชนคิดและพูดตามคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น.....” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งสอดคล้องกับหยุด แสงอุทัย (2529, หน้า 47 อ้างถึงใน ธิรวรรณ กลางณรงค์, 2550, หน้า 17) ที่กล่าวว่า สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิเสรีภาพที่เป็นคุณลักษณะประจำตัวของมนุษย์เป็นสิทธิในชีวิตร่างกายเสรีภาพในทางความคิดและการแสดงออกซึ่งความคิด

ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อมองว่า การทำประชามติในช่วงที่จะมีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติขึ้นนั้นประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้ติดตามเนื้อหารัฐธรรมนูญอย่างละเอียดเพราะเมื่อมีคนออกมาแสดงเจตนาไม่รับร่างหรือวิจารณ์ก็จะถูกอำนาจทหารจับกุมดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “.....ประชามติร่างรัฐธรรมนูญเต็มไปด้วยข้อจำกัดต่อฝ่ายไม่รับร่างเพราะเมื่อมีการแสดงออกต่อรัฐธรรมนูญนี้ในเชิงไม่เห็นด้วยก็มีการควบคุมตัวเข้าค่ายอบรมการสอบสวนโดยไม่ต้องมีหมายและควบคุมตัวบุคคลได้ก็จะทำประชามติให้น่าเชื่อถือต้องให้ประชาชนหรือทุกภาคส่วนวิจารณ์คัดค้านได้.....” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งสอดคล้องกับลิขิต ธิรวคิน (2546) ที่กล่าวว่า การเมืองภาคประชาชนในส่วนของความร่วมมือในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานสิทธิอันชอบธรรมที่จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การคัดค้าน การวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนได้และนายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ

กล่าวเพิ่มเติมว่า ถ้าเปิดให้พูดกันด้วยเหตุผลมีส่วนร่วมในประชามตินี้รัฐธรรมนูญก็จะสมบูรณ์ตามหลักสากลมากขึ้นกว่าเดิมดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“.....การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญของไทยนั้นเมื่อมองกระบวนการลงประชามติของประเทศอังกฤษที่เป็นไปตามหลักสากลตั้งแต่ต้นจนจบซึ่งเป็นการเปิดกว้างให้เสรีภาพประชาชนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแสดงออกและระดมความคิดอย่างเสรีภาพ....” (ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

3. ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44

ผลจากการวิจัยในประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44 พบว่า ในบรรดาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทั้ง 4 คน ธิดา สุววรรเศรษฐ์ (ที่ปรึกษา นปช.) มีการโพสต์ 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.62 จากการสัมภาษณ์ธิดา สุววรรเศรษฐ์พบว่าอำนาจมาตรา 44 ไม่ใช่อำนาจที่มาจากประชาธิปไตยและประชาชนไม่ต้องการมาตรานี้เพราะเป็นมาตรา 44 ที่เกิดจากการรัฐประหารยึดอำนาจจากนายที่มาจากพรรคเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยและผิดอุดมการณ์ของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“.....เป้าหมายและเจตนารมณ์ในการเคลื่อนไหวของเสื้อแดงมีอยู่ 3 อย่างคือต่อต้านรัฐประหาร คัดค้านสงคราม ทวงความยุติธรรม....” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ธิดา สุววรรเศรษฐ์มองว่า อำนาจมาตรา 44 ปัจจุบันจะแสดงออกทางการเมืองเรียกร้องในอดีตที่มีประชาธิปไตยไม่ได้เพราะปัจจุบันบ้านเมืองเราเป็นเผด็จการที่มาจากการทำรัฐประหารดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “.....สถานการณ์รัฐประหารก็ยังคงอยู่และพวกจารีตนิยมก็อยากได้สงครามการแสดงจุดยืนทางการเมืองทำได้ยากมากตราบไต่ที่กฎหมายอยู่ที่ผู้มีอำนาจจากการรัฐประหาร....” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) สอดคล้องกับ วรวิทย์ อิศรานุกงศ์ (2547, หน้า 4) ที่กล่าวว่า ลักษณะการปกครองแบบเผด็จการจะไม่สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประเทศจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองยึดหลักการใช้กำลังบังคับความรุนแรงเพื่อควบคุมประชาชนให้ปฏิบัติตามความต้องการของผู้นำ ธิดา สุววรรเศรษฐ์มองว่านอกจากอำนาจมาตรา 44 จะควบคุมเสรีภาพการแสดงออกทางการเมืองแล้วยังควบคุมการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มคนเสื้อแดงโดยปิดช่องทางสื่อกระแสหลักอย่างสื่อโทรทัศน์ดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “.....การใช้สื่อติดต่อเพื่อสื่อสารกับกลุ่มคนเสื้อแดงนั้นจะใช้วิทยุชุมชนและโทรทัศน์เป็นหลักแต่อำนาจมาตรา 44 ทำให้ไม่มีช่องทางใดที่จะสื่อสารได้เนื่องจากถูกปิดกั้น....” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

4. ประเด็นไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีคนนอก

ผลจากการวิจัยในประเด็นไม่เห็นด้วยกับนายกคนนอกพบว่าในบรรดาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทั้ง 4 คน จตุพร พรหมพันธุ์ (ประธานนปช.) มีการโพสต์ 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.5 จากการสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุที่จตุพร พรหมพันธุ์ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนายกรัฐมนตรีคนนอกเนื่องจากการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามตินั้นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจเลือกกันเองและเป็นการสืบทอดอำนาจอย่างเป็นรูปธรรม เพราะจตุพร พรหมพันธุ์มองว่า เนื้อหาในร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติในเรื่องของอำนาจและที่มาของส.ว. สามารถโหวตเลือกนายกรัฐมนตรีได้โดยไม่ต้องผ่านการเลือกตั้งจากประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“...นายกที่มาจากอำนาจของค็กรอิสระคือ วิกฤตที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมเพราะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการรองรับการสืบทอดอำนาจอย่างสมบูรณ์...”

(จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) เพราะนายกรัฐมนตรีคนนอกประชาชนไม่สามารถรับรู้ได้ว่าใครจะมาบริหารประเทศประชาชนมีหน้าที่แค่ไปลงประชามติแต่ไม่สามารถรับรู้เนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์และที่สำคัญถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามตินี้ผ่านเท่ากับว่าประเทศไทยกลับไปสู่ยุครัฐประหารในปี พ.ศ. 2535 ดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“...วิกฤตรัฐธรรมนูญในวันข้างหน้าถ้านายกไม่ได้มาจากการเลือกตั้งประเทศจะถอยหลังซึ่งน่าจะกลับไปทบทวนเหตุการณ์ในอดีตเมื่อรัฐธรรมนูญปี 2534 คือเหตุการณ์พฤษภาทมิฬว่าเกิดจากอะไร...” (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

จตุพร พรหมพันธุ์เป็นผู้นำนักศึกษาในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในปี พ.ศ. 2535 และผ่านเหตุการณ์ที่มีการรัฐประหารโดยคณะรักษารักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติและจัดทำร่างรัฐธรรมนูญโดยทหารและเลือกพวกพ้องตนเองขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นคือนายณรงค์ วงศ์วรรณและมีการประท้วงเพราะขัดหลักการประชาธิปไตยซึ่งนายจตุพร พรหมพันธุ์จึงคิดว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติก็ไม่แตกต่างอะไรจากในช่วงพฤษภาทมิฬเพราะผู้กำหนดอนาคตประเทศคือพวกเดียวกันประชาชนไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“...ร่างรัฐธรรมนูญเป็นแค่เพียงพิธีกรรมเพื่อรองรับการสืบทอดอำนาจและทำที่ที่สุดประชาชนไม่สามารถกำหนดอนาคตของตัวเองได้เพราะไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมอะไรได้เลย...” (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) สอดคล้องวรวัณชัย อิศรานุกงศ์ (2547, หน้า 4) ที่ระบุในแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองระบอบเผด็จการว่าเป็นระบอบการปกครองที่รัฐธรรมนูญเป็นแต่เพียงรากฐานรองรับอำนาจของผู้นำหรือคณะผู้นำเท่านั้นไม่ใช่ตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง

5. ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย

ผลจากการวิจัยในประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยพบว่าในบรรดาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทั้ง 4 คน จตุพร พรหมพันธุ์ (ประธานนปช.) มีการโพสต์ 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.00 จากการสัมภาษณ์พบว่าสาเหตุที่จตุพร พรหมพันธุ์ไม่เห็นด้วยกับประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยเนื่องจากนายจตุพร พรหมพันธุ์มองว่าการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยเนื้อหาไม่เป็นประชาธิปไตยเพราะเมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นเนื้อหาในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยในมาตรา 25 ระบุว่าสิทธิต่อสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยการใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นและได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการบิดเบือนประชาธิปไตยในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพราะเมื่อข้อเท็จจริงแล้วการแสดงออกที่บ่งบอกถึงสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติขึ้นมาถือว่าใช้ไม่ได้ดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“....การจะรณรงค์โดยฝ่ายประชาชนไม่เห็นชอบกับรัฐธรรมนูญนี้สามารถทำได้แต่ฝ่ายสนับสนุนเท่านั้นฝ่ายไม่เห็นชอบจะทำมิได้...” (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

นายจตุพร พรหมพันธุ์มีความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวที่ว่าประชาธิปไตยนอกจากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วนั้นการแสดงออกในด้านความคิดและการกระทำสามารถทำได้ในร่างรัฐธรรมนูญที่บัญญัติขึ้นมาแต่ความเป็นจริงใครคิดต่างออกมาพูดก็จะโดนจับกุมเพราะให้เหตุผลว่าการปลูกบ้นยั่วยุซึ่งไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในรัฐธรรมนูญที่จะให้ประชาชนไปลงประชามติดังคำสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“....รัฐธรรมนูญมาตรา 28 ระบุว่าการจับกุมและคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งของหมายศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แต่จับกันเลยโดยไม่มีหมายขอค้นตัวใด ๆ....” (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) จตุพร พรหมพันธุ์ยังกล่าวอีกว่า “....เอกสารประชามติที่นำมาแจกให้กับประชาชนมีหลายข้อที่บิดเบือนเช่นการใช้อำนาจมาตรา 44 ให้สิทธิ์เรียนฟรี 12 ปี ซึ่งตัดจากของเดิมที่เรียนฟรีจนถึงม.6 แต่ในเอกสารระบุว่าอาจจะจัดการศึกษาฟรีจนจบม.6 ซึ่งสวนทางกับคำสั่งของนายกรัฐมนตรีและคสช.เพราะสุดท้ายแล้วเมื่อเผด็จการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เขาร่างมาตัวเองจะเปลี่ยนเมื่อไหร่ก็ได้เพราะประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม....” (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งบทสัมภาษณ์ของจตุพร พรหมพันธุ์สอดคล้องกับวรวัจน์ อิศรานุกงศ์ (2547, หน้า 4) ที่ระบุว่าระบบเผด็จการเป็นระบบการเมืองที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนน้อยที่สุดเป็นการปกครองที่มีจุดประสงค์เพื่อประชาชนในระยะแรกเพื่อต้องการแรงสนับสนุนจากประชาชนต่อมาเมื่อได้อำนาจแล้วก็เปลี่ยนไปซึ่งเมื่อพิจารณาในประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตยเนื่องจาก

จตุพร พรหมพันธุ์เป็นผู้ที่เรียกร้องระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบมาตั้งแต่การทำรัฐประหารในช่วงพฤษภาทมิฬและเป็นผู้เรียกร้องประชาธิปไตยที่ไม่ได้มาจากส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่เริ่มต้นจึงไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพราะมีการบิดเบือนประชาธิปไตยที่เกิดจากผู้มีอำนาจและไม่ใช่ของประชาชนอย่างแท้จริง

6. ประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน

ผลจากการวิจัยในประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนพบว่าในบรรดาแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทั้ง 4 คน ธิดา สุววรรเศรษฐ์ (ที่ปรึกษานปช.) มีการโพสต์ 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.67 จากการสัมภาษณ์พบว่าธิดา สุววรรเศรษฐ์มีความคิดเห็นต่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนอย่างแท้จริงและปิดหูปิดตาประชาชนไม่ให้คิดไม่ให้พูดอะไรได้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพราะเนื้อหากับการปฏิบัติร่างรัฐธรรมนูญไม่ตรงกันเพราะเมื่อย้อนกลับไปดูรัฐธรรมนูญในฉบับประชามติในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพในมาตรา 34 ระบุว่าบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้หรือในมาตรา 35 ที่ระบุว่าบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมวิชาชีพในมาตรา 39 แต่เมื่อมีการแสดงออกต่อร่างรัฐธรรมนูญกลับถูกละเมิดสิทธิดังกล่าวตามที่กล่าวไว้

“...การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญมาตรา 34, 35 ที่ทางกสทช.รับคำสั่งจากผู้ปกครองที่เป็นเผด็จการและปิดช่องพีชทีวีเป็นเวลา 30 วันเนื่องจากเนื้อหารายการสื่ออยู่และสร้างความแตกแยกและขัดคำสั่งคสช....” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ธิดา สุววรรเศรษฐ์มองว่า การกระทำในลักษณะนี้เปรียบเสมือนการโกหกประชาชนเพราะในเนื้อหาบอกให้สิทธิแต่ความจริงแล้วคือ ให้สิทธิเฉพาะคนเห็นด้วยคนเห็นต่างไม่สามารถทำได้ซึ่งขัดต่อหลักประชาธิปไตยและเป็นการดูถูกประชาชนเพราะประชาชนเกิดมามีสิทธิขั้นพื้นฐานของตนเองเพราะเป็นหลักประชาธิปไตยสากลทั่วโลกดังคำสั่งสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า“...ประชาธิปไตยต้องเริ่มจากการยอมรับและเคารพในสิทธิของบุคคลเพราะหนึ่งคนมีหนึ่งสิทธิ” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งสอดคล้องกับฉกาจ พรหมดีสาร(2549 อ้างถึงใน สุขชาย จอกแก้ว, 2551) ที่กล่าวว่า ประชาชนจะต้องมีสิทธิและเสรีภาพตามควรโดยเฉพาะเสรีภาพขั้นพื้นฐานแต่การใช้สิทธิเสรีภาพนั้นต้องเคารพและไม่กระทบต่อสิทธิของผู้อื่น

ธิดา สุววรรเศรษฐ์กล่าวว่า“...การปิดช่องพีชทีวีนั้นจะปิดจนกระทั่งมีการลงประชามติเสร็จซึ่งไม่ใช่แค่ช่องพีชทีวีแม้กระทั่งช่องอื่นก็โดนเช่นกันจนมีการเดินขบวนเรียกร้องจาก

จากสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยสมาคมนักข่าววิทยุและออกแถลงการณ์ให้มีการปลดล็อกแต่ก็ไม่เป็นผลเพราะบ้านเมืองเป็นเผด็จการ....” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งธิดา สุววรรเศรษฐ์กล่าวอีกว่า “...รัฐประหารปี พ.ศ. 2549 มีอะไรดีขึ้นมั้ย การนำรถถังออกมาและอาวุธสงครามออกมาทำรัฐประหารและมีการแทรกแซงจากอำนาจขององค์กรอิสระในการควบคุมสื่อมวลชนให้นำเสนอข่าวแต่ของรัฐบาลเผด็จการใครเห็นต่างถูกสั่งปิดเพราะอำนาจอยู่ที่ผู้นำทหารคนเดียวแล้วรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะรับได้อย่างไรในเมื่อมีการเลือกปฏิบัติ...” (ธิดา สุววรรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560) ซึ่งสอดคล้องชาญชัย คุ้มปัญญา (2553, หน้า 11) ที่ระบุว่า การปกครองด้วยทหารตำรวจมักมีที่มาจากกาปฏิวัติยึดอำนาจจากพลเรือนและจะเริ่มต้นด้วยความรุนแรงเช่นการรัฐประหารและมักปราบปรามผู้ต่อต้านอย่างรุนแรงเสรีภาพของสื่อมวลชนจึงถูกจำกัดและควบคุมให้เสนอสื่อได้เฉพาะทางที่ก่อผลดีต่อรัฐบาลซึ่งในประเด็นรัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชนสามารถพิจารณาได้ว่าสาเหตุที่ ธิดา สุววรรเศรษฐ์มีการพูดถึงประเด็นนี้มากที่สุดเนื่องจากเกิดจากประเด็นที่เกิดจากการปิดช่องพีชทีวีและโดยส่วนตัวธิดา สุววรรเศรษฐ์ไม่ถนัดในการใช้สื่อเฟซบุ๊กจึงมีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิในการแสดงออกและทำให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารเพียงด้านเดียวเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. กระบวนการสื่อสารกระบวนการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก ของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ในประเด็นการแสดงเจตนาไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ พ.ศ. 2559 เป็นงานวิจัยที่ศึกษาถึงในกระบวนการสื่อสารของแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ 6 ประเด็นมีประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐเพราะแกนนำเปรียบเสมือนตัวแทนของประชาชนที่เป็นทั้งคนที่เข้าร่วมการร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2540 และเป็นกระบอกเสียงแทนประชาชนเพราะการสื่อสารเฟซบุ๊กของแกนนำจะมีผู้ติดตามซึ่งเป็นสมาชิกเฟซบุ๊กจำนวนมากทำให้รับรู้ถึง

สิ่งที่ประชาชนต้องการเปรียบเสมือนตัวแทนประชาชนซึ่งจะทำให้การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็น
รูปธรรมมากขึ้นถ้ารัฐบาลเปิดรับฟังความคิดเห็นประชาชนและจะสามารถทำให้ประเทศ
เจริญก้าวหน้าได้อย่างสมบูรณ์แบบ

2. การเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กในงานวิจัยนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริม
ร่างรัฐธรรมนูญประชามติฉบับนี้ซึ่งสามารถนำไปประกอบกับการผลักดันหรือส่งเสริมร่าง
รัฐธรรมนูญและการปรับแก้รัฐธรรมนูญให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปปรับเนื้อหาเข้าสอดคล้อง
กับความต้องการของประชาชนได้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ข้อค้นพบในงานวิจัยชิ้นนี้คือประเด็นที่ทั้งแกนนำกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้าน
เผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ทำการ Post ทั้ง 6 ประเด็นได้แก่ ประเด็นการปฏิรูประบบ
รัฐธรรมนูญ ประเด็นความไม่น่าเชื่อถือของประชามติ ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับมาตรา 44
ประเด็นการไม่เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีนอก ประเด็นการบิดเบือนประชาธิปไตย ประเด็น
รัฐธรรมนูญจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนและสื่อมวลชน ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลจาก
การสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารเฟซบุ๊กแกนนำทั้ง 4 คนรวมไปถึงการเข้ามามี
ส่วนร่วมของสมาชิกเฟซบุ๊กผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นเดียวกันนี้ในส่วนของประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่สมาชิก
เฟซบุ๊กของแกนนำรวมไปถึงนักวิชาการ อาจารย์หรือผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่ในทางการเมืองหรือ
การร่างรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่หลากหลาย
ไม่ใช่แค่กลุ่มนปช. แค่กลุ่มเดียวจะทำให้เห็นการสื่อสารของแต่ละกลุ่มมากขึ้นว่ามีความคิดเห็น
ทางการเมืองอย่างไรรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้รับสารด้วยว่าผู้รับสารสนใจในการเมือง
กลุ่มใดและเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นใดมากที่สุดเพื่อให้งานสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมพล ท่องธรรมชาติ. (2540). *การเมืองและการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กันตพล บรรทัดทอง. (2558). *พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์และความพึงพอใจของกลุ่มผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- การสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์ พ.ศ. 2553. (2561). เข้าถึงได้จาก https://th.wikipedia.org/wiki/การสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์_พ.ศ._2553
- คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต. (2557). *พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารและทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตต่อการนำเสนอข่าวสารผ่านสื่อมวลชน*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จตุพร พรหมพันธุ์. (2560, 12 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- จตุพร ประกาศกร้าวไล่ล่า อภิสิทธิ์ จนกว่าจะยุบสภา. (2561). เข้าถึงได้จาก <https://highlight.kapook.com/view/47732>
- จวกเทพเทือก!ลาออกส.ส.แค่เล่ห์เหลี่ยมทางการเมือง. (2561). เข้าถึงได้จาก <https://news.mthai.com/politics-news/284603.html>
- ซัชชัย คงทวี. (2559). *กลยุทธ์การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา กรณีศึกษาการเลือกตั้งวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2556 ระหว่างนายนิพนธ์ บุญญามณี และนายอุทิศ ชูช่วย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลวรรณ คັນสยะวิชัย. (2557). *ความคิดเห็นต่อเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรมกรซื้อสินค้าประเภทเครื่องแต่งกายผ่านเฟซบุ๊ก*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารการตลาด, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาย จอกแก้ว. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2548 ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ณัฐกานต์ กุลณรงศ์. (2550). การสื่อสารทางการเมืองบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในช่วงการต่อต้านรัฐบาลทักษิณ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐวุฒิ ไสยเกื้อ. (2560, 12 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- ณิสรา บุญเฉลิม. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตร มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธโรธร ตู๋ทองคำ. (2549). วาทกรรมการเลือกตั้งของประเทศไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธิดา สุวารเศรษฐ. (2560, 12 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2535). สังคมเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: มิ่งมิตร.
- ถิรวรรณ กลางณรงค์. (2551). การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชน และการคุ้มครองสิทธิของบุคคล. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรบัณฑิต, สาขานิติศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทนา นันทโรภาส. (2548). ชนะเลือกตั้งด้วยพลังการตลาด. กรุงเทพฯ: ขอคิดด้วยคน.
- นันทนา นันทโรภาส. (2558). สื่อสารการเมืองทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: แมสมิเดีย.
- นันทวัช เหล่าวิชยา. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง สื่อออนไลน์กับอำนาจทางการเมือง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นิตยา สุเพียร. (2547). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร: กรณีศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษา อำเภอบ้านแพ้ว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ. (2557). พฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ก (Facebook) ของนักศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. วารสารร่วมพฤษ, 32(2), 1-24.
- ประวัติเฟซบุ๊ก. (2561). เข้าถึงได้จาก http://www.dmc.tv/pages/top_of_week/ประวัติFacebook-และวิธีการสมัครFacebook.html

ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2549). *การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น*.

กรุงเทพฯ: พาพาส.

ปิยะรัตน์ ช่วยเรือง. (2557). *การเปิดรับทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมของบุคคลต่อการสื่อสารทางการเมืองบนเฟสบุ๊ก (Facebook)*. การศึกษาค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสื่อสารองค์กร, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พนัส ทศนิยานนท์. (2543). *หลักธรรมรัฐกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในรัฐธรรมนูญแปลงแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2532). *การเลือกตั้งกับการพัฒนาการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พฤทธิสถาน ชุมพล. (2534). *ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชิต ทนงค์. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการสร้างอัตลักษณ์ประชาธิปไตยของเยาวชนในจังหวัดอุบลราชธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เพียงกมล มานะรัตน์. (2547). *การเมืองเรื่องการเลือกตั้งศึกษากรณีรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. 2547*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ บุญวัฒน์. (2538). *รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนการเลือกตั้งให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทยกรณีศึกษา Facebook*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการเทคโนโลยี, วิทยาลัยนวัตกรรม, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภูษณิศา แก้วเขียว. (2557). *พฤติกรรมการใช้และการรับรู้ผลกระทบจากเฟซบุ๊ก ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เราจะเชื่อท่านผู้นำได้หรือไม่? : อ.ธิดา ถาวรเศรษฐ. (2561). เข้าถึงได้จาก

<http://thai-peace-tv.blogspot.com/2016/03/blog-post.html>

- ลิขิต ธีรเวคิน. (2546). *ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- วัชรวิทย์ ไชยสาร. (2544). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: นิตินธรรม.
- วิกิถดการณการเมืองไทย พ.ศ. 2556–2557. (2561). เข้าถึงได้จาก
<http://th.wikipedia.org,วิกิถดการเมืองไทยพ.ศ. 2556-2557>
- วิกิถดการณการเมืองไทย 2556-2557 และเหตุการณรัฐประหาร 2557. (2561). เข้าถึงได้จาก
<http://pylpp.blogspot.com/2017/01/2556-2557-2557.html>
- วิมลพรรณ อภาเวท สาวิตรี ชีวะสารณ์ และชาญ เดชอัศวานง. (2554). *พฤติกรรมการสื่อสารใน Facebook ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมวงคลพระนคร*.
 วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมวงคลพระนคร.
- วรวัลญช อิศรานุพงศ. (2557). *เผด็จการหรือประชาธิปไตย ประเทศไทยแบบไหนดี*.
 กรุงเทพฯ: ม.ป.ท
- ศิริช จันทนาสุภาภรณ์. (2553). *ทัศนคติที่มีต่อการเปิดรับสื่อออนไลน์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์
 กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมวงคลธัญบุรี*. การค้นคว้าอิสระ
 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการระบบสารสนเทศ, คณะบริหารธุรกิจ,
 มหาวิทยาลัยราชมวงคลธัญบุรี.
- ศูนย์ข้อมูลมติชน (2552). *มติชนบันทึกประเทศไทยมีอบเสื่อแดงยื่น 4 ข้อเรียกร้อง*.
 เข้าถึงได้จาก <http://books.google.co.th>
- เศรษฐพงศ มะลิวรรณ. (2552). *เครือข่ายสังคม (Social Networking)*.
 เข้าถึงได้จาก <http://vcharikam.com/varticle/40698>.
- สมควร กวียะ. (2535). *การสื่อสารมวลชน บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ ความรับผิดชอบ*.
 กรุงเทพฯ: พชรการต์.
- สุกัญญา บูรณเดชาชัย. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่อง ผลของการเปิดรับข่าวจากอินเทอร์เน็ตที่มี
 ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาค
 ตะวันออก*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เสน่ห์ นนทะโชติ. (2524). *การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
 ในชุมชนชนบทไทย ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านวังค้ำ อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา*.
 วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย,
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

'หมอเหวง' จี๋ ป.ป.ช.ทบทวนคดีสลายม็อบแดง ปี 53. (2561). เข้าถึงได้จาก

<https://www.thairath.co.th/content/1055877>

เหวง โตจิราการ. (2560, 12 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์.

อมรา พงศาพิชญ์ และ ปรีชา คูมินทร์พันธ์. (2543). *ระบบอุปถัมภ์*. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุบลพรรณ กระจ่างโพธิ์. (2555). *การเคลื่อนไหวของขบวนการแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จ*

การแห่งชาติช่วงรัฐบาลอภิสิทธิ์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Berlo, D. K. (1960). *The process of communication*. San Francisco: Rinehart Press.

Deutsch, K. W. (1969). *The never of government*. New York: The Free Press Of Glance.

Lasswell, H. D. (1949). *The language of politics*. New York: G.W. Stewart.

McNair, B. (1999). *An Introduction to political communication*. London: Routledge.

Millbrath, L. W. (1965). *Political participation*. New York: Rand McNally.

Weiner, M. (1971). *Political participation crisis of the political process crisis and*

sequences in political development. Princeton: Princeton University Press.

ภาคผนวก

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

จตุพร พรหมพันธุ์

คุณจตุพร พรหมพันธุ์ได้ให้ข้อมูลว่า “ผมเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีน้อยมาก แต่โดยเหตุที่เกิดเงื่อนไขมาก ที่สื่อ ทิว และสื่ออื่น ๆ ถูกปิดกั้นหมด จึงเริ่มมาสนใจการใช้ facebook และยังพบว่า ในประเทศไทย มีผู้ใช้ facebook เกินครึ่งถึง 40 ล้านคนนับว่ามากที่สุด ในกลุ่มประเทศอาเซียน ก่อนหน้านี้ก็มีการใช้ YouTube บ้าง แต่ก็มีข้อยุ่งยาก แต่เมื่อมาปรับปรุง ก็ใช้กันได้อยู่ facebook นั้นได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว แต่จะใช้เพื่อการรณรงค์ต่อต้าน รัฐธรรมนูญฉบับคุณมีชัยนั้นทำไม่ได้ เพียงแต่แสดงความเห็นของเนื้อหาเท่านั้น จะไปชักชวนใคร คำก็ไม่ได้อะไร เพราะมี กฎเกณฑ์ที่ลือคอกอยู่ แต่ก็ได้มีความพยายาม จึงมีคดีความตามหลังอย่าง มากมาย” 40 ล้านคนที่ใช้ facebook เท่ากับประชาชนมีทีวีเป็นของตนเอง 40 ล้านช่อง จะอยู่ที่ ไหนก็ตามก็มีลูกหลานที่มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีนี้ เพียงแต่แนะนำการเปิดปิด การกดปุ่มนั้นเขา ก็ทำได้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งราคาโทรศัพท์ก็ ถูกลงมากชาวบ้านในชนบทซื้อหาได้ จึงทำให้ ประชาชนในชนบททยอยมาตรฐานการฟังและรับข้อมูลต่าง ๆ ได้ในเวลาเดียวกันกับผู้ที่อยู่ในเมือง ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ ทีวี วิทยุชุมชนถูกปิด ประชาชนหันมาใช้ YouTube และ Facebook live กันอย่างแพร่หลายเรื่องรัฐธรรมนูญฉบับคุณมีชัยซึ่งทั้งที่มาและเนื้อหาไม่เป็นประชาธิปไตย การใช้สื่อ facebook ช่วยรณรงค์ต่อต้านช่วยได้ระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะการลงมติในระดับสุดท้าย มันอยู่ที่คูหาที่ประชาชนไม่มีโอกาสได้คุมดูแลได้เลย รวมทั้งกลไกต่าง ๆ ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้ การจะรณรงค์โดยฝ่ายประชาชนไม่เห็นชอบกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่สามารถทำได้ แต่ฝ่ายสนับสนุนทำได้ฝ่ายเดียวไม่ว่าจะเป็นกรรมการร่างสนช. คมช.รัฐบาล

จนกระทั่งมีการบูรณาการหน่วยงานที่เรียกว่าศูนย์รักษาความสงบแต่นั้นคือการใช้กลไก ของรัฐร่วมกับ กกต. เพื่อการรณรงค์ฝ่ายเดียว นปช. และประชาชน ผู้ไม่เห็นด้วย ไม่สามารถทำได้ เต็มที่เพราะมีข้อจำกัดการใช้ facebook เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเรื่องการเมืองเพราะให้ คนรุ่นใหม่ได้เข้าใจประเด็นการตั้งศูนย์ปราบโกงในงานการลงมติรัฐธรรมนูญโดยมี facebook เป็นตัวช่วยนั้น นปช. จะจัดตั้งศูนย์ปราบโกงเพื่อช่วย กกต. ในการดูแลการลงคะแนนประชามติให้ ถูกต้องและยุติธรรม ในวันแรกไม่มีใครปฏิเสธเลยในวันที่สองก็ไม่มีใครปฏิเสธ. แต่ศูนย์ปราบโกง กลายเป็นสิ่งต้องห้ามในภายหลังและเมื่อทำการเปิดที่สำนักงาน นปช. และต่างจังหวัดกลับ กลายเป็นความผิดถูกจับและฟ้องกลายเป็นคดีที่หนักที่สุด และผมเห็นว่าวิกฤตรัฐธรรมนูญในวัน ช่างหน้าถ้าเราไม่ได้นายกที่มาจากกรเลือกตั้งมันก็เป็นวิกฤตที่ไม่ไกลจากความจริงความเสี่ยง

ในอดีตไม่มีการนำกลับมาคิดโลกพัฒนาการแต่ประเทศออยหลังเพราะที่มาของสว. นายกรัฐมนตรีที่มาจากอำนาจองค์การอิสระคือวิกฤตที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมเพราะร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีการรองรับการสืบทอดอำนาจอย่างสมบูรณ์ซึ่งน่าจะกลับไปทบทวนเหตุการณ์ในอดีตรัฐธรรมนูญเมื่อปี 2534 ที่เกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬว่าเกิดจากอะไรและร่างรัฐธรรมนูญเป็นแค่เพียงพิธีกรรมเพื่อรองรับการสืบทอดอำนาจและท้ายที่สุดประชาชนไม่สามารถกำหนดอนาคตของตัวเองได้เพราะไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมอะไรได้โดยการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติเนื้อหาไม่เป็นประชาธิปไตยเพราะเมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นเนื้อหาในหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ในมาตรา 25 ระบุว่าสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยการใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญบุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นและได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการบิดเบือนประชาธิปไตยในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เพราะเมื่อข้อเท็จจริงแล้วการแสดงออกที่บ่งบอกถึงสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติขึ้นมาถือว่าเป็นการใช้ไม่ได้การจะรณรงค์โดยฝ่ายประชาชนไม่เห็นชอบกับรัฐธรรมนูญนี้สามารถทำได้แต่ฝ่ายสนับสนุนเท่านั้นฝ่ายไม่เห็นชอบจะทำมิได้ประชาธิปไตยนอกจากการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วนั้นการแสดงออกในด้านความคิดและการกระทำสามารถทำได้ในร่างรัฐธรรมนูญที่บัญญัติขึ้นมาแต่ความเป็นจริงใครคิดต่างออกมาพูดก็จะโดนจับกุมเพราะให้เหตุผลว่าการปลุกปั่นยุยงซึ่งไม่สอดคล้องกับเนื้อหาในรัฐธรรมนูญที่จะให้ประชาชนไปลงประชามติรัฐธรรมนูญมาตรา 28 ระบุว่ากรจับกุมและคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้เว้นแต่มีคำสั่งของหมายศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้แต่นี้จับกันเลยโดยไม่มีหมายขอค้นตัวใด ๆ เอกสารประชามติที่นำมาแจกให้กับประชาชนมีหลายข้อที่บิดเบือนเช่นการใช้อำนาจมาตรา 44 ให้สิทธิเรียนฟรี 12 ปีซึ่งตัดจากของเดิมที่เรียนฟรีจนถึงม.6 แต่ในเอกสารระบุว่าอาจจะจัดการศึกษาฟรีจนจบม.6 ซึ่งสวนทางกับคำสั่งของนายกรัฐมนตรีและคสช.เพราะสุดท้ายแล้วเมื่อเผด็จการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เขาร่างมากันเองจะเปลี่ยนเมื่อไหร่ก็ได้เพราะประชาชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม (จตุพร พรหมพันธุ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ

นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อกล่าวว่าในต้นปี พ.ศ. 2558 ได้ปรับรูปแบบโดยณัฐวุฒิดำเนินรายการด้วยตนเอง โดยเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารในแต่ละวัน โดยบางครั้ง นายณัฐวุฒิจะดำเนินรายการผ่านทางโทรศัพท์โดยมีพิธีกรทำหน้าที่ในห้องส่งในบางวันช่วงต้นปี พ.ศ. 2559 นายณัฐวุฒิได้จัดตั้งโครงการ "ด้วยรักและแบ่งปัน" เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนส่งภาพถ่ายและเรื่องราวชีวิตมาส่งอีเมลล์และไปรษณีย์

โดยนายณัฐวุฒิ นำเรื่องราวของเยาวชนเหล่านี้รวมถึงข่าวจากสื่อมวลชนที่นำเสนอความเดือดร้อนของเยาวชนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ มาอ่านออกอากาศในรายการเข้าใจตรงกันนะวันละ 2 เรื่อง (ภายหลังเพิ่มเป็น 3 เรื่อง) รวมถึงนำเสนอผ่านเพจเฟซบุ๊กส่วนตัวของนายณัฐวุฒิอีกด้วย โดยทุกเรื่องที่ส่งเข้ามาและได้รับการเผยแพร่จะได้รับทุนการศึกษามูลค่า 5,000 บาท ผ่านบัญชีธนาคาร และเปิดโอกาสให้ร่วมบริจาคเพื่อสนับสนุนโครงการดังกล่าวผมมีการพูดถึงเนื้อหาว่าร่างรัฐธรรมนูญฉบับคุณมีชัยทางช่อง Peach tv ในรายการเข้าใจตรงกันนะในช่วงเวลา 18.30 น. ใช้เวลาประมาณ 30 นาทีที่จะออกอากาศทั้งหมด 13 ครั้งและมีการเชิญวิทยากร นักวิชาการ นักเคลื่อนไหว นักการเมืองผู้ที่มีความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญมาร่วมรายการซึ่งใช้ชื่อรายการพิเศษช่วงนี้ว่า ร่างรัฐธรรมนูญมีชัย ประเทศไทยเดินหน้าหรือถอยยาว สาเหตุที่ต้องทำแบบนี้เพราะฝ่ายตรงข้ามมีการใช้ช่องอิสระของตนเองเข้าไปจัดรายการเกี่ยวกับสาระรัฐธรรมนูญฉบับนี้ซะเป็นส่วนใหญ่ซึ่งก็เป็นคนบนเรือแป๊ะของกปปส. เท่านั้นแต่ทางกต. ก็ยังนิ่งเฉยในฐานะผู้รับผิดชอบเรื่องนี้ ผมจึงต้องใช้ช่องทางโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่ออิสระของผมบ้างในการพูดถึงข้อเสียของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หลังจากผมประกาศออกไปทางช่องทางสื่อโทรทัศน์ในรายการเข้าใจตรงกันนะของผมก็ได้มีคำสั่งจากคสช.อาศัยอำนาจมาตรา 44 ปิดช่อง Peach tv เป็นเวลา 30 วันซึ่งเป็นการวางแผนปิดปากฝ่ายเห็นต่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามตินี้การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นไปตามใบสั่งของผู้มีอำนาจผมขอยืนยันข้อเสนอเดิมหากรัฐธรรมนูญไม่ผ่านให้ใช้รัฐธรรมนูญ 40 เพราะมีตัวแทนจากทุกภาคส่วนร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงยอมรับได้มากกว่าและประชามติของไทยกำลังถูกจารึกให้เป็นประชามติที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและบังคับให้ประชาชนคิดและพูดตามคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้นประชามติร่างรัฐธรรมนูญเต็มไปด้วยข้อจำกัดต่อฝ่ายไม่รับร่างเพราะเมื่อมีการแสดงออกต่อรัฐธรรมนูญนี้ในเชิงไม่เห็นด้วยก็มีการควบคุมตัวเข้าค่ายอบรมการสอบสวนโดยไม่ต้องมีหมายและควบคุมตัวบุคคลได้การจะทำประชามติให้นำเชื่อถือต้องให้ประชาชนหรือทุกภาคส่วนวิจารณ์คัดค้านได้การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญของไทยนั้นเมื่อมองกระบวนการลงประชามติของประเทศอังกฤษที่เป็นไปตามหลักสากลตั้งแต่ต้นจนจบซึ่งเป็นการเปิดกว้างให้เสรีภาพประชาชนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแสดงออกและรณรงค์อย่างเสรีภาพ

ในส่วนของการกระบวนการสื่อสารผ่านช่องทางเฟซบุ๊กในประเด็นดังกล่าวนายณัฐวุฒิ ไสยเกื้อ ได้กล่าวถึงสื่อเฟซบุ๊กว่าตั้งแต่มีการปิดช่อง Peach tv ก็มีช่องทางนี้ที่สามารถจัดรายการของตนเองได้และมีผู้ติดตามรับชมรายการมากกว่าสื่อโทรทัศน์เป็นจำนวนมากซึ่งไม่ต้องกลัวการถูกปิดและจะสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในเฟซบุ๊กตามแบบไหนตอบแบบนั้นเพราะเรื่องรัฐธรรมนูญต้องพูดกันได้ทุกช่องและทุกวิธีการแต่ก็เสี่ยงการถูกบล็อกเฟซบุ๊กได้จากอำนาจนอก

ระบบในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชามติ ผมรู้สึกเสียใจและเศร้าใจและสิ้นหวังกับการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญของไทยเพราะเมื่อมองกระบวนการการลงประชามติของประเทศอังกฤษแล้วที่เป็นไปตามหลักสากลตั้งแต่ต้นจนจบซึ่งเป็นการเปิดกว้างให้เสรีภาพประชาชนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยแสดงออกและรณรงค์อย่างเสรีขณะที่การลงประชามติของไทยกำลังถูกจารึกให้เป็นประชามติที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนติดอันดับโลกเพราะปิดกั้นเสรีภาพของทั้งฝ่ายรับและไม่รับและบังคับให้ประชาชนคิดและพูดตามคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น
(ณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ, สัมภาษณ์, วันที่ 12 กุมภาพันธ์, 2560)

เพลง โตจิราการ

นายแพทย์ เหวง โตจิราการให้ความเห็นว่า “facebook นี้ เป็นนวัตกรรมใหม่ที่นำมาใช้ในประเทศ เป็นเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้โทรศัพท์มือถือ มาใช้มากขึ้นซึ่งโทรศัพท์มือถือในประเทศไทยมีการใช้ถึง 30 ล้านเครื่อง การใช้ facebook ในเมืองไทยอยู่ระดับต้นต้นของโลกไม่เกินระดับ 5 จะส่งต่อไปยังประชาชนเป็นจำนวนมากมหาศาล มันเป็นการเกิดการตามธรรมชาติ จากแต่ละคนคิดติดตามเปลี่ยนแปลงในเทคโนโลยีของโลกในขณะนี้นั้นมีประโยชน์ในทางการเมืองเป็นอย่างมากการเปลี่ยนแปลงของตะวันออกกลางมาเลเซียเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพราะ facebook สำหรับประเทศไทยได้ผลเพียงใดเป็นคำถามซึ่งได้รับคำตอบว่าประเทศไทยขณะนี้อยู่ในระยะเวลาการปกครองอำนาจนิยมภายใต้ กลุ่ม คสช. ซึ่งมีอำนาจที่เข้มแข็งมากควบคุมอย่างใกล้ชิด มีการกดดันสูงปิดโอกาสที่จะให้กลุ่มการเมือง หรือนักการเมืองประชุม อบรม จัดตั้งโรงเรียนอบรมประชาธิปไตย ทำไม่ได้เลย จึงต้องหาวิธีอื่นเพื่อประสานงานติดต่อกับมวลชนสมาชิกและที่สำคัญรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่อำนาจของระบอบประชาธิปไตยที่อำนาจสูงสุดต้องเป็นของราษฎรทั้งประเทศ และประชาชนที่ต่อต้านเผด็จการ วิธีที่การแสดงออกที่ดีตอนนี้ก็คือ Social network โดยเฉพาะ facebook และ facebook live ซึ่งก้าวหน้าอย่างรวดเร็วมาก”

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น พรบ.คอมพิวเตอร์ พรบ.ความมั่นคงจะมากควบคุมได้มากน้อยเพียงใดนายแพทย์ เหวง กล่าวว่า การใช้สื่อที่ต้องระมัดระวังให้มากขึ้น ถ้าไม่พิถีพิถันในการใช้ข้อมูล ถ้าไม่มีที่มาของข้อมูล หรือภาพที่เขียน หรือข้อเท็จจริงก็ถูกดำเนินคดีได้ แม่นอนข้อมูลที่ออกไปถูกบล็อกไม่ได้ จึงเป็นช่องทางในการนำเสนอ สื่อสารทางการเมืองไปสู่สมาชิกและประชาชนทั่วไปได้ นำมาใช้กับกลุ่มเสื้อแดงสมาชิกในต่างจังหวัด และยังเป็น การสื่อสารสองทาง (Two-way-communications) ที่สำคัญมีการเพิ่มเพื่อน (Add friend) จึงทำให้วงการวงขยายออกไปมากเหมือนใยแมงมุมการสร้างเครือข่ายจะมีแต่กลุ่มเทคโนโลยีที่จะต้องขอคำปรึกษา เช่น คลิ๊กแล้วไม่ไป หรือไม่ทำงาน หรือโหลดภาพไม่ได้ ส่วนการการใช้ facebook live มีประโยชน์

ก้าวหน้าอย่างมาก เช่นครั้งที่ถูกคุมตัวไปขึ้นศาลทหาร และมาปล่อยตัวที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพฯ และทัศนสถานหญิง การใช้ facebook ในครั้งนั้นมีคนแสดงความคิดเห็น แสดงออกทางอารมณ์ ส่งเข้ามาถึง 2 ล้านคน และมีคนที่ไม่ชอบแสดงออกทางตรงข้าม ประมาณ 2 พันคน ซึ่งเป็นธรรมชาติของคนซึ่งคนรักการจะนำ facebook live มาให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เศรษฐกิจ การเมือง หรือ สังคม ได้แนวคิดว่าการนำเสนอต้องไม่นานเกิน 15-20 นาที ถ้าเกินไปจะเสียความสนใจ ถ้าเป็นบทความก็ไม่ควรเกินหนึ่งหน้ากระดาษเอ 4 หรือประมาณ 4 พารากราฟ ส่วนการใช้สื่อทางการเมืองเพื่อสนับสนุนประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ นายแพทย์ เหวง ให้ดูวิธีการของการเลือกตั้งประธานาธิบดีของ Donald Trump โดยลูกเขยเขาได้รวบรวมข้อมูล Email, line, facebook, โทรศัพท์ ไว้มากในทุกเมือง เขาได้หาข้อมูลของประชาชนผู้มีสิทธิ์ลงคะแนน ในทุกที่เพื่อนำมาเป็นแนวกล่าวคำปราศรัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอิทธิพลของพรรคดีโมแครท การกล่าวปราศรัยจึงได้รับความนิยมชมชอบ คือโดนใจของบ้านเรา ทำให้ Trump ได้รับชัยชนะในที่สุด แต่ ประสบการณ์ของเมืองไทยยังคงมีน้อย วิธีการเดิมของ นปช. คือการใช้สื่อแบบดั้งเดิม เช่น การประชุม การเดินสาย ออกสื่อสิ่งพิมพ์ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน ทีวี แต่ก็ถูกประกบ ตามติด ปิด ทำอะไรไม่ได้เลย เป็นอันว่าสื่อแบบเก่าจบแล้ว จึงต้องมาใช้ Social network โดยเฉพาะ facebook live เพราะการใช้เฟสบุ๊กนั้นจะมีการแชร์ต่อไปเรื่อยๆการแชร์นั้นมีความสูงมากต่อไปในวันข้างหน้าการปราศรัยทางการเมืองสามารถที่จะแชร์ไปสู่อินเทอร์เน็ตเครื่องอื่นได้ ผู้รับข่าวสารรับได้ในเวลาเดียวกันกับผู้ชุมนุมไม่ว่าที่ใดจะไกลหรือใกล้ก็ตามถือเป็นยุทธวิธีหนึ่งที่สามารถส่งสารไปยังสมาชิกกลุ่มนปช. ได้อย่างรวดเร็วผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถโต้ตอบ และเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว (เหวง โตจิราการ, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)

ธิดา ถาวรเศรษฐ์

ในประเด็นเรื่องการทำประชามติอาจารย์ธิดา ถาวรเศรษฐ์ มีความเห็นว่า “ไม่ควรจะนำประชามติมาใช้ในบ้านเมืองที่เป็นเผด็จการมันควรใช้ในบ้านเมืองที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น จึงไม่ชอบที่จะตอบ แต่การใช้สื่อของ นปช. นั้นจะใช้วิทยุชุมชน วิทยุโทรทัศน์เป็นหลัก เพราะเข้าถึงประชาชนได้ดี มีผลสูงที่สุด แต่เมื่อสื่อกระแสหลักถูกยับยั้ง ก็จำเป็นต้องใช้ Social media แต่ก็มิใช่ข้อจำกัด เพราะใช้ได้ผลกับคนชั้นกลางในเมืองกับคนชั้นสูงเท่านั้น ในระดับรากหญ้ามีข้อจำกัดเรื่องเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ และเทคโนโลยี. เมื่อถามแย้งว่าคนชนบท แชร์มาที่ facebook ของตัวอาจารย์เองเป็นล้านในวันถูกปล่อยตัวที่ทัศนสถานหญิง ได้ตอบกลับว่ายังไม่พอเพียง เพราะมีคนตั้ง 60 ล้าน” “การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในรัฐธรรมนูญมาตรา 34,35

และที่ทางกสทช. ได้มีการปิดช่อง Peach tv เป็นเวลา 30 วันนั้นเนื่องจากเนื้อหารายการส่ออัยยุหรือสร้างความแตกแยกและขัดคำสั่งของคสช. เป็นสิ่งที่ปิดหูปิดตาปิดปากประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งก่อนหน้านี้สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เคยออกแถลงการณ์เรียกร้องให้มีการปลดล็อคแต่ก็ไม่มีผลเพราะบ้านเมืองเป็นเผด็จการ” ประเด็นคำถามว่า จะใช้ social media เป็นเครื่องมือในการต่อสู้เผด็จการ จะทำได้แค่ไหน อาจารย์ธิดา ถาวรเศรษฐ์ ให้ความเห็นว่า “แก้ไม่ได้เพราะสังคมยังไม่พร้อม จะยกระดับทำไมทันทีทำตามอัตตะวิสัยไม่ได้ ต้องทำตามภาวะวิสัยเท่านั้น” ทำ แต่ได้ให้ข้อสรุปว่า facebook เป็นสื่อสำคัญที่ต้องใช้ต่อไปการทำประชาคมที่ผ่านไปได้นั้นก็เพราะประชาชนอยากเลือกตั้งเร็ว อยากสงบสุข เบื้องหน้ายังไม่เกี่ยวกับ Social network โดยเฉพาะ facebook แต่อย่างใด (ธิดา ถาวรเศรษฐ์, สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์ 2560)